מורה נבוכים
להתנהלות משטרת ישראל בשטחים הכבושים
דצמבר 2010

מורה נבוכים להתנהלות משטרת ישראל בשטחים הכבושים דצמבר 2010 WATCH מחסום

צילום: אסתי צאל

דו"ח זה עוסק בנהלים הביורוקרטיים ובשירות הציני של משטרת ישראל המשבשים את חיי התושבים הפלסטינים בגדה המערבית ומוסיפים עוד נדבך למשטר הדיכוי בשטחים. במשך 7 שנים, מ-2003 ועד סוף 2010, אנחנו, צוות גדול של חברות מחסוםWATCH ושני חברים, פגשנו מאות רבות של פועלים ונהגים פלסטיניים בדרכים ובמחסומים. כך התוודענו למילכוד בו הם נתונים בבואם לברר ולסדר את ענייניהם מול המשטרה. כשמצרפים את חלקי הפאזל של הפרטים הביורוקרטיים המכשילים – מתגלה תמונה קשה ומקוממת.

מניעת מידע, מסירת מידע משובש, מניעת אפשרות לקבל גזר דין מבית המשפט של נשפטים שלא בפניהם, מניעת אפשרות לברר טעויות שנגרמות על ידי בית המשפט עצמו, שירות גרוע של שוטרי המת"קים ובמטה המשטרה שאינו פותר בעיות שהוא אמור לפתור – כל אלו למרות דיבורי סרק על רצון טוב, לא תוקנו בשבע השנים שאנחנו מעורבות בעניינים אלה ומתלוננות ללא הרף.

מכיוון שהדרגים הגבוהים תמיד הגנו על השוטרים בשטח ובמטה המשטרה, שעליהם התלוננו, ומכיוון שמעולם לא ננזף שוטר ולא נדרש ממנו להתנהג אחרת, ומכיוון שלא תוקנה שום תקלה בביורוקרטיה או בשירות, והמצב אף הורע – שוב אין לנו ברירה אלא להסיק שכל זה נעשה בכוונת מכוון מגבוה. יש לשער שאין שום הוראה מפורשת לגרום לקלקלות אלו, אך עצימת עין וקריצת עין הן שמתירות את הרסן. מסקנתנו היא שהשוטרים בשטח (וכך גם החיילים) מבינים שהתעמרות, זלזול והפחדה נדרשים כדי שהפלסטינים ירגישו את מורא הכיבוש ללא הפוגה, ולא יעזו להרים ראש.

לא להמחסומים
WATCH מחסום
www.machsomwatch.org
054-5300385 ٠٥٤-٥٣٠٠٣٨٥
machsomwatch@gmail.com

מחסוםWATCH
ארגון נשים ישראליות נגד הכיבוש ולמען זכויות אדם, שעוסק באחד ההיבטים החמורים של הכיבוש - הגבלת חופש התנועה של הפלסטינים בשטחים הכבושים.

לא להמחסומים
WATCH מחסום

מורה נבוכים

להתנהלות משטרת ישראל בשטחים הכבושים

דצמבר 2010

דו"ח זה מציג את עדותו של צוות מיוחד במחסוםWATCH, שמסייע זה שבע שנים לפלסטינים מנועי משטרה בפילוס הדרך לפתרון בעיותיהם עם משטרת ישראל. בעוד הצוות רץ מפה לשם עם מסמכים ותלונות, מצטיירת לנגד עינינו תמונה קשה מנשוא על חלקה של משטרת ישראל בדיכוי האוכלוסייה הפלסטינית הכבושה.

חברי הצוות:

אורה ארדון	חגית שלונסקי	עידית נתן
אלקה ביתן גל	חיה אופק	עידית שלזינגר
גד נתן	יוסקה מורין	רחל מרגלית
דרורה פרג	עדה גורני	

כתבה חיה אופק

תודות: לעו"ד תמיר בלנק על התמיכה בנו, על הנכונות לייעץ לנו בכל שלב ובכל בעיה, על טיפול בתיקים רבים והגשת מספר עתירות לבתי המשפט ועל הערותיו לדו"ח זה. לסילביה פיטרמן שתיקנה והוסיפה רבות ושבלי עזרתה הרבה דו"ח זה לא היה יוצא לאור. לנגה ווילסון וחוה הלוי שטרחו בהדפסה ובעצות טובות. לעו"ד גבי לסקי, על הייעוץ והייצוג בחלק מתלונותינו. לרזיה אילן, לענת טואג ולמאיה רוזנפלד על עצות בעריכת הדו"ח. למיה בלום על עיצוב החוברת והבאתה לדפוס. ליהודית שטרנברג על העימוד.

הערה: בידנו חומר רב שלא פורסם בדו"ח זה ונשמח להעמיד אותו לרשות כל מי שמעוניין לחקור היבטים שונים של נושא זה.

תוכן העניינים

פתיחה 7

פרק א': כניסה לישראל שלא כחוק (שוהים בלתי חוקיים — שב"חים) 14

הקריטריונים של מפכ"ל המשטרה 17

אפשרות הערעור על מניעת המשטרה על פי הקריטריונים הנ"ל 19

נוהל שחרור שב"חים מבית מעצר או מבית כלא הנמצאים בשטח ישראל 22

פרק ב': גזרות משטרת התנועה 24

מנועי משטרה עקב איחור בתשלום קנסות תעבורה בתוך ישראל 24

מנועי משטרה עקב איחור בתשלום קנסות תעבורה בשטחים 25

התנהלות לא שוויונית של המשטרה כלפי הנהגים הפלסטינים בכבישי המתנחלים 25

שני סוגי קנסות התעבורה, מתי מוחרמים מסמכי רכב ואיך משלמים את הדו"חות 28

קנסות התעבורה הם משני סוגים 28

תשלום קנסות תעבורה והחרמת רשיונות 29

פסילת רשיון 31

איך מחרימים מסמכי רכב ואיך אמורים לפדות אותם 32

השגת קבלות הדרושות לפדיון מסמכים 33

מה גורלם של המסמכים המוחרמים ותהליך החילוץ 34

נהלים במחלקה לטיפול בתאונות דרכים באגף התנועה במטה המשטרה בשטחים 35

פרק ג': הבעיות בבית המשפט לתעבורה במחנה עופר 36

נהגים שנשפטים שלא בפניהם 37

תיקי תעבורה ותיקים אחרים שלא הועברו מהתביעה לבית המשפט ותיקים שהטיפול בהם הסתיים ולא הועברו לתחנת המשטרה ממנה הגיעו, כמתבקש 40

קבלת החזר כספי מקמ"ט אוצר בית אל 42

פרק ד': בעיות השירות במטה המשטרה לענייני השטחים מ־2003 עד ספטמבר 2008 43

פרק ה': הנהלים והשירות במת"קים בשנים 2003 עד יוני 2008 52

פרק ו': השירות למנועי משטרה במת"קים מאמצע 2008 ועד היום הזה — דצמבר 2010 57

בעיות בשירות במת"ק לפני שמגיעים לשוטר 57

בעיות בשירות המשטרה במת"קים 59

מניעת מידע וטרטור בהלוך ושוב ע"י השוטר במת"ק 60

עבודת השוטר איננה מתקיימת בחלון קבלת הקהל 60

אי קיום שעות קבלת הקהל כיאות 61

רוב רובם של הפונים זקוקים רק לטופס מידע (שב"חים), אבל קשה עד בלתי אפשרי לקבל אותו 63

קבלת שוברים חדשים לדו"חות תעבורה שניתנו לנהגים פלסטינים בישראל לפני שנת 2000, ואיחרו בתשלומם 72

סיכום הפרק 73

תובנות 75

ארבעה סיפורים מחיי היום יום של נהגים פלסטינים 78

סיפור ראשון:
איך ולמה לא התקיימה פסילת רשיון הנהיגה של אברהים ע.,
נהג מונית מדאהריה 78

סיפור שני:
במטה המשטרה החדש אין כל חדש — חתחתים בדרך
לקבלת רשיון הנהיגה של פייסל, גם הוא נהג מונית
מדאהרייה 82

סיפור שלישי:
קורות רשיון הנהיגה של נהג המונית האני ח. מבית ג׳אלא 84

סיפור רביעי:
נהג המונית יוסף ע. ומשטרת ישראל 85

תם ולא נשלם 91

נספחים 93

א. קטעי עיתונות בעניין העונש המוטל על השב״חים 93

ב. קריטריונים של מפכ״ל המשטרה, 17.9.10 103

ג. נוהל הגשת ערר — מניעה משטרתית 110

פתיחה

"על שלושה דברים העולם עומד: על האמת ועל הדין ועל השלום."
(פרקי אבות, א')

דו"ח זה עוסק בתושבים פלסטינים **מנועי משטרה** ובמסלול המכשולים שעליהם לעבור כדי לנסות להסיר את המניעה.

מניעת משטרה לא מאפשרת לתושב פלסטיני לקבל היתר כניסה "קבוע" — היתר מתחדש לתקופות של מספר חודשים — לישראל או להתנחלויות למטרת עבודה, מסחר או איחוד משפחות. מניעת משטרה גם מקשה בקבלת היתר זמני — ליום אחד או לימים אחדים — לצרכים אישיים שונים. לפי הערכות שונות ישנם עשרות אלפים מנועי משטרה.

רוב מניעות המשטרה מוטלות בגלל:

1. כניסה לישראל שלא כחוק — שוהים בלתי חוקיים (שב"חים) ו/או עבירות נלוות, כגון: שימוש במסמך מזויף, ועוד.
2. קנסות תעבורה.

רוב רובם של מנועי המשטרה הם שב"חים.

* * *

הדבר היה כך: מאז שנת 2003 אנחנו מעורבות בבעיות המשטרתיות של הפלסטינים בשטחים. זה החל במקרה, כשפנו אלינו נהגים מסביבות בית לחם וחברון, נתנו לנו כסף מזומן וביקשו שנשלם עבורם בדואר ישראל דו"חות תעבורה ונפדה באמצעות הקבלות את רשיונותיהם

המוחרמים. רשיונות אלו היו מוחזקים באגף התנועה במטה המשטרה בשטחים, שעד ספטמבר 2008 שכן בראס אל עמוד, בתוך ירושלים המזרחית, ירושלים הפלסטינית, האסורה לכניסת פלסטינים. כמו כן ביקשו שנביא עבורם ממטה המשטרה שוברים חדשים לדו"חות תעבורה שאיחרו לשלם.

במשך כחמש שנים עשינו פעולות אלו עבור מאות רבות של נהגים (כ־500 עד 700 בשנה ואף יותר), וכך התוודענו לנהלים הציניים ולשירות הגרוע, ולעתים קרובות מתנכל, במטה המשטרה של השטחים בראס אל עמוד.

בספטמבר 2008 עבר מטה המשטרה בשטחים לשטח E1, בראש הר גבוה מול מעלה אדומים, המותר לכניסת פלסטינים. באותה עת העבירו לשוטרי המת"קים[1] את התפקיד של הדפסת השוברים של דו"חות התעבורה שאיחרו בתשלומם וכן את מסירתם. מאז איננו מעורבות עוד בסידורים אלו.

בינואר 2004 — גם זה בשל בקשה מקרית של אחד מתושבי השטחים — התחלנו לטפל בסגירת תיקים של שוהים בלתי חוקיים (שב"חים) שנכנסו לישראל לשם עבודה וללא עבירות נלוות. רוב רובם של תיקים אלו נסגרים באמצעות פקסים וטלפונים. את מכתבי הסגירה מתחנות המשטרה שבהן נפתחו תיקים אלו מסרנו לבעלי הדבר שמסרו אותם לשוטרים במת"קים כדי שיעבירו אותם למחלקה למוגבלי כניסה במטה הארצי של המשטרה, המחלקה שמחליטה על הסרת המניעה או על אי הסרתה. ביוני 2005 התברר שאנחנו יכולות

1 מת"ק — מנהלת תיאום וקישור — משרד אזורי של המנהל האזרחי בו מקבלים הפלסטינים כרטיסים מגנטיים (ראו הסבר בהמשך) ובו מונפקים רוב היתרי הכניסה לישראל או להתנחלויות. במת"ק אמורות להתקיים רוב הפעולות הביורוקרטיות שנוגעות למנהל האזרחי. כמו כן שם אמורים לתת הסבר לפעולות והליכים ביורוקרטיים שונים. שם גם אמור שוטר לקיים קבלת קהל יומיומית. בגדה קיימים 11 מת"קים.

לשלוח את מכתבי הסגירה הללו ישירות למחלקה למוגבלי כניסה, ולקבל מהם את המידע על גורל המניעה. אפשרות זו קיצרה בהרבה את הליך סיום הטיפול בתיקים.

אציין שהשירות שניתן לנו במחלקה למוגבלי כניסה על ידי שתי שוטרות, י' ומ', הוא הטוב, המהיר והאדיב ביותר שפגשתי אי פעם במשרד המשרת ציבור.[2] עד מאי 2006 סגרנו כ־250 תיקי שב"חים, כמובן בעזרת ייפוי כוח אישי שניתן לנו על ידי בעלי הדבר. אז "התעשתה" המערכת וסגרה בפנינו אפשרות זו. הודיעו לנו שרק עורכי דין רשאים לייצג בעלי תיקים. כמובן שלבעלי הדבר עצמם ישנה הזכות לטפל בסגירת תיקיהם, שהרי זה נעשה באמצעות פקסים וטלפונים, אך מכיוון שכל התהליך מתנהל רק בעברית — עליהם להוציא אלפי שקלים על עורכי דין.

עד ספטמבר 2008, במשך כחמש שנים, המשכנו לעסוק בעניינים שונים בצוות גדול של 10 חברות ו־2 חברים. ביקרנו באופן קבוע במטה המשטרה בראס אל עמוד פעם בשבוע ולעתים קרובות אף יותר מכך. ביקרנו לעתים תכופות במחלקת התביעה בירושלים ולעתים בתחנות משטרה שונות בקשר לתיקי השב"חים שבהם טיפלנו. כמו כן העברנו אישורי סגירת תיקים מתחנות המשטרה למחלקה למנועי כניסה, ועקבנו אחרי הסרת המניעה או הגבלת כניסה לעבודה בישראל לזמן קצוב או ללא הגבלת זמן.

פעמים לא מעטות ביקרנו בבית המשפט לתעבורה במחנה עופר ונוכחנו במשפטי תעבורה, וגם ניסינו לקדם כמה עניינים עבור בעלי הדבר במזכירות בית המשפט שם (ללא כל הצלחה).

מאז ספטמבר 2008 איננו נדרשות לתווך בין נהגים למסמכיהם ולשובריהם, כי מותר לפלסטינים להיכנס למטה המשטרה החדש הנמצא כעת מול מעלה אדומים, וכאמור, עוד קודם לכן נחסמה בפנינו

2 הערה זאת היא הערה אישית של כותבת הדו"ח.

האפשרות לסגור תיקי שב"חים ולקדם את ענייניהם מול המחלקה למוגבלי כניסה. לכן מספטמבר 2008 צומצמה פעילותנו ומאז אנחנו רק שתי חברות ב"צוות המשטרה" הנוכחי.

מספטמבר 2007 הכרטיס המגנטי[3] ניתן גם למנועי משטרה (ושב"כ), ומעורבותנו בקשר לשירות השוטרים במת"קים גדלה. כל זה יוסבר ויפורט בהמשך. פעילותנו כעת כוללת בעיקר:

1. יעוץ איך לקבל מידע על פרטי הבעיות המשטרתיות שתושב השטחים ניצב בפניהן; בירור יומיומי על נוכחות שוטרים במת"קים (בעיקר במת"ק עציון); ליווי טלפוני למי שפונה אלינו בבוקר ומיידע אותנו שהוא הולך לברר מידע אצל השוטר במת"ק; השגת מסמכים שנחוצים לטיפול בתיקי משטרה, והפניית מנועי משטרה להגשת ערעור על מניעת אישור כניסה לישראל לתקופות ארוכות לשם עבודה או מסחר.

2. טיפול בשוברים לקנסות תעבורה שניתנו בישראל לפני שנת 2000, הכולל בקשה להפחתת הסכום ולפריסת התשלומים לחודשים אחדים.

בפעילותנו הממושכת שעסקה באנשים רבים ובפרטי בעיותיהם הקשורות למשטרה, התוודענו לנהלים הנפתלים והמשתנים לבקרים, המכשילים פתרון בעיות מנהליות פשוטות. התוודענו גם ל"שירות" האדנותי ולעתים קרובות הפוגעני שמסבך ואף מסכל את הסדרת העניינים הביורוקרטיים.

עוולות רבות נגלו לעינינו, החל מסחיטת כספים עצומה מאנשים חלשים אלו על ידי דו"חות תעבורה שאותם נתאר בהמשך (בשנת 2005 או 2006 נודע לנו ש"השנה הניבו(!) דו"חות התעבורה מנהגים פלסטינים בשטחים יותר מ־3 מליון שקלים"), דרך מניעת מידע ממנועי משטרה

3 הסבר על הכרטיס המגנטי יובא בעמ' 34.

בקשר לבעיותיהם ואופן פתרונן וכלה בחסימת האפשרות לעזור להם על ידי שליחת בא כוח אישי לסידור עניינים פשוטים מול המשטרה.

תושבי השטחים מופקרים לענישה על פי קריטריונים שרירותיים של מפכ"ל המשטרה, ולשירות גרוע מזלזל ומתעמר, המונע מהם מידע שמגיע להם בזכות על פרטי עניניהם במשטרה, "שירות" השולח אותם הלוך ושוב פעמים רבות, מבזבז את ימיהם ואת כספם וגורם להם לחכות שעות וימים, לרוב בתנאים לא תנאים. פעמים רבות למרות טרחתם העצומה הם אינם מצליחים לקדם את עניינם. לרבים מהם אין כספים לשלם לעורך דין, והם מתייאשים ומשאירים את בעיותיהם לא פתורות. מכשול נוסף הוא שאין כמעט שום מסמך שכתוב גם בערבית.

פלסטיני אינו יכול לבקש משוטר (וגם לא מחייל) הסברים מפורטים, להגיד שלא הבין, לשאול למה, או להתווכח. כל זה נחשב להתחצפות ואם יתעקש — הדבר עלול להיחשב כ"הפרעה לשוטר במילוי תפקידו". פעמים רבות במשך השנים אמרו לנו במטה המשטרה בשטחים: "אתן לא מאמינות לשוטר???!!!" ו"מה שהמקומיים אומרים בכלל לא נחשב בעינינו!". כשפלסטיני בא לקבל שירות אצל שוטר במת"ק, בתחנת משטרה או במטה המשטרה בשטחים, הוא נתון לחסדיו, גחמותיו, מצב רוחו, אופיו והשקפת עולמו של השוטר. פגשנו שוטרים רבים, ורק בודדים מילאו את תפקידם כבני אדם לבני אדם.

דו"ח זה עוסק בהיבטים הביורוקרטיים של פעילות המשטרה בשטחים, תחום שהיינו מעורבות בו במשך כ־7 שנים. לכל הדברים שאנחנו מתארות כאן התוודענו באופן אישי. הדו"ח מתאר את התנהגות המשטרה כלפי התושבים הפלסטינים במספר תחומים: בפרק א' נספר על מערכת העונשים הענפה נגד שוהים בלתי חוקים שכל רצונם הוא להביא לחם הביתה. בפרק ב' נתאר את גזירות משטרת התנועה: התנכלות מיוחדת לנהגים פלסטינים בכבישים, לרבות החרמת מסמכים גורפת ואילוץ התושבים להתגנב לירושלים כדי לחלץ מסמכים שהוחרמו. בפרק ג' נסקור את המתרחש במשפטי

תעבורה במחנה עופר ואת מסלול המכשולים שעל הנשפטים שם לעבור כדי לחלץ את גזר הדין ואת השוברים לתשלום הקנס שנגזר עליהם בבית המשפט.

בפרק ד' נספר על בעיות השירות במטה המשטרה לענייני שטחים שהיה בראס אל עמוד בשנים 2003 עד ספטמבר 2008. בפרק ה' נשרטט את רזי שירות שוטרי המת"קים לפני 2008: לשירות זה התוודענו ב־2003, בתחילת פעילותנו, והוא היה נהוג עד 2008, שנה בה השתנו פרטים רבים. בפרק ו' נתאר את שירות השוטרים במת"קים בתקופה האחרונה (מ־2008 ועד היום, דצמבר 2010). נסכם בכמה תובנות, ונסיים בארבעה סיפורים.

חשוב לציין כי דו"ח זה אינו כולל את כל חלקה של המשטרה במשטר הדיכוי בשטחים. אנחנו לא דנות בהתנהגות המשטרה העומדת בצד בעת מתקפות המתנחלים על אזרחים פלסטינים;[4] בחוסר היכולת של הפלסטינים להגיש תלונה;[5] בכישלון המשטרה בחקירתן של עבירות אזרחים ישראלים נגד פלסטינים באותם המקרים בהם אזרחים פלסטינים הצליחו להגיש תלונה (תשעה מתוך כל עשרה תיקי חקירה בעבירות מתנחלים נגד פלסטינים ללא כתב אישום);[6] בהתנהגות

4 ראו דו"ח של "יש דין": "שבות עמי": פולשים תקפו את אורחי בעלת הקרקע; שוטרי מג"ב עמדו מנגד: http://www.yesh-din.org/site/images/ShvutAmi3Apr08.pdf; http://www.youtube.com/watch?v=Jq_33tSp6JE; http://www.yesh-din.org/site/index.php?page=presscoverage&id=112&lang=he

5 ראו לדוגמה מאמרו של אבי יששכרוף ב"הארץ" מיום 17.9.2010, "מסלול המכשולים שעובר פלסטיני שמבקש להתלונן במשטרת ישראל על מתנחל" http://192.118.73.5/hasite/spages/1189794.html

6 ראו דף נתונים שפרסם ארגון "יש דין" ביולי 2008, "אכיפת החוק על אזרחים ישראלים בגדה המערבית": http://www.yesh-din.org/sys/images/File/LESVDataSheetJuly2008Heb%5B1%5D.pdf; כמו כן דו"ח של "יש דין", "69 אירועי פגיעה בעצים — אפס כתבי אישום": http://www.benor.co.il/monitoring/Clippings/Yesh%20Din/2009/November/LESV-DS5%20Trees%20Hebrew.pdf

המשטרה במחסום בית לחם, שהיא אחראית לתפעולו,[7] ובמחסומים אחרים שבאחריותה; באלימות המשטרה נגד מפגינים.

7 ראו לדוגמה מאמרו של אבי יששכרוף ב"הארץ" מיום 22.9.2010, "בדיקת 'הארץ': דוחק, השפלה ואלימות במחסום בית לחם": http://www.haaretz.co.il/hasite/spages/1190458.html

פרק א': כניסה לישראל שלא כחוק (שוהים בלתי חוקיים — שב"חים)

לפני שנפרט את שלל הבעיות שגורמת כניסה לישראל שלא כחוק, שרובה ככולה היא למטרות פרנסה, נזכיר מה הם הגורמים לבעיה זו.

הכל מתחיל באחריות שיש לכובש על אזרחים בשטח כבוש. כידוע, על פי החוק ההומניטרי הבינלאומי על המדינה הכובשת לפתח את השטח לטובת תושביו, ואסור להעביר אזרחים של המדינה הכובשת לשטח כבוש.

מדינת ישראל לא מפתחת את השטח לטובת תושביו, אלא להיפך: מעבירה אדמות ומים מתושביו למתנחליה, מונעת מהתושבים גישה חופשית לאדמותיהם החקלאיות, חוסמת ומקשה על בנייה, מסחר ותנועה של תושבי השטחים בתוך השטחים. מכיוון שכך, התושבים תלויים לפרנסתם בעבודה בישראל או בהתנחלויות. מדינת ישראל אחראית לפרנסת אזרחים אלו. נפנה את תשומת לב קוראי דו"ח זה לכך שלרבים רבים מהגברים בשטחים, אנשים נורמטיביים ממש כמונו, יש רישום פלילי במשטרה, וזאת משום שנתפסו כשהתגנבו לישראל לצורכי עבודה. לפי הערכה ששמענו ממקורות אחדים (גם מפי אילן פז, ראש המינהל האזרחי לשעבר), ישנם כשלושים אלף פלסטינים השוהים בישראל באופן בלתי חוקי בכל זמן נתון.

רוב מנועי המשטרה הם אנשים שלא היה בידם אישור כניסה, ונתפסו כשוהים בלתי חוקיים בישראל או בהתנחלויות כשהם עובדים או מחפשים עבודה. למיעוטם יש גם עבירות נלוות שהנפוצה שבהן היא שימוש באישור מזויף.

לרוב השב"חים הנתפסים נפתח תיק במשטרה בלי העמדה לדין. תיקים אלו נסגרים על ידי עורכי דין בעזרת טלפונים ופקסים בלבד, ולעתים נסגרים ביוזמת המשטרה "מחוסר עניין לציבור". העמדה לדין נפוצה אצל בעלי העבירות הנלוות, אך לא פעם מעמידים לדין גם שב"חים שנתפסו בעבודה או בדרכם לעבודה. עם זאת, השב"חים מסתכנים גם במוות ובנכות. לאחרונה פרסם גדעון לוי על עז אלדין קוואזבה, שנורה למוות בעת שנכנס לישראל ללא אישור ("אזור הדמדומים: כדור בלבו של פועל", "הארץ" 8.10.10)[8] ועל מוחמד דבאבסה שנתפס והוכה באשקלון ומאז הוא נטול יכולת דיבור ("אזור הדמדומים: ללא מילים", "הארץ" 29.10.10).[9]

כאשר שב"חים מובאים למשפט, בדרך כלל השופטים אינם מתייחסים לכך שמדובר באנשים שנכנסו לשם עבודה וללא עבירות נלוות; שמדובר באנשים נורמטיביים שרק בגלל המצוקה הכלכלית הקשה והצורך להביא פת לחם לנפשות הרבות התלויות בהם, התגנבו לישראל על אף הסיכון העצום. הם עובדים בשכר דל, בתנאים קשים ובפחד מתמיד מאימת השלטונות.

אבל גם במערכת המשפט יש יוצאים מן הכלל, כמו השופטת נחמה נצר, שפסקה "רק" 15 ימי מאסר לשב"ח ולא עונש סטנדרטי של שלושה חודשים, כפי שנהוג להטיל בבית המשפט בבאר שבע. השופטת נצר אף נימקה היטב את החלטתה.

בגזר דין בבית המשפט השלום בקרית גת מיום 26.3.09 (בת"פ 463/09) כתבה השופטת נצר: "צוק העתים ושינוי הנסיבות מחייב חשיבה מחודשת לחלוטין בכל הקשור לתושבי הרשות הפלסטינית.... כל חטאם מסתכם בכך כי נכנסו לארץ כדי לעבוד, ובעיני, אין לראותם באופן אחר ושונה ממהגרי עבודה לא חוקיים אחרים, שגם הם פוקדים את ישראל... ראוי לזכור, שבמשך כארבעה עשורים ישראל היתה

8 http://www.haaretz.co.il/hasite/spages/1192489.html

9 http://www.haaretz.co.il/hasite/spages/1195820.html

מקור פרנסתם של תושבי הרשות הפלסטינית ובעקבות הסכמי השלום נסגרו גבולות המדינה ביחס לאותם תושבי הרשות, ורבים הם אלו שבין לילה איבדו את יכולתם לעבוד ולהביא פרנסה למשפחתם הענפה...

הגיע הזמן שישראל תיתן דעתה שאין בענישה, מחמירה ככל שתהיה, כדי לגרום לתושבי הרשות הפלסטינית להפסיק ולראות בישראל כמקור ראשוני, אם לא עיקרי, לעבודה ולפרנסה... נדמה, כי אם בחר הנאשם לשים נפשו בכפו ולהיכנס לתחומי ישראל, למרות היותו ער לסיכון שהוא לוקח על עצמו בכך, יש בכך כדי להעיד עד כמה המצוקה בתחומי הרשות הפלסטינית היא קשה ועד כמה חש הנאשם כי הגיעו מים עד נפש, וכי אין לו אלא לנסות ולהיכנס לתחומי ישראל גם במחיר שלילת חירותו, כפי שאכן אירע."

התביעה ערערה בבית המשפט המחוזי על קולת העונש (ע"פ 6169/09) וביום 1.4.209 הערעור התקבל. אולם, הסנגוריה הציבורית ערערה לבית המשפט העליון (בג"צ 3173/09) וזכתה. השופטים אליקים רובינשטיין, סלים ג'ובראן ויורם דנציגר קבעו בפסק הדין מיום 5.5.09, שאין לקבוע עונשים סטנדרטיים ושיש להתייחס באופן מידתי לעבירת השהייה הבלתי חוקית על פי נסיבות האדם העומד לדין. "אין להפעיל אמת מידה עונשית זהה לגבי כל נאשם ונאשם שכן נבדלים הם ביניהם בנסיבותיהם האישיות, בעברם הפלילי ובנסיבות ביצוע העבירה וחומרתה", כתב השופט דנציגר. קטעי עיתונות ומכתבים ששלחנו לעיתון בעניין הנ"ל יובאו בנספח א'.

אבל גם צמצום ימי המאסר שהטילה השופטת נחמה נצר — שקודמה באוקטובר 2009 לשופטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע — לא יכול היה למנוע את העונש האמיתי: על שב"ח זה, כמו על אחרים שנתפסו ושהו במעצר, מוטלת מניעת משטרה למשך שלוש שנים. כלומר, מניעת אפשרות לקבל היתר עבודה בישראל במשך שלוש שנים. זאת לפי הקריטריונים של מפכ"ל המשטרה, כפי שיסופר בסעיף הבא.

הקריטריונים של מפכ"ל המשטרה

המשטרה, למרות היותה גוף מבצע, לקחה לעצמה סמכויות של גוף שופט. מפכ"ל המשטרה קבע רשימת קריטריונים שלפיה פוסקים עונשים אחידים לאלפי שוהים בלתי חוקיים ללא יוצא מן הכלל. העונשים הם תקופות ארוכות שבהן מי שנתפס כשב"ח לא יוכל לקבל אישור עבודה בישראל ובהתנחלויות.

קריטריונים אלו היו חסויים עד 2007, ומאז — אחרי עתירה של האגודה לזכויות האזרח (בג"צ 2686/06 שהוגש ב־26.3.06)[10] — הם גלויים ומופיעים באתר המשטרה[11]. הקריטריונים מובאים במלואם בנספח ב'.

שני הקריטריונים הנפוצים ביותר הם:

1. כל מי שנפתח נגדו תיק על היותו שב"ח ולא זומן למשפט הרי הוא מנוע מלקבל אישור עבודה או מסחר בישראל ובהתנחלויות במשך שנה וחצי, גם אם נסגר התיק שבוע לאחר שנפתח.

2. כל מי שהועמד למשפט והוטל עליו עונש מאסר עד שנה, אפילו אם היה במעצר שבוע בלבד — מנוע מלקבל אישור עבודה או מסחר בישראל ובהתנחלויות במשך שלוש שנים.

קריטריון נוסף הוא שאם אדם הועמד למשפט והוטל עליו עונש שאינו מאסר בפועל **או הסתיימו ההליכים ללא הרשעה** — האדם מנוע מלקבל אישור עבודה או מסחר לשנתיים.

10 ההודעה לעיתונות של האגודה לזכויות האזרח, כתב העתירה והקריטריונים שנמסרו ע"י המשטרה בעקבות העתירה אפשר למצוא בקישור: http://www.acri.org.il/Story.aspx?id=1308

11 http://www.police.gov.il/mehozot/agafAHM/hativatHakirot/Pages/meidap_huliot.aspx#3

על פי נתונים שפורסמו בדו"ח פעילות של בתי המשפט הצבאיים באזור הגדה המערבית, מועמדים למשפט, מדי שנה בשנים האחרונות, יותר מ־1500 תושבים[12] שכאמור יהיו מנועים, על פי הקריטריונים של המפכ"ל, שנתיים או שלוש שנים.

עוד שני סעיפים נוספים שנותנים למשטרה אפשרות חוקית לעשות כל מה שבא לה הם: סעיף ט"ו שעל פיו תוכל המשטרה לשנות את הקריטריונים בכל עת; וסעיף י"ב שבו כתוב:

> "סמכות הגבלה כללית.
> המשטרה רשאית להגביל כניסתו של אדם לתחומי מדינת ישראל גם שלא על פי התבחינים המנויים לעיל, אם היה קצין משטרה סבור כי בהתרת כניסתו לתחומי מדינת ישראל יש חשש לשלום הציבור או לביטחונו".

וזה הרי אומר בפשטות: **כל קצין משטרה** יכול למנוע **מכל אדם** את האפשרות לקבל אישור עבודה או מסחר ולהתפרנס. וזה אפילו בלי שום קריטריונים ויש לו גיבוי מלא מראש.

12 ראו דיאגרמה המובאת כאן שפורסמה ב"דו"ח פעילות שנתי לשנת עבודה תשס"ט–תש"ע, 2009, של בתי המשפט הצבאים באזור יהודה ושומרון", עמ' 14.

מספר תיקים שהוגשו ושהסתיימו בעבירות שב"ח
בשנים 2005–2009

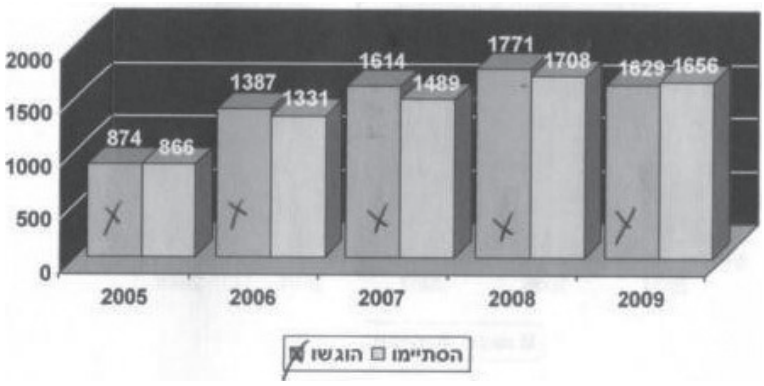

אפשרות הערעור על מניעת המשטרה על פי הקריטריונים הנ"ל

על פי סעיף י"ג בקריטריונים של מפכ"ל המשטרה אדם יכול להגיש בקשת ערר לגורמי צה"ל, ואז המשטרה תעביר המלצתה לגורמים אלה. בפועל, עד סוף 2009 לפחות, המשטרה היתה הגורם האחרון הפוסק בעניין היתרי כניסה לישראל ולהתנחלויות לגבי מנועי משטרה למרות חוסר סמכות.

עו"ד תמיר בלנק ערער בסוף שנת 2008 בשם מספר לקוחות מנועי משטרה על פי הקריטריונים של מפכ"ל המשטרה. הערעור הופנה אל היחידה לפניות הציבור של המשטרה. בתשובה לערעור זה נאמר שלא קיים הליך של הסרת מניעת קריטריונים על ידי פניות למשטרה. על התושב לפנות לשוטר במת"ק (שהוא בכל זאת מהמשטרה). הלקוח של עו"ד בלנק פנה לשוטר המת"ק ונשלח לביתו בלא כלום. עו"ד בלנק

כתב שוב לפניות הציבור במשטרה: "במת"קים לא נשקלות פניות להסרת מניעה משטרתית... אין שום גורם שמטפל בכך..."

בתחילת 2009 פנה עו"ד בלנק לראש המינהל האזרחי ("גורמי צה"ל" ככתוב באתר המשטרה). במענה לפניה זו נאמר: "אין בידי המינהל האזרחי לבחון מניעה זו לגופה מכיוון והאחרונה הוטלה על ידי משטרת ישראל. נמליץ שתפנה את מרשך למת"ק באזור מגוריו למטרת פגישה עם שוטר המת"ק..." שוב פנה הלקוח של עו"ד בלנק לשוטר במת"ק, ושוב אמר השוטר שאין לו קשר לשום ערעורים, ושלח אותו לביתו.

בתאריך 7.2.10 בישיבה של בית המשפט בקשר לעתירה נגד מניעת קריטריונים של מפכ"ל המשטרה שהוטלה על תושב, נזף השופט בנציגי הפרקליטות שאמרו כי ישנה אפשרות לערער אך לא ידעו את פרטי הליך הערעור. השופט החליט שהעתירה שהגיש עו"ד בלנק תשמש גם ככתב ערעור. התקיים תהליך ערעור, ונקבע מועד דיון חדש למקרה שהמניעה לא תוסר. השופט הורה לפרקליטות להמציא לבית המשפט את פרטי נוהל הערעור. לאחר תזכורות חוזרות ונשנות מעורך דין תמיר בלנק, שגם הוא היה סקרן לקבל את פרטי הנוהל, מסרו נציגי הפרקליטות לבית המשפט ולעו"ד תמיר בלנק בחודש פברואר 2010 את "נוהל הגשת ערר — מניעות משטרתיות" שהוציא המינהל האזרחי בשטחים כבר באוגוסט 2009 (מצורף כנספח ג').

הקצינים והשוטרים במת"קים הופתעו לקבל פניות לערעור, כי המינהל האזרחי, המשטרה או כל גורם אחר לא יידעו אותם על קיומו של נוהל זה. בנוהל זה יש פרק הנקרא "שיטה — פירוט". כמו בסעיף י"ג בקריטריונים של המפכ"ל, גם כאן אומרים כי יש לפנות לגורמי צה"ל, והפירוט אומר כך: הערעור יוגש למת"ק, קצין המת"ק יעביר אותו לשוטר המת"ק, והוא יעביר למדור מידע פלילי במשטרה. מדור זה יעביר תשובתו לשוטר המת"ק שיעביר לקצין המת"ק אבל המשטרה שהטילה את המניעה על האיש לא תוכל להחליט בעצמה על הסרתה.

להחלטת המשטרה נדרש אישור של ראש המת"ק (רמת"ק). הרמת"ק יכול לא להסכים להסרת המניעה או לאי הסרתה.

ב־23.8.10, אחרי התיאור הכל כך מדויק של "שיטה — פירוט" הנ"ל, אחד ממנועי המשטרה הגיש ערעור במת"ק חברון. הוא בא מצויד במכתב של עו"ד תמיר בלנק, הטופס הנדרש ושאר המסמכים. הוא קיבל "טופס טיפול בבקשה" ובו מצוין שמטרת הבקשה היא הסרת מניעה פלילית ושעליו לחזור למת"ק לבירור תוצאות הטיפול כשלושה חודשים לאחר הגשת הבקשה (זאת למרות שההליך אמור להיות הרבה יותר קצר). שבוע לאחר הגשת הבקשה, ב־30.8.10, התבקש התושב לסור שוב למת"ק ושם נמסר לו "טופס טיפול בבקשה" חדש, ובו רשום: "יש לפנות למטה הארצי". עו"ד תמיר בלנק פנה ב־2.9.10 לחוליית מוגבלי כניסה במטה הארצי. ב־27.9.10 קיבל עו"ד בלנק תשובה שהמניעה של לקוחו היא "מניעה מודיעינית" ושחוליית מנועי כניסה תעביר את הערעור של התושב ליחידת המודיעין של המשטרה — שאינה מקיימת קשר ישיר עם עורכי דין. ב־5.10.10 בישרו לעו"ד בלנק שהמניעה המשטרתית של לקוחו תבוטל לאלתר עד תאריך 5.4.11 — כלומר לחצי שנה. ב־25.10.10 התבשר עו"ד בלנק שהתושב אינו מנוע משטרה... זוהי פעם ראשונה שהתקיים הליך ערעור.

ב־6.9.10 הגיע תושב נוסף למת"ק חברון, מצוייד אף הוא במכתב של עו"ד תמיר בלנק ושאר המסמכים. הוא ניסה להגיש את בקשתו להסרת המניעה הפלילית. במת"ק לא היו מוכנים לקבל בקשה זו בשום פנים ואופן. לא הועילו טלפונים רבים שלנו למת"ק ולמוקד ההומניטרי של המנהל האזרחי. לאחר המתנה של כמה שעות — שהיתה קשה במיוחד שכן היו אלה ימי הרמדאן — חזר התושב כלעומת שבא. הטלפונים שלנו לא פסקו ובשלב יותר מאוחר באותו היום נאמר שהתושב יוכל להגיש את הבקשה — "שיבוא עכשיו". כלומר, שעכשיו שוב יעשה את המסע מיאטה לחברון, בצום הרמדאן ביום קיץ לוהט. לאחר משא ומתן נוסף סוכם שהתושב יגיע למחרת, ואמנם למחרת קיבלו את הבקשה וציידו אותו ב"טופס טיפול בבקשה" לפיו עליו לחזור בעוד כשלושה חודשים.

כשבסופו של דבר נמצאת הכתובת להגשת ערעור על תקופת מניעת הקריטריונים של המפכ"ל שכידוע מונעת את האפשרות להתפרנס, ובמקרה שהערעור נדחה, ניתן לעתור לבית המשפט. אם מדובר בהיתר כניסה לעבודה בישראל אזי מוגשות העתירות לבית המשפט לעניינים מנהליים. במקרה של היתר כניסה לעבודה בהתנחלויות, מוגשות העתירות לבג"ץ.

ידוע לנו על מספר עתירות שהוגשו על ידי עו"ד תמיר בלנק ולפניו על ידי עו"ד יעל ברדה. מניעת המשטרה הוסרה ברוב המקרים — בחלקם לפני שהגיעו לדיון ובחלקם לאחר שהעתירה נמחקה.

נוהל שחרור שב"חים מבית מעצר או מבית כלא הנמצאים בשטח ישראל

התנהלות נוספת של המשטרה מגיעה לידיעתנו לעתים מזומנות, כשאנשים בשטח פונים אלינו ומבקשים שנביא להם רכוש דל שנלקח מהם כשעצרו אותם: טלפון נייד, אוזניות, ארנק ובו כך וכך שקלים, וגם תעודות זהות. רכושם לא הוחזר להם כששחררו אותם מהמעצר או מהכלא. בידיהם פתק ובו רשימת הפריטים שנלקחו. אף פעם לא כתוב שנלקחה תעודת זהות, אבל למרבה המזל ברוב הפעמים הוחזרו לנו גם תעודות הזהות יחד עם שאר החפצים.

בבקשות כאלו פנו אלינו אנשים ששוחררו מכלא דמון, מתחנת המשטרה בקרית מלאכי, ממגרש הרוסים, מבית המעצר באבו כביר ועוד. בעמל רב, בעזרת הפתקים הנ"ל וייפויי כוח חילצנו עבורם את הדברים ששייכים להם.

התברר לנו שכל האנשים הללו שוחררו בשעות הערב המאוחרות, ומה לעשות — בשעות אלו המחסן ובו חפציהם כבר סגור. מורידים את

האנשים האלה בלילה, באיזה מחסום בשטחים ומשם עליהם לפלס את דרכם לביתם, ללא תעודת זהות, כסף, טלפון נייד וכל השאר. למשל את אחד מהפונים אלינו, בחור מתרקומיה שבדרום הר חברון, שחררו מאבו כביר שבתל־אביב, וג'יפ של מג"ב הוריד אותו ב־12 בלילה במחסום קלקיליה. בפחד גדול הוא חיפש מחסה במסגד בכפר הקרוב, ומשם יצא למחרת ללא תעודת זהות וכל השאר לביתו בתרקומיה.

לפי החוק אסור להחרים תעודות זהות ליותר מ־96 שעות ויש לתת לבעל התעודה מסמך המעיד על כך שתעודת הזהות נלקחה ממנו, מתי נלקחה ועל ידי מי. (גם לגבי מסמכים מוחרמים אחרים יש לתת אישור לקיחה, אך עניין תעודת הזהות הוא החמור ביותר). ברוב רובם של המקרים תנאי זה אינו מתקיים.

כאמור, בידי המשוחררים ממעצר ובית כלא ישנה רשימת הפריטים שנלקחו מהם ואף אמרו להם לחזור עם הפתק בשעות שהמחסן פתוח, ואז יקבלו הכל. אבל זו צרה: כל המקומות הללו הם בתוך ישראל ואנשים אלו, שעתה הם מנועי משטרה לתקופות ארוכות, אינם יכולים לקבל אישור כניסה לישראל למטרה זו. אפשר לשלוח עורך דין, או לוותר על הרכוש. כאן המקום להזכיר שלפי החוק ההומניטרי הבינלאומי כשמדינה כובשת כולאת אנשים מהשטח הכבוש, היא חייבת לכלוא אותם אך ורק בשטחיהם. אבל, כידוע, אלפי פלסטינים כלואים בתוך ישראל מהדרום עד לצפון, מהכלא בקציעות ועד לכלא דמון.

פרק ב': גזרות משטרת התנועה

לפי נתונים שפורסמו בשנים האחרונות רמת החיים בישראל גבוהה פי עשר מרמת החיים בשטחים. גובה הקנסות הניתנים לנהגים פלסטינים הוא כגובה הקנסות בישראל. כך לגבי קנסות שניתנו לפלסטינים בכבישי ישראל עד שנת 2000 וכך לגבי הקנסות שניתנים להם על כבישי המתנחלים בתוך השטחים, מתחילת הכיבוש ועד היום.

מנועי משטרה עקב איחור בתשלום קנסות תעבורה בתוך ישראל

כל מי שלא שילם קנסות תעבורה שקיבל בתוך ישראל עד תחילת האינתיפאדה בשנת 2000,[13] הרי הוא מנוע משטרה. עליו להשיג שוברים חדשים לתשלום. הסכומים תפחו במשך השנים לאלפי ולעשרות אלפי שקלים. יש אפשרות לשלוח בקשה להפחתת הסכום ולכלול בה הסבר על הקושי הכלכלי. ועדה במרכז לגביית קנסות בירושלים דנה בדבר, ולרוב מפחיתה עד כשליש מהסכום ופורשת את התשלומים. את התשובה מקבלים כעבור כ־4 עד 6 חודשים.

13 מאז שנת 2000 פלסטינים מהשטחים אינם נוהגים בתוך ישראל.

מנועי משטרה עקב איחור בתשלום קנסות תעבורה בשטחים

כל מי שלא שילם קנסות תעבורה שהוטלו עליו בשטחים, אף הוא מנוע משטרה. רוב רובם של הנהגים משלמים את קנסות התעבורה בסניפי דואר ישראל, ואם אחרו בתשלום עליהם להשיג שוברים חדשים. שתי הפעולות הללו כרוכות בתלאות רבות שנתאר בהמשך.

התחבורה הפלסטינית מורכבת ממכוניות פרטיות, משאיות ומתחבורה ציבורית שרובה מוניות ומיעוטה אוטובוסים. יצויין כי המוניות מצויות על הכבישים יותר מהשאר. פעמים רבות הנהיגה בשטחים היא פראית, הן מצד הפלסטינים והן מצד המתנחלים. פעמים רבות חוצים קווים לבנים, עוקפים בלי חשבון ונוסעים במהירות שעולה על המותר. כמובן שיש לקנוס ולהרתיע.

התנהלות לא שוויונית של המשטרה כלפי הנהגים הפלסטינים בכבישי המתנחלים

1. שוב נפנה את תשומת הלב לכך שהפלסטינים מקבלים קנס באותו סכום כמו הישראלים, למרות שרמת חייהם נמוכה פי עשר.

2. קנסות התעבורה ניתנים על כבישי המתנחלים בשטחים שרק חלקים מהם מותרים לתנועה לפלסטינים. ב־2005 אמר לנו ראש אגף התנועה בשטחים שבאותה שנה 51% מדו"חות התנועה בשטחים ניתנו לנהגים פלסטינים. את זה אמר כדי להראות את החלוקה השוויונית בין ישראלים ופלסטינים בשטחים, אך נפח התנועה הפלסטיני על הכבישים היה רק כ־10% מסך כל נפח התנועה אז, ואולי אף פחות מכך.

3. תשלום רוב הקנסות נעשה בדואר ישראל. אמנם על שוברי הקנסות הצמודים לדו"חות כתוב שניתן לשלם אותם גם בבנק קהיר־עמאן,

אך רוב סניפי בנק זה אינם מוכנים לטפל בקנסות אלה. לכן על הפלסטינים למצוא שליחים לדואר ישראל או להתגנב לסניפי הדואר כדי לשלם את הקנסות.

כששאלנו למה לא יגיע דואר־נע פעם בשבוע לכל מת"ק, אמרו לנו שזה מסיבות בטחון. כל ההאמרים והג'יפים שחונים ומסתובבים בשדות, בכבישים וליד המת"קים לא יכולים, כנראה, להגן על מכונית הדואר.

למותר לומר שכל ישראלי ניגש לסניף הקרוב לו כשהוא צריך לשלם דו"ח תעבורה. פשוט וקל.

4. משטרת התנועה בודקת בדיקות רכב שגרתיות על כבישי המתנחלים. היא בודקת את הרכבים הפלסטינים הרבה יותר מאשר את רכבי המתנחלים. כל השנים אנחנו רואות מכוניות משטרה שעומדות בצדי הדרכים. רוב המכוניות המתבקשות לעצור הן פלסטיניות. כמו כן לעיתים קרובות אנחנו רואות מכוניות משטרה במחסומים.

את העובדה שמכוניות פלסטיניות רבות עומדות בתור למחסום מנצלים השוטרים לשם בדיקת רכב ורשיונות. הבדיקות קפדניות ביותר, ופעמים רבות הפלסטינים מקבלים דו"ח על פגמים קטנים ברכב, כשעל אותם פגמים היו רק מעירים לאזרח ישראלי שעליו לתקנם. למשל: פרטי נהג מונית שכתובים בתוך הרכב על שלט שאינו במידות הנדרשות, לוחית זיהוי הרכב שצריך לחזק את אחיזתה, ועוד. נתקלנו גם במקרים שאנשים ישבו בתוך רכב בתור במחסום, כשהמנוע כבוי, והם קיבלו דו"ח על שאינם חגורים.

5. אחד הקנסות הנפוצים הוא על חניה בשולי הדרך. באופן כללי מפרצי חניה על כבישי המתנחלים ישנם רק בתחנות האוטובוסים או הטרמפיאדות בצמתים או בכניסה להתנחלויות. אין מפרצי חניה שבהם אפשר להוריד ולהעלות נוסעים פלסטינים, כדי שיחצו

את השדות הקרובים לכפרם, או כדי שיוכלו להגיע לאדמותיהם שמשני עברי הכביש. לכן נוסעי המוניות הפלסטיניות עולים ויורדים במקומות שונים בשולי הכביש. הקנסות על כך לא מאחרים לבוא.

6. ראינו דו"חות על חציית כביש שלא במעבר חצייה, כשאין מעברי חצייה במרחק של קילומטרים רבים ואין אפשרות לחצות את הכביש אלא בתעופה. דו"חות אלו ניתנו להולכי רגל רבים שחצו את כביש 60 בין חוסאן לאל־חאדר, לפני שסגרו את אל־חאדר בחומה ופתחו מנהרה לא סלולה מתחת לכביש. ראינו מקרה כזה גם ליד מחסום חווארה.

כאן המקום לציין שכביש 60 הוא כביש מהיר, וכמו שאמרו לנו באגף התנועה: "על כביש מהיר אין מעברי חציה". ובאמת אין, למרות שהכביש המוביל מירושלים דרומה ומאפשר נסיעה מהירה להתנחלויות, עובר בשוליים מיושבים של עיירות פלסטיניות גדולות: אל ערוב, בית אומר וחלחול, ואף חוצה את העיירה בית ענון, שם עוברות את הכביש כחמש מאות ילדות כל בוקר וצהריים בדרכן לבית ספר וממנו.

בכבישים בין עירוניים בישראל ישנם קטעים העוברים בתוך יישובים. לקראת קטעים אלה ישנם שלטים על הגבלת מהירות הנסיעה ובתוכם יש מעברי חצייה. כנראה שחמש מאות ילדות פלסטיניות החוצות את הכביש בכל בוקר וצהריים, אינן סיבה מספקת כדי להפחית את המהירות על כבישי המתנחלים.

7. לנהגים פלסטינים נלקחים רשיונות ומסמכי רכב כשהם מאחרים בתשלום דו"חות, וגם עד שישלמו ערבות להגעה למשפט התעבורה. ישראלים מקבלים התראות לפני שנלקח רשיונם.

8. ישראלי שנשפט בבית משפט לתעבורה שלא בפניו, מקבל לביתו בדואר גזר דין ושובר לתשלום. בכך שלא הופיע למשפט הוא וויתר על הזכות להגן על עצמו ותו לא. פלסטיני שנשפט בבית משפט

לתעבורה שלא בפניו לא יוכל להשיג גזר דין ושובר לתשלום מבלי שישכור את שירותיו של עורך דין למטרה זו. עד שישלם לא יוחזרו לו רשיונותיו המוחרמים ופרנסתו מושעית.

9. כששוללים רשיון נהיגה של נהג ישראלי, נלקח ממנו רק רשיון הנהיגה. מנהג פלסטיני נלקחים לעיתים קרובות גם מסמכי הרכב ואז גם הרכב מושבת ונהגים אחרים אינם יכולים לנסוע בו. רבים מרכבים אלו הם רכבים מביאי פרנסה: מוניות, משאיות ואוטובוסים.

10. בדו"חות התעבורה בישראל, שכמותם מקבלים גם המתנחלים בכבישים בשטחים, מופיעים מספרי טלפונים לבירורים. לעומת זה בדו"חות התעבורה המקבילים, שמקבלים הפלסטינים בשטחים, לא מופיעים מספרי טלפון לבירורים.

שני סוגי קנסות התעבורה, מתי מוחרמים מסמכי רכב ואיך משלמים את הדו"חות

אנחנו מכירות מקרוב את הנעשה בדרום הגדה לכן נביא דוגמאות משם. יש לשער שכך מתנהלים הדברים גם בצפון הגדה.

קנסות התעבורה הם משני סוגים:

א. **קנסות על עבירות שאינן נדרשות למשפט** (הדו"ח מודפס בכחול). כשמאחרים בתשלומם סכום הקנס עולה כל שלושה חודשים.

ב. **קנסות על עבירות שנדרשות למשפט** (הדו"ח מודפס בסגול). לדו"ח מצורף שובר[14] לתשלום ערבות להגעה למשפט, ומצוין תאריך המשפט. למרות שכתוב שיש לשלם את הערבות תוך

14 שובר = הספח המצורף לדו"ח תעבורה ובו כתוב הסכום לתשלום.
קבלה = אותו שובר אחרי התשלום כשיש עליו חותמת של הדואר או הבנק.

שלושה ימים — סכום הערבות אינו עולה גם אם לא ישלמו אותו עד המשפט.

אותם דו"חות באותם צבעים בדיוק מקבלים אזרחי ישראל בהבדל אחד: בדו"חות הישראליים מופיעים מספרי טלפון של כל תחנות המשטרה הרלוונטיות או של בתי המשפט לתעבורה; בשני סוגי הדו"חות בשטחים לא מופיע שום מספר טלפון לבירורים.

תשלום קנסות תעבורה והחרמת רשיונות

לכאורה, תשלום קנסות תעבורה משני הסוגים ניתן להיעשות בבנק קהיר עמאן ובדואר ישראל אך שתי בעיות מקשות על התשלום בבנק קהיר עמאן, שאמור להיות הפשוט ביותר והן:

1. רוב הסניפים של בנק זה לא מוכנים לקבל את התשלום.
2. הנהגים הפלסטינים אינם בטוחים שהתשלום בבנק קהיר עמאן יעבור בשלום ליעדו, ואם כן — בוודאי ייקח זמן רב עד שיגיע וירד מהמחשב. לכן הם מעדיפים לטרוח ולשלם בדואר ישראל.

עד 2005 היה קושי נוסף: התובע המשטרתי באגף התנועה במטה המשטרה בשטחים סירב לקבל חותמת של בנק קהיר עמאן, בטענה שקל לזייף אותה. ב־2005, אחרי תלונות שלנו וויכוחים רבים, הורה ראש אגף התנועה לתובע המשטרתי לכבד חותמת זו.

בבדיקה שעשינו לפני שנים אחדות התברר שתשלום הקנס מגיע לחשבון המשטרה אחרי יומיים, גם אם שילמו בדואר ישראל וגם אם שילמו בבנק קהיר־עמאן. אבל בשני המקרים הזיכוי עובר למחשב אגף התנועה בשטחים באיחור, ולרוב באיחור של חודשים אחדים, ואפילו עד שמונה חודשים.

כששוטר בודק נהג פלסטיני בבדיקה שגרתית ורואה במחשב שהאיש איחר בתשלום דו"חות, הוא מחרים לו את רשיון הנהיגה ולעיתים גם

מסמכי רכב נוספים. במקרים רבים הנהג שילם את הדו"ח, אך הזיכוי לא מופיע במחשב המשטרה.

לאור תלונותינו הרבות, ב־2005 יצאה הוראה מראש אגף התנועה דאז במטה המשטרה בשטחים, לפיה קבלה מקורית בידי הנהג תגבר על רישומי המחשב בענין החוב. להוראה זו לא היה פרסום בקרב האוכלוסיה הפלסטינית והנהגים, רובם ככולם, לא יודעים שעליהם להחזיק איתם תמיד את הקבלות המקוריות המעידות כי שילמו את הקנס.

כפי שציינו קודם עד 2005 לא הייתה לנהגים הפלסטינים ברירה אלא לשלם את הקנסות בדואר ישראל, כלומר, במקומות שאסור להם להגיע אליהם. מ־2005 אנחנו מייעצות לנהגים שאותם אנחנו פוגשות, לשלם בבנק קהיר־עמאן. לא תמיד הנהגים בוטחים בעצתנו. גם אלו שכבר יודעים שהחותמת של בנק קהיר־עמאן תכובד, בטוחים שאם ישלמו בדואר ישראל, ההורדה מהמחשב תהיה מהירה ובטוחה יותר. כאמור לעיל, זוהי טעות גמורה וכך או כך, אלה שאנחנו פוגשות הם רק קומץ מהמספר הרב של הנהגים בשטחים.

מכל הסיבות שהזכרנו הנהגים הפלסטינים (רובם נהגי מוניות, אוטובוסים ומשאיות, וזו פרנסתם) משתדלים לשלם את הדו"חות בדואר ישראל. הם נותנים כסף מזומן לחברים שנכנסים לעבוד בישראל, וכן גם לנהגי טרנזיטים מזדמנים של פלסטינים ירושלמים הנוסעים בכביש 60. פעמים רבות הם משלמים עבור טרחה זאת.

בידינו דוגמאות רבות של קבלות על אלפי שקלים שהוחזרו לנהגים ועליהם חותמות דואר מזויפות.

פעמים אחדות ראינו נהגים עומדים בשערי ההתנחלות אפרת או אלון שבות ומבקשים טובה מעובר אורח מזדמן שייקח מידיהם כסף מזומן וישלם עבורם את הדו"ח בסניף הדואר ביישוב. לא בדקנו אם חזר עובר האורח עם הקבלה. שוב יש לזכור שכל מה שאנחנו פוגשות הוא רק דוגמה קטנה מהמתרחש. זהו רק קצה הקרחון.

כשמחרימים רשיונות נעצר מהלך חייהם של הנהגים והם אינם יכולים להתפרנס במשך שבועות, חודשים ולפעמים גם שנים. ברוב המקרים הנהג אינו בעל הרכב. כמו שכבר אמרנו, פעמים רבות בנוסף לרשיון הנהיגה, נלקחים גם מסמכי הרכב, וכך אף נהג לא יכול לעבוד או להשתמש ברכב המושבת.

פסילת רשיון

ישנן עבירות שנדרשות למשפט ומוטלת עליהן גם פסילה של רשיון נהיגה לתקופה קצובה. בדרך כלל ל־30 יום. הפסילה אמורה להתחיל מיד לאחר שימוע שאמור להתקיים בפני קצין משטרה, כ־3 ימים אחרי ביצוע העבירה.

תאריך המשפט כתוב בדו"ח, והוא מתקיים בדרך כלל חודשים אחדים אחרי ביצוע העבירה. פסילת רשיון הנהיגה בעבירות מסוימות אלו אינה תלויה בהחלטת בית המשפט.

לעובר עבירה כזאת כאמור, יש זכות לשימוע. רק אחרי השימוע יוחלט אם להטיל את הפסילה או לא. מי שמקבל דו"ח תעבורה בעבירות כאלו אמור לקבל גם טופס נוסף ובו הוא מוזמן לשימוע בעניין פסילת רשיונו. כלומר, נהג ישראלי יגיע לשימוע או יטלפן ויבקש לשנות תאריך, ואז אם ייפסל, יקחו את רשיונו ל־30 יום או לתקופה ארוכה יותר. מידע על כך ב"פורטל השירותים והמידע הממשלתי".[15] באתר של עורכי דין לתעבורה מופיע פרוט רב יותר על פסילת רשיון הנהיגה.[16] שם אף מסופר על מקרה בו "בית המשפט לתעבורה בתל־אביב הורה להחזיר את רשיון הנהיגה לנהג שנתפס נוהג במהירות של 145 קמ"ש כ 40 ק"מ סמוך לאילת ורשיונו נשלל ל־30 יום. הסיבה: לנהג לא נערך

15 http://www.gov.il/FirstGov/TopNav/Situations/SPopulationsGuides/SDrivingCar/IPLicense/IPDisqualifyLicense/

16 http://www.horesh.biz/%D7%A8%D7%9B%D7%91/%D7%A4%D7%A1%D7%99%D7%9C%D7%AA-%D7%A8%D7%A9%D7%99%D7%95%D7%9F

שימוע כדין ע"י קצין המשטרה. הנהג נלכד בכביש הערבה במכמונת משטרתית שבה נמדדה מהירות הנסיעה באמצעות אקדח לייזר אשר כוון אל הרכב בעת נסיעתו. קצין המשטרה אשר הגיע למקום החרים את רשיונו של נהג רכב זה במקום."

הנהגים הפלסטינים לא זוכים כך בהגנת החוק. לרוב מסתפקים שוטרי הדרך בשטחים בכך שהם כותבים על הדו"ח את המלה: "פסילה". מהנהג הפלסטיני יילקח הרשיון מיד ואם הוא בא לשימוע ולא היה קצין תעבורה במקום, הוא יישלח הלוך ושוב. אם איחר בתאריך, גורלו בדרך כלל כנ"ל. תקופת הפסילה תתחיל רק אחרי שימוע בפני קצין משטרה. כששאלנו למה לא יוותרו על השימוע ויתחילו את מנין ימי הפסילה מיום נתינת הדו"ח אמרו לנו: "הרי זוהי זכות של הנאשם! אולי הוא ישכנע את הקצין שלא מגיע לו עונש של פסילה?"

פגשנו אנשים שהגיעו למשפט בלי שפדו את רשיונם למרות ששילמו ערבות, ואז אחרי המשפט הוזמנו שוב לשימוע כי לא ריצו עדיין את פסילת הרשיון ל־30 יום למרות שרשיונם נמצא כבר חודשים אחדים בידי התובע המשטרתי. במשך השנים התגלה לנו שהנהג יכול להצהיר שהוא מוותר על זכות השימוע מיד כשנלקח ממנו הרשיון, ואז יתחילו מיד 30 הימים של הפסילה. אבל שום שוטר לא מספר לשום נהג פלסטיני שישנה אפשרות כזאת.

בערך ב־2007 אחרי תלונות שלנו וויכוחים רבים פסק ראש משטרת התנועה בשטחים שאדם שלא מגיע לשימוע בזמן הנקוב, ייחשב לו הדבר כויתור על זכות זו וספירת 30 הימים תתחיל מתאריך העבירה. נוהל זה התקיים זמן קצר מאד ומאז ועד היום אנחנו פוגשות שוב ושוב את נפגעי אותה בעיה.

איך מחרימים מסמכי רכב ואיך אמורים לפדות אותם

כששוטר פוגש נהג שאיחר בתשלום דו"ח שאינו נדרש למשפט, או שעבר עבירה שנדרשת למשפט — הוא לוקח ממנו רשיון נהיגה ו/

או רשיון רכב ו/או ביטוח רכב ו/או רשיון הפעלת מונית, והמהדרין לוקחים גם תעודת זהות.

השגת קבלות הדרושות לפדיון מסמכים

1. **כדי לפדות מסמכים שנלקחו בגלל עבירות שאינן נדרשות למשפט — דו"חות כחולים**, שלא שולמו במועדם, יש להשיג שוברים חדשים (שכן סכום הקנס עולה כל שלושה חודשים), ולשלם אותם, כמובן.

מעטים הסיכויים לקבל שוברים חדשים בטרם יישלחו המסמכים מתחנת המשטרה הקרובה למטה המשטרה בשטחים. עד ספטמבר 2008 הנוהל היה שכדי לקבל שוברים חדשים צריכים היו בעלי הדבר ללכת לשוטר במת"ק, ששלח את בקשתם לאגף התנועה בראס אל עמוד; מאגף התנועה שלחו לשוטר המת"ק שוברים חדשים וממנו היו הנהגים אמורים לקבל אותם. מאז ספטמבר 2008 אמורים השוטרים במת"קים להוציא שוברים חדשים במקום לכל פונה. בגלל בעיות בשירות השוטרים במת"קים שאותן עוד נפרט בהמשך, הדבר אינו פשוט ומהיר כלל וכלל.

2. **כדי לפדות מסמכים שנלקחו בגלל עבירות שנדרשות למשפט — דו"חות סגולים** — יש לשלם את הערבות, להראות את הקבלה המקורית ולהשאיר בידי השוטר צילום שלה. על שובר הערבות כתוב כי יש לשלמה תוך שלושה ימים, להביא את הקבלה לתחנת המשטרה הקרובה ואז לקבל את המסמכים.

מכיוון שרוב האנשים סבורים כי עדיף שישלמו את הקנס בדואר ישראל, ופעולה זו אינה פשוטה, ודורשת שליחים לשטח שאסור בכניסה, לרוב נעשה תשלום הערבות באיחור. **סכום הערבות אינו עולה עם הזמן** כי הוא נועד רק לפדות את הרשיונות ומסמכי הרכב שנלקחו, ומסמכים אלו עצמם משמשים בינתיים כערבות הגעה למשפט.

לעתים כשהנהגים מגיעים למטה המשטרה כדי לפדות את מסמכיהם, עם קבלות ששולמו לאחר יותר מ־3 ימים, נוזפים בהם על האיחור ומבהילים אותם.

נהגים שלא שילמו את הערבות, יוכלו לפדות את מסמכיהם רק כשיהיה בידיהם גזר דין ושובר לתשלום הקנס שהטיל השופט (אם שילמו, יקוזז סכום הערבות מהסכום הכולל של הקנס). אז, עם קבלה על תשלום הקנס, יוכל האיש לפדות את מסמכיו.

אם פדה האיש את המסמכים ע"י תשלום הערבות לפני המשפט ולא שילם את הסכום הנוסף שהוטל עליו במשפט — שוב יילקחו ממנו המסמכים, כשייעצר ע"י שוטר לבדיקה שגרתית.

על התלאות שפוקדות את אלה שנשפטים בבית משפט לתעבורה שלא בפניהם, נספר בהמשך, בפרק על בית המשפט לתעבורה.

מה גורלם של המסמכים המוחרמים ותהליך החילוץ

באזור שאנחנו מכירות, דרום הגדה, יש למשטרה צוותי סיור אחדים: צוותים של תחנות המשטרה בעציון, בחברון, במעלה אדומים ושל מטה המשטרה בשטחים (נזכיר: עד ספטמבר 2008 בתחנה בראס אל עמוד, ומאז ספטמבר 2008 בשטח E1 מול מעלה אדומים).

את המסמכים המוחרמים מחזיקים כשלושה ימים בתחנות האם של הצוותים, ואח"כ הם מועברים לאגף התנועה במטה המשטרה בשטחים. נהגים שמצליחים לשלם במהירות את השובר, ושנאמר להם ברורות לאן עליהם להביא את הקבלות, ושמישהו טרח ופתח להם את השער כשבאו לתחנת המשטרה המתאימה, ושהיה להם מזל והשוטר האחראי היה בחדרו — אלה יקבלו את מסמכיהם במרוצת שלושת הימים הללו.

מי שפספס את אחד התנאים הנ"ל צריך להגיע למטה המשטרה בשטחים לשם הועברו המסמכים. כדי לקבל את מסמכיו עליו

להראות את הקבלה המקורית ולתת צילום שלה. רוב האנשים אינם יודעים שעליהם לצלם את הקבלה. הם חושבים שכשיראו את הקבלה המקורית — יקבלו את המסמכים. הם אינם יודעים שבידי השוטר צריך להישאר צילום הקבלה ולא הקבלה המקורית. לכן, אם אין בידם צילום והשוטר לא אומר להם ללכת לצלם במכונת הצילום העומדת לשירות הנהגים בכניסה, או שאינו מצלם בעצמו כשאין מכונת צילום, אז הם מקבלים את מסמכיהם, אך לא את הקבלה, ולא נשאר בידיהם כל מסמך המעיד כי אכן שילמו.

נהלים במחלקה לטיפול בתאונות דרכים באגף התנועה במטה המשטרה בשטחים

רק פעמים מעטות ביקשו תושבים פלסטינים את עזרתנו בענין תאונות דרכים שבהן הם היו מעורבים. השוטרים במחלקה זו התייחסו באופן נאות. יחד עם זאת קיים נוהל פסול והוא שאין מיידעים את הפלסטינים על הזכות לתת עדות בפני עורך דין בבית חולים אחרי תאונת דרכים, והביטוח חייב לשלם גם הוצאה זו.

ב־2006 אמרו לנו במחלקה זו שבאגף התנועה בראס אל עמוד: "הם צריכים להגיע לכאן אפילו באמבולנס כדי למסור עדות, ואם אינם יכולים להגיע פצועים, הם יכולים לתת את העדות אחרי שיבריאו מהתאונה". רק בירור יסודי שלנו העלה שקיימת האפשרות למסור עדות לעורך דין בבית החולים וכך לקבל את תשלומי הביטוח מהר ככל הניתן על מנת לשלם את האשפוז בבית החולים. המידע הזה הוא חיוני. הפלסטינים אינם מודעים לו עד היום.

פרק ג': הבעיות בבית המשפט לתעבורה במחנה עופר

משפטי תעבורה של נהגים מדרום הגדה ומסביבות רמאללה, נערכים במחנה עופר. משפטי תעבורה של נהגים ממרכז וצפון הגדה, נערכים בבית המשפט בסאלם. בבית המשפט לתעבורה בעופר מתקיימים משפטי תעבורה פעם בשבועיים באופן סדיר. בכמה ישיבות של משפטי תעבורה אלו, בהם נכחנו במרוצת השנים, ראינו שבכל יום כזה התובע המשטרתי מגיש למשפט עשרות אנשים. בימים בהם נכחנו, היו בין 60 ל־100 הקראות ביום. אנחנו משערות שכך גם מתנהלים הדברים בבית המשפט בסאלם.

לפי נתונים שפורסמו בדו"ח פעילות שנתי של בתי המשפט הצבאים באזור הגדה המערבית, נשפטו, בשנת 2009, 3461 אנשים.[17] מאחר שמשפטי תעבורה מתקיימים רק פעם בשבועיים (26 פעמים בשנה), אזי ישנם יותר מ־130 הקראות בממוצע ביום. בנוסף, על פי הערכתנו, הקנס הממוצע המוטל בכל משפט כזה הוא 1,500 ש"ח. לפי מספר המשפטים מדובר ביותר מ־5 מיליוני ש"ח קנסות שנגבים על ידי משטרת ישראל מהתושבים הפלסטינים.

בכל יום שבו נוכחנו בבתי המשפט לתעבורה נשפטו בפניהם או בפני עורכי דין שייצגו את הנאשמים, בין ארבעה לשלושה עשר איש בלבד. כל היתר נשפטו שלא בפניהם או בפני בא כוחם: כלומר, בכל יום של משפטי תעבורה נשפטים עשרות אנשים שלא בפניהם.

17 שם, עמ' 15.

נהגים שנשפטים שלא בפניהם

כאמור, מ־2003 אנחנו מעורבות בבעיותיהם הביורוקרטיות של הנהגים בדרום הגדה, והכרנו רבים מהם שנשפטו שלא בפניהם. אנשים אלו לא הגיעו למשפט שנקבע להם מסיבות שונות. רבים מאלה ששילמו את סכום הערבות (בין 500–2,000 ש"ח), חשבו שמכיוון ששילמו הרי בזה ויתרו על הזכות להגן על עצמם במשפט והעניין הסתיים. רבים אחרים לא הצליחו להגיע בזמן כי עוכבו שעות רבות במחסום זה או אחר בדרך, או שג'יפ מזדמן התנהל כמחסום פתע ועיכב אותם זמן רב.

הכרנו גם כאלה שהגיעו לשער מחנה בית המשפט בעופר בזמן וחיילים לא נתנו להם להיכנס. למשל: ששה אנשים מחלחול, דורא ויאטא (השמות בידנו), שהגיעו למשפטם בזמן ביום ב' 17.5.04 בשעה 08:00, והחיילים לא נתנו להם להיכנס ושלחו אותם לביתם. הם נשפטו שלא בפניהם.

מספר תיקים שהוגשו ושהסתיימו בעבירות תעבורה בשנים 2005–2009

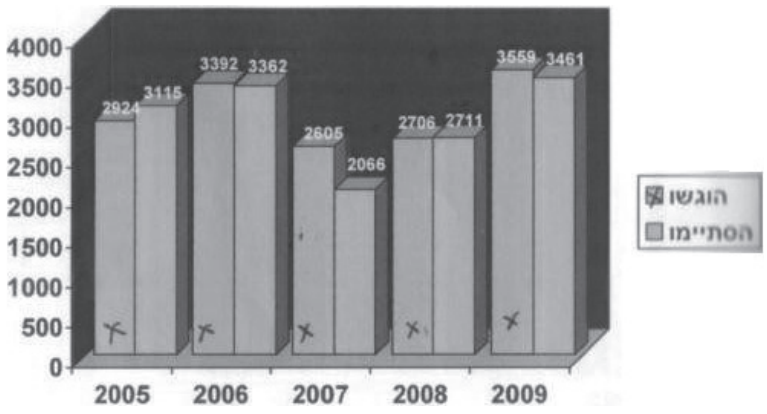

המלים הסטנדרטיות הפותחות כל גזר דין על עבירת תנועה שניתן בהעדר הנאשם הן אלו:

"מהלך הדיון

התובע: אבקש לשפוט את הנאשם בהעדרו. הנאשם קיבל זימון להופיע היום לבית המשפט. אין כל סיבה נראית לעין כי לא יכול היה להופיע, הוא אף לא התקשר ולא מסר כי אין ביכולתו להגיע. לפיכך אבקש לשפוט אותו בהעדרו..."

כידוע, אין בידי הנאשם שום מספר טלפון שאליו הוא יכול "להתקשר ולמסור כי אין ביכולתו להגיע". כמו כן יש סיבות רבות נראות לעין להיעדרם של הנשפטים אם רק רוצים לראות אותן.

הנוהל בעניין אלו שנשפטים שלא בפניהם הוא: עליהם להשיג את גזר הדין מבית המשפט, ואז להגיע אל התובע המשטרתי באגף התנועה במטה משטרת השטחים. התובע נותן להם שובר לתשלום אם הושת עליהם במשפט קנס נוסף על סכום הערבות, או את מסמכיהם אם השופט הסתפק בסכום הערבות. יש לציין כי בתיקיו של התובע המשטרתי נמצאים גזרי הדין. הרי הוא היה במשפט.

במרץ 2005, אחרי שהתלוננו והתווכחנו רבות, הורה ראש אגף התנועה לתובע המשטרתי למסור לאנשים את גזרי הדין כשהם באים אליו ולא לשלחם למחנה עופר. ביוני 2006 התנער התובע המשטרתי מתפקיד זה אך במחנה עופר לא הסכימו לחדש את מסירת גזרי הדין לידי בעלי הדבר (ראו פירוט נוסף בסעיף 4, בעמ' 24). לכן מיוני 2006 כשמגיעים נהגים שנשפטו שלא בפניהם למחנה עופר, אומרים להם במקרה הטוב שזה לא תפקיד של החיילים בבית המשפט ללכת לשער (מרחק של 100 מטר) ולהביא גזרי דין, ושילכו הביתה. במקרה הרע — שולחים אותם בחזרה למטה המשטרה בשטחים. בשני המקרים לא נותנים להם את גזרי הדין.

כשניסינו לעזור באופן פרטני לנהגים שפנו אלינו — לא התחשבו במזכירות בית המשפט ביפויי הכוח וצילומי תעודות זהות שאנשים נתנו לנו, וסרבו לבקשתנו. פנינו לעורך דין שסיכם עם מזכירות בית המשפט בעופר שנהיה שליחים שלו, אבל כשבאנו עם ייפוי כוח מטעמו ועם כל הניירות הדרושים — אנשי המזכירות שינו את דעתם והודיעו שלא יתנו דבר לשליחים של עו"ד. רק למתמחים הם יתנו את הניירת, כלומר, רק לאנשים שיש לשלם את שכרם.

שלחנו תלונות רבות וגם עו"ד גבי לסקי התכתבה עם בית המשפט, ובנובמבר 2008 נמצאה סוף סוף תרופה: הודיעו לעו"ד גבי לסקי, שאחרי התייעצויות רבות הוחלט לשים במת"קים רשימה של כל הנשפטים שלא בפניהם (מאות רבות ואולי אף אלפים הצטברו במשך השנים). כל מי שימצא את שמו ברשימה במת"ק הישראלי, צריך ללכת למת"ק הפלסטיני, ולקבל שם את גזר הדין. מכאן ימשיך את "ההליך הידוע": עם גזר הדין צריך התושב להגיע לתובע המשטרתי במטה המשטרה בשטחים וממנו לקבל שובר לתשלום או את המסמכים המוחרמים. אבל איך ידעו הנהגים שעליהם לחפש את שמם ברשימות שיתלו במת"ק?

זמן רב עבר מאז נובמבר 2008 ועדיין לא ראינו ולא שמענו על שום רשימה כזו בשום מת"ק ישראלי. גם לא שמענו שבמת"קים הפלסטינים נמצאות ערמות של גזרי דין שמחכים לבעליהם. ה"פתרון" שעליו הוחלט בישיבות רבות של ראשי בית המשפט בעופר, הוא אפילו לא מראית עין של פתרון. הבעיה נשארה לא פתורה.

ישראלי שנשפט שלא בפניו במשפט תעבורה — מקבל את גזר הדין ואת השובר לתשלום בדואר, ובכך שלא התייצב למשפט רק הפסיד את האפשרות להגן על עצמו. אבל מאז יוני 2006 הנהג הפלסטיני שנשפט שלא בפניו יכול לקבל את גזר הדין מבית המשפט הצבאי בעופר, רק אם ישלח לשם עורך דין. רוב האנשים אינם יודעים שעליהם לשלוח עורך דין דווקא לבית המשפט בעופר. הנהגים אובדי עצות ורבים מהם מתייאשים ומוותרים על רשיונותיהם. נהגים רבים נוהגים רק בתוך

כפריהם וללא רשיונות. אולי גם זו דרך לסגור את הפלסטינים בתחומי המושב שלהם ולסלק אותם מעיני הישראלים.

תיקי תעבורה ותיקים אחרים שלא הועברו מהתביעה לבית המשפט וגם תיקים שהטיפול בהם הסתיים ולא הועברו לתחנת המשטרה ממנה הגיעו, כמתבקש

במשך השנים פגשנו אנשים לא מעטים שבדו"ח התנועה הוזמנו לבית המשפט לתעבורה בתאריך מסוים. הם באו, חיכו יום שלם ואז אמרו להם שהתיק לא הועבר מהתביעה לבית המשפט. הם חזרו לבתיהם אפילו בלי תאריך חדש למשפט. ניסינו לקדם את עניינם של האנשים שפנו אלינו. טלפונים, פקסים וביקור שלנו במזכירות בית המשפט בעופר, לא הצליחו לגרום לכך שסוף סוף יועברו התיקים מהתביעה במחנה עופר למזכירות בית המשפט במחנה עופר — מהלך של שני צריפים.

בידינו פניות של אנשים שמחכים למשפטם מ־2005, 2006, 2007 ועד היום הזה. נהג מונית אחד, שהוא מכר וותיק שלנו, פוגש אותנו מידי פעם כבר שנים בפתח כפרו ושואל אולי יש חדש בקשר לתיק שלו (מ־2005). בינתיים הוא נוהג רק בתוך הכפר ובדרכים פנימיות, ללא רשיונו.

בעיה נוספת היא של אנשים שמשפטם התקיים, ולא רק במשפטי תעבורה, והם אפילו נוכחו במשפט ויש בידיהם גזר דין מהמשפט, אבל בית המשפט (כנראה פשוט בגלל תקלה ביורוקרטית) לא העביר את התיק שהטיפול בו הסתיים לתחנת המשטרה שממנה הגיע, כמו שדורש הנוהל התקין. לפי הנוהל, בתחנה זו צריך לרשום את הסגירה ולהעביר זאת במסלול ביורוקרטי, שבקצהו נמצא המחשב של הרישום המשטרתי הארצי, האומר שהטיפול בתיק זה הסתיים. ניסינו חודשים

רבים ללחוץ על בית המשפט לתקן טעות זו לגבי תיקים שבעליהם פנו לעזרתנו. לא הצלחנו. תיקים אלו נשארו פתוחים, או בלשון משפטית "תלויים ועומדים" עד היום הזה, דצמבר 2010.

לפעמים בית המשפט עושה מעשה, ושולח הזמנה למשפט בדואר, כמו למשל המכתב שנשלח "לכבוד פארס מוחמד ארפע מטלק אבו נג'מה תושב חברון". ב־27.2.08 פגשנו את פארס אבו נג'מה. זה עתה מישהו מסר לו מעטפה ובה מכתב האומר שעליו להתייצב בבית המשפט בעופר ב־9.12.07 בשעה 9:30. לפי חותמת הדואר הצבאי שעל המעטפה, המכתב נשלח ב־5.11.07, ולפי החותמת הפלסטינית שבצידה השני של המעטפה הגיע לחברון ב־12.2.08. כנראה שפארס אבו נג'מה הוא איש ידוע בעירו חברון, עיר של כ־160,000 נפש, כי בכל זאת מישהו מצא אותו ומסר לו את המכתב. כמו שרואים המשפט התקיים מזמן, והתובע והשופט בוודאי הסכימו ש"הנאשם לא הגיע למשפט מסיבות השמורות עמו וכו'...". נסינו לחלץ עבורו את גזר הדין אך לא הצלחנו.

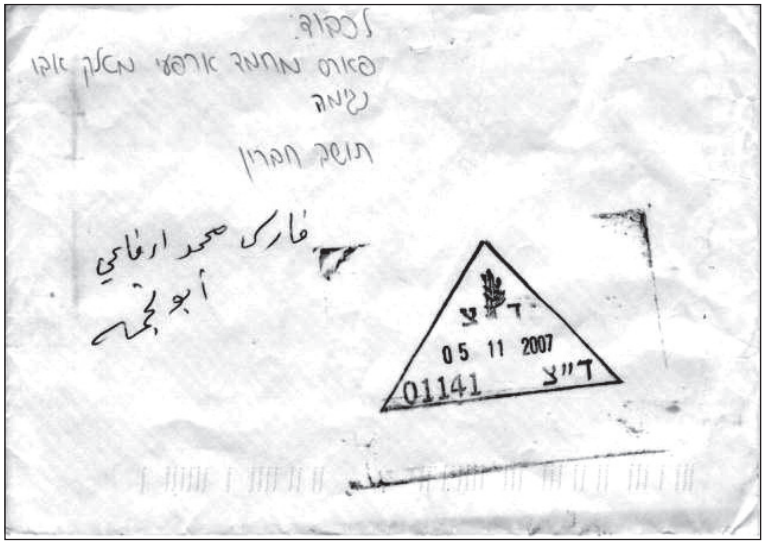

קבלת החזר כספי מקמ"ט אוצר בית אל

תלאות הנהג הנשפט בבית משפט תעבורה נמשכות גם אם זיכו אותו בהחזר של חלק או של כל תשלום הערבות ששילם לפני המשפט. האיש — אם הוא מהחלק הדרומי של הגדה או מסביבות רמאללה — צריך להביא לקמ"ט אוצר בית אל קבלה מקורית על דמי הערבות, גזר דין ואישור שיש לו חשבון בבנק, כדי שיעבירו לו לחשבון זה את ההחזר הכספי שמגיע לו. כפי כשכבר כתבנו — הקבלות המקוריות של הערבות לפעמים אינן בידיו כי נלקחו תמורת רשיונותיו. פעמים רבות אין לו הסכום הדרוש כדי לפתוח חשבון בבנק לצורך העברת ההחזר מבית אל. פגשנו אנשים שמסיבות אלו לא קיבלו את הכספים המגיעים להם.

פרק ד': בעיות השירות במטה המשטרה לענייני השטחים מ־2003 עד ספטמבר 2008

כמו שכבר אמרנו בפתיחת דו"ח זה — עד ספטמבר 2008 שכן מטה המשטרה לענייני השטחים בראס אל עמוד שבתוך ירושלים, האסורה בכניסה לפלסטינים. נהגים פלסטינים מהחלק הדרומי של הגדה ומסביבות רמאללה, נאלצו להתגנב למטה המשטרה כדי לפדות רשיונות נהיגה ומסמכי רכב שנלקחו מהם.

נהגים רבים שאיחרו בתשלום הדו"חות המקוריים שקיבלו עקב עבירות תנועה, נזקקו לשוברי תשלום חדשים. גם הם התגנבו למטה המשטרה שבתוך ירושלים. אמנם יכלו לבקש משוטרי המת"קים שיזמינו עבורם שוברים אלו, אך זה הליך שעלול היה להימשך שבועות רבים, ובזמן זה הושעו מפרנסתם.

בספטמבר 2008 עבר מטה המשטרה לענייני שטחים לשטח E1 שמול מעלה אדומים וכך נפתרה בעיית ההתגנבות לירושלים. מאז ספטמבר 2008 איננו מתווכות בין המסמכים ובעליהם ואיננו מגיעות למטה המשטרה. אך בעיות השירות נמשכות כסדרן, הרי השוטרים האחראים על כך עברו גם הם למקום החדש. פעמיים ביקרנו שם וניתקלנו בבעיות הרגילות, ומהנהגים הפלסטינים אנחנו שומעות תלונות חוזרות ונשנות. (ראו סיפור שני בעמ' 82).

בשנים 2003 עד 2008 ביקרנו במטה המשטרה לענייני שטחים בראס אל עמוד מדי שבוע ולפעמים אף יותר מכך. להלן תיאור הבעיות, והקשיים שנילוו אליהן עקב הצורך להיכנס לירושלים. הדברים התנהלו כך:

1. לא היה שלט על שעות הקבלה. רק אחרי שנתיים של תלונות לכל הדרגים, ב־2005, תלו שלט כזה, אך פעמים רבות שעות הקבלה לא התקיימו.

2. הפלסטינים הגיעו לשער חצר המשטרה שעל הכביש הראשי. שם הם עמדו בשמש ובגשם לעתים במשך שעות. בתחילת 2005 סידרו גם חדר המתנה בתוך חצר המשטרה לפני דלת הבניין. לא תמיד ולא את כל האנשים שבאו למשטרה הכניסו אל תוך חדר ההמתנה. כמעט תמיד ראינו אנשים שהושארו לחכות מעבר לשער של חצר המשטרה.

3. בדרך כלל הפונים למשטרה לא היו פוגשים את השוטרים המטפלים בבעיות שלשמן באו. ברוב המקרים השומר של חברת השמירה הוא שתיווך בין השוטרים נותני השוברים לתשלום או השוטרים מקבלי הקבלות ונותני המסמכים שהוחרמו, לבין בעלי הדבר שחיכו מחוץ לבנין המשטרה, בחדר ההמתנה או על הכביש הראשי ליד שער חצר המשטרה. השומר היה מעביר גם תשובות לשאלות שנשאלו. מובן שהשומרים לא היו דוברי ערבית. לאדם שלא קיבל את מבוקשו או שלא הבין מה אמרו לו, או שלא הוחזרו לו קבלות ודו"חות מקוריים וכו' וכו' — על פי רוב לא ניתנה אפשרות להיפגש עם השוטרים בעלי הסמכות עצמם ולברר את הדורש בירור. הוא נשלח לביתו.

4. נהגים שעברו עבירות תנועה שנדרשו למשפט ונשפטו שלא בפניהם בבית המשפט בעופר, הגיעו לראס אל עמוד כדי לחלץ את מסמכיהם. התובע המשטרתי הורה להם ללכת לבית המשפט בעופר ולהביא משם את גזר הדין. (למרות שגזרי הדין הללו נמצאים גם בתיקים שבידיו, במשרדו בראס אל עמוד). אחר כך היה עליהם לשוב ולהתגנב לראס אל עמוד כשבידם גזר הדין. בשלב זה נתן להם התובע המשטרתי שובר על הקנס שנגזר עליהם במשפט, ושלח אותם לשלם באחד מסניפי הדואר בירושלים. אם לא נתפסו בינתיים בירושלים כשב"חים ואם הספיקו להגיע חזרה בזמן, נתן להם את מסמכיהם תמורת הקבלה. אם לא הספיקו לחזור מהדואר

בזמן היה עליהם לחזור לראס אל עמוד ביום אחר כדי לפדות את מסמכיהם.

שוב נציין שאם לא עלה בדעתם של בעלי הדבר לצלם את הקבלה במכונת הצילום שבכניסה למטה המשטרה — נשארה הקבלה המקורית בידי התובע ובידיהם לא נשאר שום זכר לכך ששילמו את הקנס.

5. במרץ 2005, אחרי תלונות רבות וחריפות שלנו וויכוחים רבים, הורה ראש אגף התנועה לתובע המשטרתי לתת על המקום את גזר הדין יחד עם השוברים לתשלום הקנסות לאלו שנשפטו בבית המשפט בעופר שלא בפניהם, ובכך נחסכה לבעלי הדבר הריצה לבית המשפט בעופר. בתחילת יוני 2006 הפסיק התובע המשטרתי בראס אל עמוד לתת את גזרי הדין והודיע שזה לא תפקידו.

ובינתיים, בבית המשפט בעופר התרגלו שטרחה זו הוסרה מעליהם, ומאז אינם מסכימים לתת לנשפטים שלא בפניהם במשפטי תעבורה את גזרי הדין. כמו שמסופר בפרק על הבעיות בבית המשפט בעופר — אין לכך פתרון עד היום הזה, אמצע נובמבר 2010, מלבד שכירת שירותי עורך דין.

6. בביקורינו הקבועים באגף התנועה בראס אל עמוד פגשנו תמיד עורכי דין שבאו לבצע עבור שולחיהם את הפעולות הפשוטות הנ"ל שאינן דורשות שום הכשרה משפטית. ועל כך כמובן צריכים היו בעלי הדבר לשלם כסף רב.

7. ב־2007 ניסו לנפנף אותנו מאגף התנועה בראס אל עמוד, בטענה שייפויי הכוח האישיים שנותנים לנו בעלי הדבר (ואף מצרפים צילומי תעודות זהות), אינם תקפים כי אנחנו איננו עורכות דין. התלוננו על כך לדרגים הגבוהים ביותר במשטרה וגם עו"ד גבי לסקי התלוננה בשמנו. כנראה כדי שלא נרעיש בעניין זה יותר מדי, נסוגו באגף התנועה מפסילת ייפויי הכוח שהנהגים נתנו לנו.

והרי השערורייה האמיתית היא שהמשטרה אילצה אנשים להגיע למקום שאליו אסורה עליהם הכניסה. בספטמבר 2008 עבר מטה המשטרה בשטחים אל מחוץ לירושלים ופעילותנו זו התייתרה.

היחס הכללי לפלסטינים במטה המשטרה בשטחים היה אדנותי, מזלזל ופעמים רבות מתעלל ממש. אבל לא נשכח את השוטרת רונה מאגף התנועה שהיתה נותנת שוברים לאלו שאיחרו בתשלום קנסותיהם. היא התייחסה לפלסטינים כלבני אדם, יחס מנחם בתוך ההשפלה שניתכה עליהם מכל עבר.

פעמים אין ספור ראינו נהגים פלסטינים שמטפסים על גדר וזוחלים מתחת לגדר באבו דיס ומסתתרים בסמטאות כשעובר ג׳יפ של מג״ב בדרכם למטה המשטרה בראס אל עמוד. פעמים אין ספור סיפרו לנו הנהגים על הפחד להיכנס לירושלים ולהיתפס כשב״חים, למרות שלחלקם היו דו״חות שעליהם שרבטו שוטרי הדרך: על אדם זה להתייצב בראס אל עמוד. בידי רבים אחרים היו דו״חות ללא הוראה זו ולעתים קרובות גם מבלי שנכתב עליהם אילו מסמכים נלקחו מהאיש, אבל גם אלה וגם אלה חרפו את נפשם ונכנסו לירושלים כדי לחלץ את מסמכיהם.

כשהתלוננו בפני ראש אגף התנועה שהמשטרה מאלצת אנשים להתגנב לירושלים כדי לסדר את ענייניהם, תשובתו היתה: ״על מה אתן מדברות? הרי השוטר שנתן את הדו״ח כתב שעל הנהג לקבל מסמכים בראס אל עמוד!״, ומיד קרא לכמה נהגים שחיכו בחוץ ושאל: ״נתנו לכם לעבור במחסום?״ ואותם אנשים שקודם סיפרו לנו איך קפצו וזחלו מתחת לגדרות ענו לו בבהלה: ״כן, כן, בלי שום בעיות!״

לקחנו דו״חות לדוגמה, עברנו בכל המחסומים סביב ירושלים, הראינו את השרבוטים של שוטרי הדרך, וכל החיילים, בכל המחסומים אמרו שלא נבלבל להם את המוח עם השטויות האלה. הם נותנים לעבור רק עם אישור רשמי מהמת״ק.

והרי לפניכם דוגמאות אחדות של מה שכתבו שוטרי הדרך על גבי דו"חות לאנשים שצריכים להגיע לראס אל עמוד לשם חילוץ המסמכים. לחלקם כתבו את רשימת המסמכים שנלקחו ושעליהם להתייצב בראס אל עמוד; לחלקם כתבו רק מה הם המסמכים שנלקחו; לחלקם לא כתבו כלום. לכולם ניתנה הוראה בעל פה להגיע למשטרה בראס אל עמוד לחילוץ המסמכים.

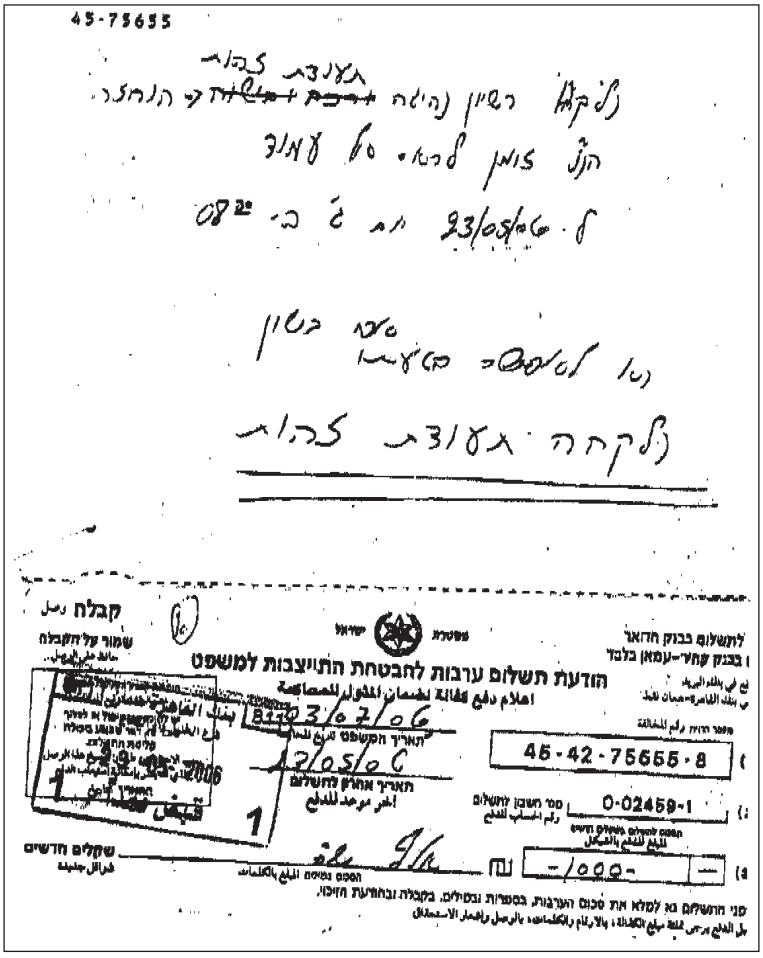
45-75655

משטרת ישראל

הזדעת תשלום ערבות לחבטחת התויצבות למשפט

45-42-75655-8

0-02459-1

-/000-

1

כאן כתוב מה נלקח מהנהג ושהוא זומן לראס אל עמוד

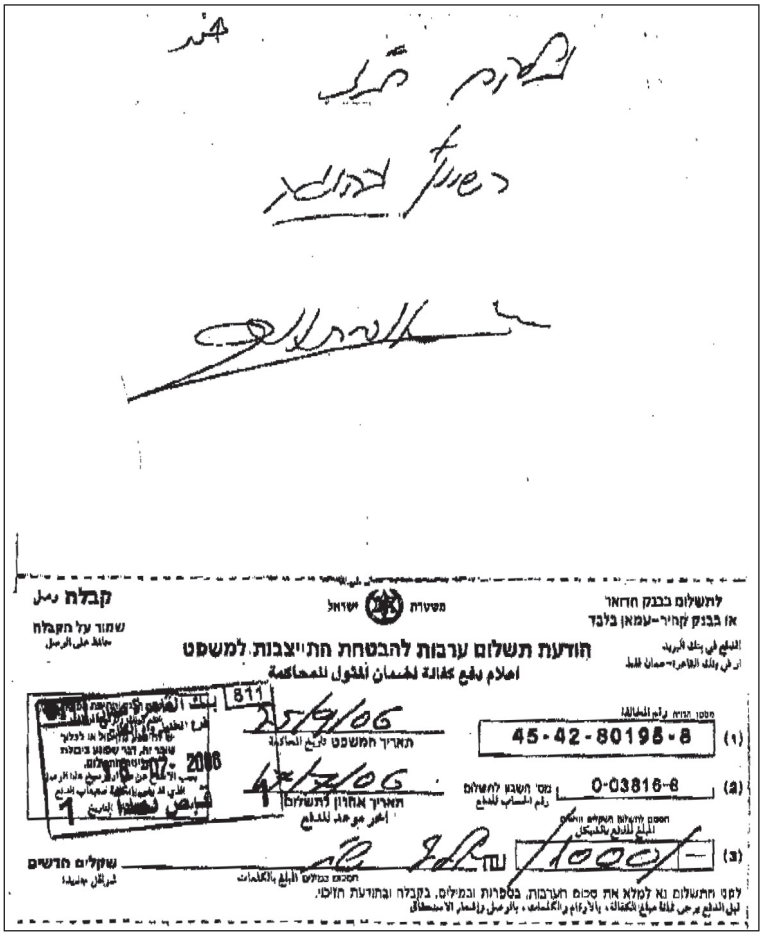

קבלה נשמן
שמור על הקבלה

משטרת ישראל

לתשלום בבנק חדואר
או בבנק לאומי-עמאן בלבד

הודעת תשלום ערבות להבטחת התייצבות למשפט
אולם בקשה לפסק דין לפטול התאכלה

811

תאריך חמשפט

45-42-80195-8 (1)

0-03816-8 (2)

1000 (3)

שקלים חדשים

לתשלום בבנק חדואר או בבנק לאומי-עמאן בלבד. בקבלה ובתודעת חזכוי.

כאן כתוב מה נלקח מהנהג (גם תעודת זהות!). לא כתוב שעל האיש להגיע לראס אל עמוד כדי לחלץ את מסמכיו. זה נאמר לו בעל פה.

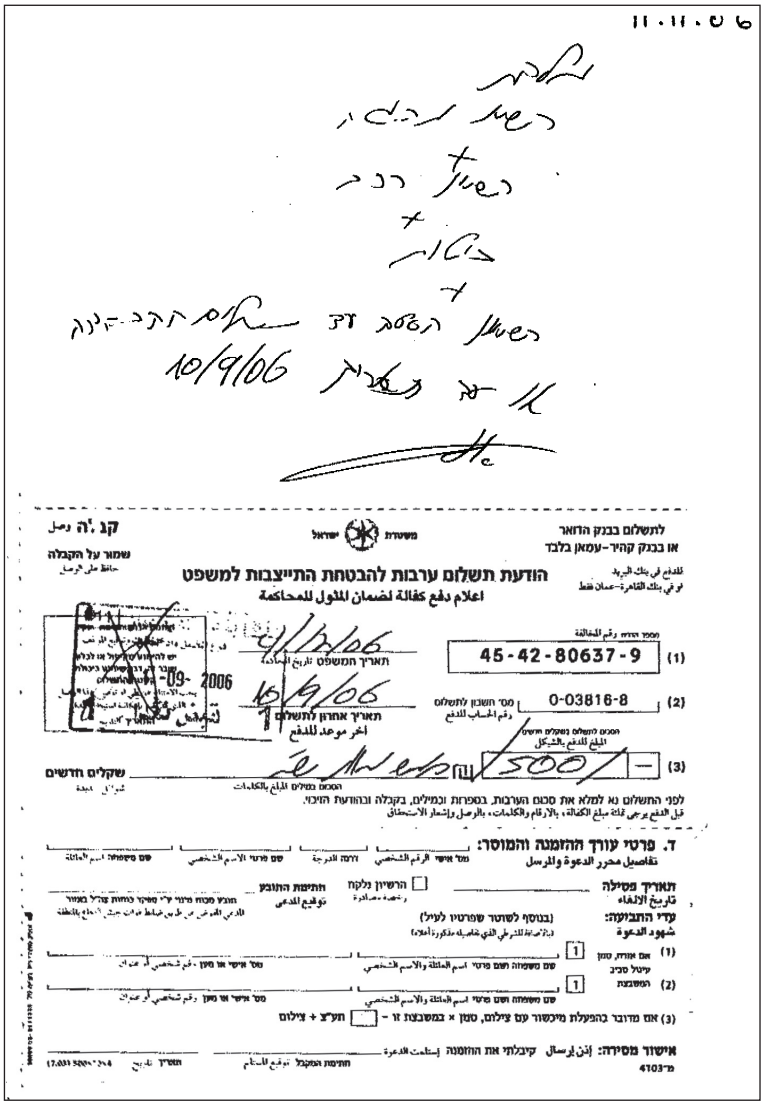

הודעת תשלום ערבות להבטחת התייצבות למשפט
اعلام دفع كفالة لضمان المثول للمحاكمة

משטרת ישראל

לתשלום בבנק הדואר
או בבנק קהיר-עמאן בלבד

קב 'ה נשל
שמור על הקבלה

45-42-80637-9 (1)

0-03816-8 (2)

500/— (3)

שקלים חדשים

ד. פרטי עורך ההזמנה והמסור:

תאריך פטילה
תאריך הדחיה

הרשיון נלקח

חתימת הנותן

עדי התצוגה:
شهود الدعوة

(1)

(2)

(3) אם מדובר בהפעלת מיכשור עם צילום, סמן × במשבצת זו - תע"צ + צילום

אישור מסירה: אני מאשר שקיבלתי את ההזמנה

חתימת המקבל

התאריך

מ"103 4103

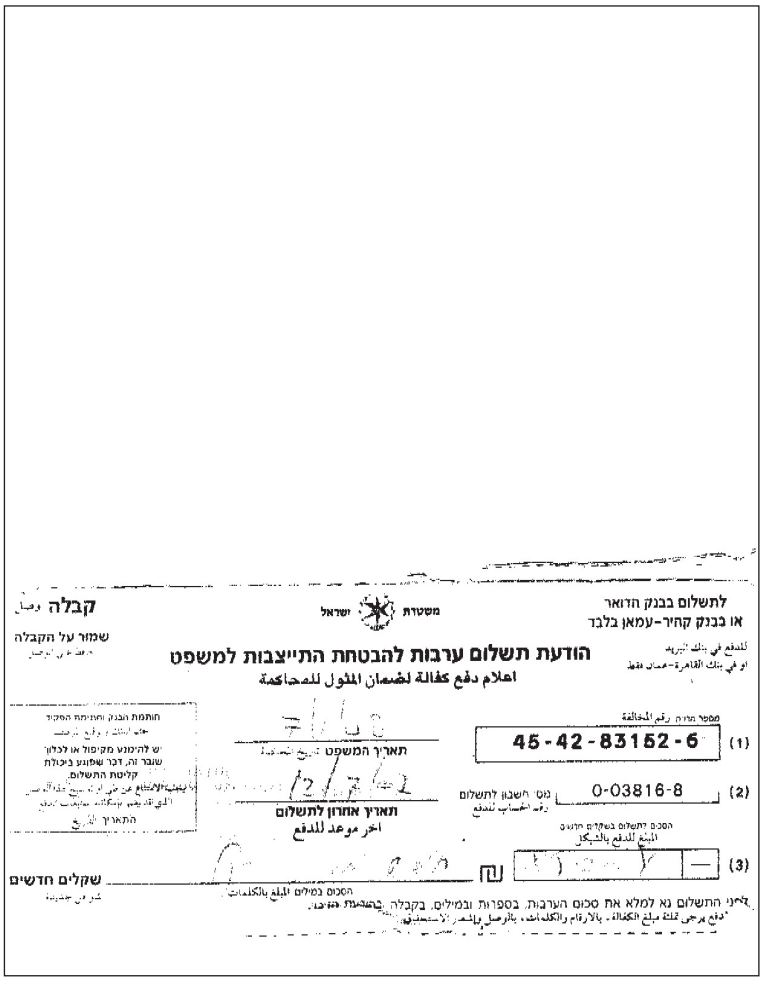

לתשלום בבנק הדואר
או בבנק קהיר-עמאן בלבד

משטרת ישראל

קבלה

שמור על הקבלה

הודעת תשלום ערבות להבטחת התייצבות למשפט
اعلام دفع كفالة لضمان المثول للمحاكمة

מספר תיק רקם המחלקה (1) 45-42-83152-6

תאריך המשפט

(2) מס' חשבון לתשלום 0-03816-8

תאריך אחרון לתשלום
אחר מועד לתשלום

(3) ש"ח

שקלים חדשים

הסכום במילים (הסכום בשקלים חדשים)

לשימוש התשלום נא למלא את סכום הערבות, בספרות ובמילים, בקבלה בהתאמה הנכונה.
* נא לרשום סכום הערבות, בספרות ובמילים, בקבלה בהתאמה הנכונה.

כמו שרואים בחצי העליון של הדף — לאיש הזה לא כתבו דבר. אבל ב־6.7.07 נלקחו ממנו רשיון נהיגה ורשיון רכב ואמרו לו, כמובן, להגיע לראס אל עמוד.

פרק ה': הנהלים והשירות במת"קים בשנים 2003 עד יוני 2008

כפי שנאמר בתחילת דו"ח זה, המעורבות שלנו בבעיות התושבים הפלסטינים בשטחים עם משטרת ישראל התחילה ב־2003, כשאנשים פנו אלינו בבקשות שונות לעזרה. לכאורה יש שוטר בכל מת"ק, והוא אמור לעזור לפתור כל בעיה ביורוקרטית בענייני משטרה. אבל לא אלו היו פני הדברים.

במת"ק עציון אנחנו מבקרות כל שבוע מאז 2003. לכן נביא מת"ק זה כדוגמה לשירות ולנהלים שהיו נהוגים בשנים 2003 עד 2008. כך, בוריאציות דומות, התנהלו ענייני המשטרה גם במת"קים אחרים.

1. בשנים אלו לא הייתה מודעה במת"ק על שעות קבלת הקהל של השוטר. שעות קבלת הקהל במת"ק עציון וגם במת"קים אחרים לא היו סדירות (וכך זה אגב גם כיום כפי שיתואר בהמשך). לכן איש לא יכול היה להיות בטוח שאחרי כל תלאות הדרך ימצא שוטר במת"ק. במעקב שערכנו אחרי שעות שירות המשטרה במת"ק עציון בימים ב' עד ה' במשך 13 שבועות בקיץ 2004, מצאנו ש**מתוך 52 ימים בהם היתה אמורה להתקיים קבלת קהל, היו רק 20 ימי קבלת קהל**.

2. לא היה טופס שעליו אמור השוטר לכתוב מה מיוחס במשטרה לחובתו של בעל הדבר.

3. לשוטר לא היה קשר למחשב המשטרתי, והוא לא ידע יותר ממה שהמחשב הצה"לי הראה לחייל היושב לידו: האיש מנוע משטרה. לכן לקח השוטר את פרטי האיש והורה לו לחזור שוב, כדי לקבל

את פרטי המניעה שאותם יברר השוטר במטה המשטרה בשטחים.

4. האיש הגיע ונפגש שוב עם השוטר, לעתים אחרי הלוך ושוב פעמים אחדות בגלל אי קיום שעות קבלה סדירות. לפעמים נתן לו השוטר קרע נייר זעיר מאולתר ועליו — במקרה הטוב — רשום המידע הדרוש, ובמקרה הרע — רשום רק חלק מהמידע. כמו שכבר אמרנו, בקרעי נייר אלה לא צוינו שם האיש ופרטיו ותאריך קבלת הפתק. עד עכשיו — סוף 2010, אנחנו נתקלות בפתקאות כאלו למרות שכבר מ־2009 אמור השוטר לתת לפונים אליו טופס (דוגמאות מצולמות של פתקים כאלו בעמ׳ 42). רוב הפונים לשוטר לא קיבלו אפילו פתקים אלו, והשוטרים אמרו להם אז כמו היום: ״יש לך בעיה במשטרה. תשלח עורך דין״.

5. מנהגים שאיחרו בתשלום דו״חות תעבורה היה השוטר לוקח שמות ומספרי תעודות זהות ושולח רשימה לאגף התנועה במטה המשטרה בשטחים בראס אל עמוד. שם אמורים היו להכין את השוברים החדשים ולשלוח למת״ק עציון בדואר המשטרתי. בין ירושלים למת״ק עציון מפרידה נסיעה של חצי שעה, אך הדואר המשטרתי שירך את דרכו בעצלתיים. לפעמים ארכה הדרך גם שבועיים או שלושה. בעלי הדבר לא יכלו לברר בטלפון אם יש שוטר במת״ק ואם השוברים הגיעו, ולכן, כרגיל, הלכו הלוך ושוב פעמים רבות עד שקיבלו את השוברים.

את השוברים שילמו בדרך כלל על ידי התגנבות או על ידי שליחים לסניף כלשהו של דואר ישראל. אלו שמסמכיהם הוחרמו עקב איחור בתשלום הקנס, היו צריכים לקחת את הקבלות על התשלום, לשים את נפשם בכפם ולהתגנב כשוהים בלתי חוקיים לראס אל עמוד אשר בירושלים המזרחית. האפשרות האחרת היתה לפדות את המסמכים על ידי עורך דין, ושוב נדרש תשלום רב. את המסמכים לא שלחו מאגף התנועה בראס אל עמוד לשוטרים במת״קים על מנת שימסרו אותם לבעליהם, מחשש שילכו לאיבוד(!).

6. אנשים נזקקו לעזרת השוטר גם כשנסגר תיק משטרה שבו הואשמו בשהייה בלתי חוקית בישראל (שב"חים — אז כמו היום — רוב רובם נתפסו בעבודה). את אישור סגירת התיק מתחנת המשטרה שבה הוא נפתח הם קיבלו מעורך הדין ששכרו. אישור זה היה עליהם למסור לשוטר במת"ק ועליו היה להעביר את האישור למחלקה למוגבלי כניסה במטה הארצי. תשובה על הסרת המניעה או הטלת מניעת קריטריונים של המפכ"ל למרות שהתיק נסגר, עשויה הייתה להגיע כעבור שבועות אחדים ואף יותר. אי אפשר היה לדעת מתי.

7. כמעט תמיד ההתייחסות לפלסטינים הייתה ועודנה אדנותית וקצרת רוח. פעמים רבות גם גסה ומטילת פחד.

בזמנים ההם, בשנים 2003 עד 2007, אנשים שהלכו לבקש כרטיס מגנטי לא קיבלו אותו כשהם היו מנועי שב"כ או משטרה. לרוב לא אמרו להם שהם מנועים ולמה. בדרך כלל החייל אמר: "תבוא בעוד שבוע" או "תבוא בעוד חודש" וכו'. פעמים רבות עברו אנשים אלו מ"חלון" החייל ל"חלון" השוטר במת"ק — הרי חלונות אלו סמוכים זה לזה — כדי לברר אם יש להם מניעה משטרתית ומהי. התלוננו רבות על כך שברוב המקרים השוטרים עונים משהו בע"פ, ואין בידי האיש שום תיעוד על כך שביקר אצל השוטר ומתי. התשובה שקיבלנו מהשוטרים היא: "הרי בידי האיש נמצאת הבקשה לכרטיס מגנטי, ושם רשום תאריך ביקורו במת"ק!" זה נכון, אבל איך יודעים שהיה גם אצל השוטר?

נדגים זאת על ידי טופס הטיולים של סמיר: לקראת תחילת שנת 2005 פגשנו את סמיר במת"ק עציון. הוא התלונן שבעת ביקוריו התכופים אצל "החייל של הכרטיס המגנטי" ניגש פעמים אחדות לחלון השוטר כדי לברר את ענייניו. ללא הצלחה. כמובן שלא היה בידיו שום תיעוד לפגישותיו עם השוטר. שלחנו את טופס הבקשה לכרטיס מגנטי של סמיר לראש שוטרי המת"קים (לרשמת"ק), והתלוננו שוב על אותו עניין. והרי לפניכם הטופס שאיתו עבר סמיר את טיוליו

במת"ק. אמנם ביקר "בחלון החייל של הכרטיס המגנטי" ללא הרף, כמו שמראים התאריכים[18], אך מביקוריו ב"חלון השוטר" הסמוך לא נשאר זכר.

18 טופס זה הגיע לידינו בתחילת 2005. כשריכזנו בצד הדף את רשימת התאריכים, שגינו בארבעה מהם כשכתבנו 2005 במקום 2004, וזה בעקבות טעות של החייל בציון השנה באחד התאריכים שעל גבי הטופס. כל הביקורים של סמיר במת"ק התרחשו בחודשים ספטמבר–אוקטובר 2004. כשפגשנו אותו בתחילת 2005 עדיין המשיך לבקר שם.

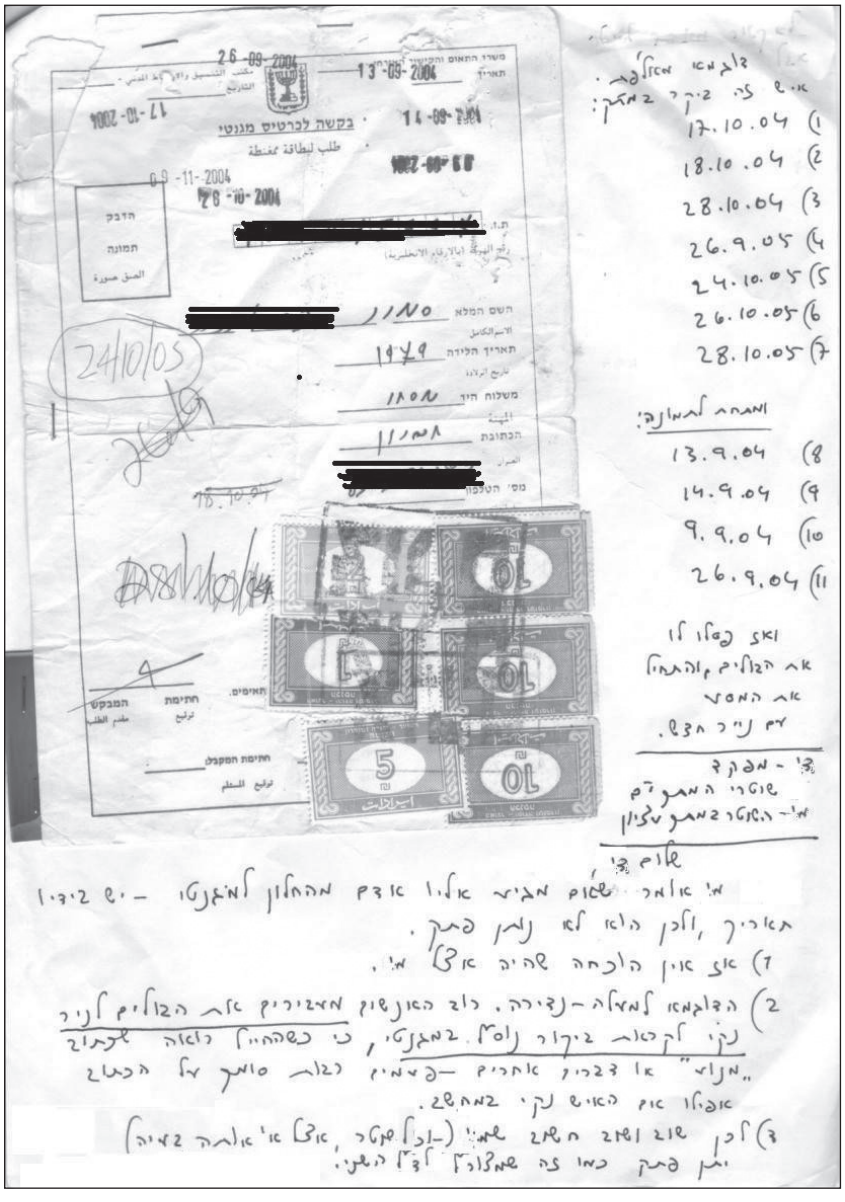
בקשה לכרטיס מנוטי
טל
תמונה
השם המלא
תאריך הלידה
משלוח יד
הכתובת
מס' הטלפון
תאריכים
חתימת המבקש
חתימת הקצין

פרק ו': השירות למנועי משטרה במת"קים מאמצע 2008 ועד היום הזה — דצמבר 2010

עד אמצע 2008 לערך לא היה לשוטר במת"ק קשר עם המחשב המשטרתי, וכדי לקבל מידע היה עליו להפנות שאלות בטלפון ובפקס למטה המשטרה בראס אל עמוד. כמו כן השוטר במת"ק לא יכול היה להוציא שוברים למאחרים בתשלום קנסות תעבורה. הוא היה שולח בקשות לשוברים אלו לראס אל עמוד, וכשהגיעו לידיו אמור היה לתת אותם לבעליהם.

בערך ביוני 2008 השתנו סדרי העבודה של השוטרים במת"קים. מאז יש בידי השוטרים במת"ק מחשב הקשור לרשת המשטרתית וכל המידע הנחוץ נמצא לפניהם על מסך המחשב. בנוסף יש לשוטר תוכנה המוציאה שוברים לתשלום קנסות תעבורה.

בפרק זה נתאר את המצב הביורוקרטי שנהוג בערך מיוני 2008 ועד היום הזה.

בעיות בשירות במת"ק לפני שמגיעים לשוטר

מניעת מידע מתחילה אצל החייל במת"ק כשאנשים מקבלים כרטיס מגנטי. הכרטיס המגנטי (שמנפיק המנהל האזרחי הישראלי) הוא מעין תעודת זהות שניה של תושבים פלסטינים בוגרים, בנוסף לתעודת הזהות של הרשות הפלסטינית, שאותה ניתן לקבל מגיל שש עשרה והלאה.

בשנים האחרונות חל שינוי הן בתכונות הכרטיס והן במדיניות הנפקתו. מאז שנת 2005 הפס המגנטי שבכרטיס מציג נתונים ביומטריים

המזהים את בעליו על פי טביעות אצבע, כף היד ומבנה הפנים. עד יוני 2008 (חוץ מפסק זמן קצר באפריל 2007), היה הכרטיס המגנטי מעין תעודת יושר לבעליו. מאז יוני 2008 הכרטיס המגנטי ניתן לכל דורש לרבות מנועים (אנשים הנמצאים ברשימה השחורה של השב"כ, המשטרה, אגף המבצעים של המנהל האזרחי (אג"מ) וככלל לא מקבלים היתר כניסה לישראל או להתנחלויות). הכרטיס כבר אינו תעודת יושר לבעליו.

לנו ברור כי הסיבה למתן כרטיס מגנטי לכל פלסטיני נעוצה בטכנולוגית הזיהוי הביומטרי המוטבעת בכרטיס (טביעת אצבעות, כף היד ומבנה הפנים). זו ההזדמנות עתה למנהל האזרחי לאסוף ולאגור נתונים על **כל** האוכלוסיה הפלסטינית בשטחים וכך להדק את שליטתו בה ולזכות שוב ביתרון בולט.

כאן המקום להזכיר את הדיונים הרבים שהתקיימו בישראל בנוגע למאגר הביומטרי של אזרחי המדינה וההתנגדות הרבה שהיה למהלך — עד שנפסל — בשל הפגיעה החמורה בזכויות הפרט שבקיום מאגר שכזה. והנה, המהלך מבוצע כלפי האוכלוסייה הפלסטינית בלי כל דיון ותוך פגיעה באותן זכויות אשר מנעו את קיום המאגר הזה עבור הישראלים.

בעת שהחייל מנפיק ונותן את הכרטיס המגנטי לפלסטיני שמולו, על צג המחשב שלו כתוב אם האיש מנוע שב"כ, מנוע משטרה, מנוע אג"מ (אגף מבצעים — אנשים שעברו לפי דעתו של קצין הקישור במת"ק עבירות מנהליות) או שאינו מנוע כלל. אבל החייל אינו מוסר לאיש את המידע הזה.

תוך כדי מחאותינו הרבות התברר שזה נעשה במכוון. בדו"ח סיכום הפגישה של חברותינו עם ראש המינהל האזרחי בתאריך 24.11.2009 נאמר על ידו: **"אין מניעה לתת מידע זה"**. לא נאמר **"אתן הוראה לתת מידע זה"**. ואכן, הוראה זו לא ניתנה. לכן עדיין אנשים שמקבלים כרטיס מגנטי, אינם יודעים אם הם מנועים ולאיזו קבוצת מנועים הם שייכים.

רק כשמעסיק מבקש אישור עבודה לפועל, מתגלה אם האיש מנוע. וגם אז עוד אין לדעת איזה סוג של מניעה יש עליו. במאי 2010 אמר לנו קצין במת"ק חברון: **"כבר שלוש שנים אנחנו לא נותנים מידע זה!"**

ככלל אנחנו יכולות לברר עבור הפונים אלינו (קומץ קטן מתוך הציבור הגדול שאינו יודע מה סוג המניעה שלו) איזו מניעה הושמה עליהם. אך גם דרך זו נחסמת לעיתים והיו תקופות בשנים 2009 ו־2010 שלא הייתה כמעט דרך לברר אם ישנה מניעה ומה סוג המניעה. כיום, הפלסטינים יכולים לשאול על כך באמצעות המת"ק הפלסטיני המברר זאת עבורם במת"ק הישראלי. הליך הבירור נמשך כמה וכמה ימים, דורש ריצות נוספות וגם נותן אפשרות למתווכים לבקש איזו תמורה עבור פעולה זו או החשתה. למרות הטרטור, זה סוג של פתרון, אבל הפלסטינים אינם יודעים כלל שזה מה שעליהם לעשות. שוב נדרש תיווך של עורך דין לבירור מידע פשוט ובסיסי שמגיע לאדם לפי דין.

בעיות בשירות המשטרה במת"קים

אחד התפקידים של השוטר הוא להנפיק שוברים חדשים לאלו שאיחרו בתשלום קנסות תעבורה. אבל תפקידו העיקרי הוא לתת לפונים אליו "טופס" (דוגמאות בעמ' 67 ו־68). בטופס שלוש אפשרויות:

1. האיש מנוע מסיבות מודיעיניות (שזו מניעה ללא הגבלת זמן).
2. האיש מנוע עד תאריך זה וזה בגין תיק זה וזה בתחנה זאת וזאת.
3. האיש אינו מנוע משטרה.

נפנה את תשומת הלב לכך שבסעיף 2 בטופס זה לא מציינים אם התיק שבגינו הוטלה מניעת המשטרה הוא פתוח או סגור וזו, כמובן, מכשלה. לכן, אחרי שהתושב הפלסטיני מקבל את הטופס ובו מצויין מספר תיק, הוא חייב להוציא מתחנת משטרה את הרישום הפלילי ("תעודת יושר") כדי לברר מה המצב שלו לאשורו.

יצויין כי בכל שטחי הגדה המערבית יש רק שלוש תחנות משטרה שהן נגישות לתושבים פלסטינים: תחנת עציון, תחנת קריית ארבע ותחנת בנימין. לכל התושבים הפלסטינים בצפון הגדה אין אפשרות לגשת לתחנת משטרה כדי להוציא "תעודת יושר" (הרישום הפלילי), כדי להגיש תלונה, לבקש עזרה או לשם עניין אחר. תחנות המשטרה בצפון הגדה נמצאות במקומות שאסורים בכניסה לפלסטינים.

מניעת מידע וטרטור בהלוך ושוב ע"י השוטר במת"ק

לכאורה, כמה קל ופשוט היה לקבל את המידע הדרוש על מניעת המשטרה

אם בחלון קבלת הקהל היה עומד מחשב;
אם ליד המחשב הייתה ערימת טפסים וערימת שוברים למילוי;
אם ליד שני אלו היה עומד גם טלפון;
ואם השוטר היה יושב בשעות קבלת הקהל בחלון...

אז היו הפונים לשוטר מקבלים על המקום שוברים לתשלום ו/או טופס ובו המידע הנוגע להם הנמצא במחשב המשטרה, והיו מסתפקים בצרות שכתובות בניירות אלו.

אבל הדרך לקבלת שוברים לתשלום וטופס ובו מידע ברור על המניעה המשטרתית, רצופה מכשולים.

לכן התגובה הראשונה של אדם שקיבל שוברים ו/או טופס היא שמחה על שהשיג את המידע (המעורפל לעיתים קרובות). הצער על פרטי המידע יבוא אח"כ. בינתיים — מזל טוב! יש לך שובר! יש לך טופס!

עבודת השוטר איננה מתקיימת בחלון קבלת הקהל

בשעות קבלת הקהל **השוטר איננו נמצא** בעמדת קבלת הקהל הקרויה בלשון העם: "החלון של השוטר". המושג "קבלת קהל" מעלה

בדמיוננו את סניף הדואר, את משרד הרישוי ואת שאר המקומות בהם מתרחשת קבלת קהל. שם, כידוע, הפקיד/ה יושבים ליד הדלפק ומטפלים בפניות האנשים אחד אחרי השני לפי התור. לא כזאת היא "קבלת קהל" בדלפק השוטר במת"ק. השוטר, כאמור, אינו יושב ב"חלון השוטר", וכמובן שאינו מקבל את האנשים אחד אחר השני. אם הוא נמצא במת"ק — שזה מחנה צבאי רב ביתנים — הוא מגיח מדי פעם אל החלון. אין לדעת מתי.

גם המחשב וערימת הטפסים והשוברים לא נמצאים בחלון קבלת הקהל, אלא במשרד השוטר, שנמצא בתוככי המת"ק. איננו יודעות אם בחלון השוטר יש טלפון — אבל בכל מקרה קשה להשיג אותו בטלפון המיועד לכך, שמספרו מתנוסס גם על המודעה של שעות קבלת הקהל.

אנחנו שומרות על קשר טלפוני רצוף עם אנשים שפונים אלינו בבוקר כדי להגיד שהם הולכים לשוטר, ומתקשרות לחפש את השוטר לא לפני שהאנשים חיכו שעה ליד החלון. כשהשוטר בא הוא לוקח תעודות זהות של המחכים והולך למשרדו. לעיתים קרובות יחכו האנשים עוד שעה־שעתיים ויותר עד שיחזיר את תעודות הזהות וייתן או לא ייתן טופס ושוברים לתשלום.

ככתוב לעיל — בטופס יש לרשום לאיש את המידע הדרוש לו על פרטי המניעה המשטרתית שהוטלה עליו, שהמידע עליה נמצא במחשב. רישום זה דורש שתיים או שלוש דקות לכל היותר. הנפקת השוברים לתשלום דוחות תעבורה לוקחת דקות אחדות נוספות.

אי קיום שעות קבלת הקהל כיאות

במת"קים תלויה מודעה גדולה שנתלתה בסוף 2008. עברו שש שנים של תלונות ושל תשובות סרק עד שהופיעה המודעה. במודעה רשומות שעות קבלת הקהל של השוטר בימים א' עד ה' ועד בכלל. כבר שבע שנים שאנחנו עוקבות אחרי שעות קבלת הקהל של השוטרים

במת"קים, בעיקר במת"ק עציון, כי לשם אנחנו יכולות להיכנס, אך בידינו מידע מזדמן גם ממת"קים אחרים. מניסיוננו, פעמים רבות השוטרים אינם נמצאים בימים ובשעות הנקובים. לאנשים אין דרך לדעת מתי יהיה שוטר במת"ק, ופעמים רבות הם הולכים ובאים שוב ושוב עד כדי ייאוש. במת"ק עציון הפחיתו את שעות קבלת הקהל בערך באמצע 2009 ומאז קבלת הקהל שם אמורה להתקיים ביום א' בין השעות 12.00–17.00, ובימים ב', ג', ד' וה' בשעות 8.00 עד 12.00. בפועל שעות קבלת הקהל אינן מתקיימות כסדרן.

לפעמים השוטר בהשתלמות או בחופש, או בחקירת מקרה דחוף, או בישיבה, או מי יודע איפה. במת"ק עציון, אחרי שהתלוננו רבות על שמסרבים לתת לנו תשובות על שאלות בסיסיות, כראוי בשירות הציבורי, שונתה מדיניות המשטרה, ובמשך שנת 2010 ענו לנו באופן ענייני. כל בוקר היינו מתקשרות לטלפון של משרד השוטר במת"ק עציון או לטלפון הנייד של השוטר עצמו, ומבררות אם תהיה קבלת קהל ביום זה.

ב־10.11.10 שוב שונתה מדיניות המשטרה: השוטר אינו עונה לנו עוד. כעת עלינו לעשות כל בוקר סבב טלפונים גדול כדי לקבל את התשובה לשאלה הפשוטה: האם מתקיימת קבלת קהל היום, או לא. לסניף הדואר, למשל, אנחנו לא מטלפנות כדי לשאול אם היום נוכל לקנות בול, אבל ל"חלון של השוטר" — מה לעשות — כדאי לטלפן לפני שבאים. את זה אנחנו מבררות כדי שלפחות האנשים הפונים אלינו בבוקר לשאול אם יש שוטר, לא ילכו לשוא. ואולי שוב תשתנה מדיניות המשטרה. אין לדעת.[19]

את הפונים אלינו מדרום הגדה — אחד או שניים ביום — אנחנו מפנות לשוטר במת"ק עציון. שם התור קטן ונכנסים ישירות לחדר המתנה שבו אפשר לשבת. זאת בניגוד למת"ק חברון שבו מחכים אנשים, שעות רבות, תחת כיפת השמיים, עד שפותחים להם את השער. התור

19 ואכן, שוב חזרו שוטרי מת"ק עציון לענות לנו בבוקר. בינתיים.

רובו לקבלת כרטיס מגנטי, מקצתו לפגישה עם השב"כ — כמובן אנשים שזומנו לפגישה זו, ומיעוטו, בכל המת"קים, לשוטר. במת"ק עציון ההמתנה נמשכת לרוב שעות אחדות למרות מספרם הקטן של הפונים לשוטר, בדרך כלל עד חמישה או עשרה ביום. חשוב לשוב ולומר: רוב רובם של מנועי המשטרה אינם מכירים אותנו ואינם פונים אלינו; לפי התלאות שעוברות על אלו שכן פונים אלינו, אפשר רק לשער את תלאי התלאות שנופלות בחלקם של כלל מנועי המשטרה. עקבנו אחרי קיום שעות הקבלה במת"ק עציון בימים ב' עד ה' במשך 13 שבועות בקיץ 2010. **מתוך 52 ימים שבהם אמורה היתה להיות קבלת קהל, התקיימו רק 28 ימים של קבלת קהל.**

רוב רובם של הפונים זקוקים רק לטופס מידע (שב"חים), אבל קשה עד בלתי אפשרי לקבל אותו

תשובה נפוצה של השוטרים לפונים אליהם היא "המחשב נפל, תתקשרו מחר ואגיד לכם בטלפון". נפוצה גם תשובה בעל פה של המידע או חלק של המידע הנמצא במחשב, וזה למרות שיש טופס המיועד לכך. כמו כן נמשך המנהג של כתיבת המידע הדרוש או חלקו על גבי קרעי נייר, וכמובן שבפתקים אלו השוטרים לא מציינים מי בעל המידע, מתי קיבל אותו ובאיזה מת"ק (דוגמאות בעמ' 69). לפונים אלינו אנחנו מייעצות לא לצאת מהמת"ק אם לא קיבלו טופס ולהתקשר אלינו אם מסרבים למסור להם את הטופס עם המידע. במקרים כאלו אנחנו מטלפנות לשוטר או למפקד שוטרי המת"קים ועומדות על כך שהאיש יקבל טופס. ואז, לעיתים אחרי ויכוחים רבים, הטופס מופיע.

אנחנו מלוות בטלפון כל אדם שמתקשר אלינו בבוקר ואומר שהוא הולך למת"ק לקבל טופס מהשוטר. לעתים תכופות נדרשים טלפונים רבים לשוטר ו/או למפקד שוטרי המת"קים ו/או למוקד ההומניטרי בבית אל. במשך כל הזמן הזה אנחנו בקשר טלפוני עם האיש עצמו שעלול לחכות שעות ארוכות כדי לקבל את הטופס הנכסף. זה אומר שרוב רובם של האנשים הפונים לשוטרים, ושכמובן אין להם ליווי צמוד כזה, יוצאים מהפגישה עם השוטר ללא טופס. התשובות בעל פה שהם

מקבלים הן: "יש לך תיק במשטרה; תשלח עורך דין"; או "מספר התיק כך וכך" (ללא ציון תחנה); או "התיק בתחנה זו וזו" (בלי מספר התיק). אפילו נאמר: "לך לתחנה זו וזו" (פגשנו איש שלפי הוראה כזאת התגנב עד לתחנת המשטרה ברמלה, לשוא כמובן); או "יש לך בלגן במשטרה תשלח עורך דין"; או "אין לך כלום, לך הביתה."

כאמור, בטופס יש מקום לציין אם האיש מוגבל כניסה לפי הקריטריונים, עד מתי הוגבל, מספר התיק שבגללו הוגבל והתחנה בה הוא נמצא. אם הוא מוגבל לנצח, נהוג לכתוב: "עד 2099" או "שלילי" או "מוגבל מסיבות מודיעיניות". כמו כן יש מקום לציין "אינך מנוע משטרה".

כמו שכבר אמרנו, לא מופיעה בטופס הוראה לציין אם התיק שבגללו הוגבל האיש הוא פתוח או סגור. זה מאפשר לעורכי דין לא הגונים להתפרנס מ"סגירת" תיקים סגורים. נתקלנו בכאלה.

בטפסים רבים שהגיעו לידינו מצוין רק מידע חלקי. אנחנו מטלפנות לשוטרים או למפקד שוטרי המת"קים כדי לקבל את המידע החסר, אך כמובן שהציבור הרחב של מנועי המשטרה אינם יודעים מה המידע המדויק שצריכים לתת להם, וגם אינם יודעים שהם אמורים לקבל טופס ושזכותם לבקש טופס זה, למרות שלרוב אם יעיזו לבקש השוטר עלול להגיד: "אמרתי לך כבר מה שצריך, לך הביתה" או כמו שהאנשים אומרים: "הוא צעק עלי".

מקרה נפוץ הוא שהשוטר אומר לאדם: "אין לך כלום, לך הביתה". פעמים רבות טילפנו לשוטרים שונים כדי שיתנו לאיש טופס שבו יצויין במקרים כאלה "אינך מנוע משטרה". כל השוטרים כולל ראש שוטרי המת"קים (להלן רשמת"ק) השיבו לנו "אין צורך בשום טופס, הוא לא מנוע משטרה". רק על ידי ויכוח עיקש אפשר להתגבר על סירוב לתת מידע זה. אך כידוע שום פלסטיני לא יכול להעיז להתווכח.

טופס בו מצויין "אינך מנוע משטרה" חשוב מאד לכל אדם שמחפש מעסיק, אבל חשיבותו גדולה עוד יותר לאלה ששילמו לעורך דין כדי

שיסיר מעליהם את מניעת המשטרה. רק הקביעה החד משמעית בטופס: "אינך מנוע משטרה", מאשרת שעורך הדין סיים את עבודתו. פעמים רבות עורכי דין מוסרים ללקוח טופס המעיד על סגירת תיק באחת מתחנות המסלול הביורוקרטי. טופס כזה רחוק מרחק רב מהסרת המניעה הרשומה במחשב של השוטר במת"ק, ובעל הדבר נשאר "מנוע משטרה".

ולמה לחפש סיבות כאלו ואחרות כדי לנמק את הצורך לקבל מהשוטר טופס שבו מסומן "אינך מנוע משטרה"? הרי במחשב כתוב שלמשטרה בשעה זו אין דבר נגד אדם זה. זכותו של האיש לקבל ידיעה חשובה כזאת כשהיא כתובה שחור על גבי לבן, ולא בעל פה, בתור שמועה.

אך המצב הוא שהשוטרים שברשותם נמצא המידע, הם המחליטים להגיד לאיש רק בעל פה שהוא אינו מנוע משטרה. התנהלות כזאת אפשרית מפני שהפונים אל השוטרים — התושבים הפלסטינים — הם אנשים משוללי זכויות באופן מוחלט. ב־10.11.10, כשאמרנו לראש שוטרי המת"קים — לרשמת"ק, שהשוטר **חייב** לתת לפונה אליו גם טופס המאשר: "אינך מנוע משטרה", ענה הרשמת"ק: "השוטר לא **חייב**. המילה **חובה** היא לא רלוונטית. אנחנו נותנים שירות, אבל אנחנו לא **חייבים**. השוטר יכול להגיד בעל פה 'מנוע או לא מנוע', וזה מספיק". והרי זה ברור: לאף אחד אין חובות כלפי אנשים שאין להם זכויות.

כשאדם לא מקבל טופס, או פתק כלשהו, אין בידיו שום עדות על כך שהיה במת"ק. כשאנחנו פוגשות אדם שאומר שהיה במת"ק והשוטר אמר לו כך וכך, אנחנו מנסות לברר אצל שוטר המת"ק את הפרטים המדויקים בענין האיש, ולמה יצא מהמת"ק בלי טופס. התשובות הנפוצות של השוטרים הן: "לא היה אצלי אדם כזה", "הוא משקר", "לא הבין מה שאמרתי" ועוד.

בעיה נוספת שכבר הזכרנו, היא שאין מענה טלפוני סדיר, לכן אדם לא יכול לברר אם השוטר נמצא ואם המחשב עובד. יש לזכור שהאנשים באים למת"ק ממרחקים.

לעומת הקושי העצום של בעלי הדבר לברר מה רשום לחובתם במחשב המשטרה — מידע שמגיע להם לפי דין — עורכי הדין מקבלים מידע זה בקלות. הם שולחים פקס לשוטר המת"ק והוא מחזיר להם טופס עם כל הפרטים. הם גם נוסעים לקחת שוברים לתשלום דו"חות עבור שולחיהם. שירות כזה שמבוצע על ידי עורך דין עולה כאמור כסף רב. אנשים רבים מתייאשים. כשפונים אלינו שנברר עבורם את ענייניהם, אנחנו אומרות שרק להם עצמם או לעורך דין יתנו מידע זה, ולכן עליהם ללכת לשוטר במת"ק.

התשובות הנפוצות שאנחנו שומעות הן: "הוא לא יגיד לי", "הוא יצעק עלי", "הייתי פעמים רבות ולא אמרו לי", "השוטר אמר: תשלח עורך דין", "השוטר אמר: כבר אמרתי לך הרבה פעמים, לך הביתה", "חיכיתי יום שלם ובסוף לא היה שוטר", "המחשב נפל" ועוד. ואנחנו — בניגוד לנציגי השלטון ובגלל ההיכרות רבת השנים עם השירות הלקוי של שוטרי המת"ק — מאמינות להם.

פעמים רבות מספרים לנו האנשים ששוטרים צעקו עליהם על כך שהם מתקשרים אלינו. יש כאלה שסיפרו ששוטרים אמרו להם: "יהיו לכם צרות גדולות במשטרה ולא תקבלו אישור כניסה לישראל אף פעם."

הנה דוגמאות של טפסים ובהם מידע חלקי ומידע מוטעה ושל פתקים שבהם לא מצוין שם או מס' ת"ז של האיש, באיזה תאריך ניתן הפתק ובאיזה מת"ק. בידינו דוגמאות רבות כאלו.

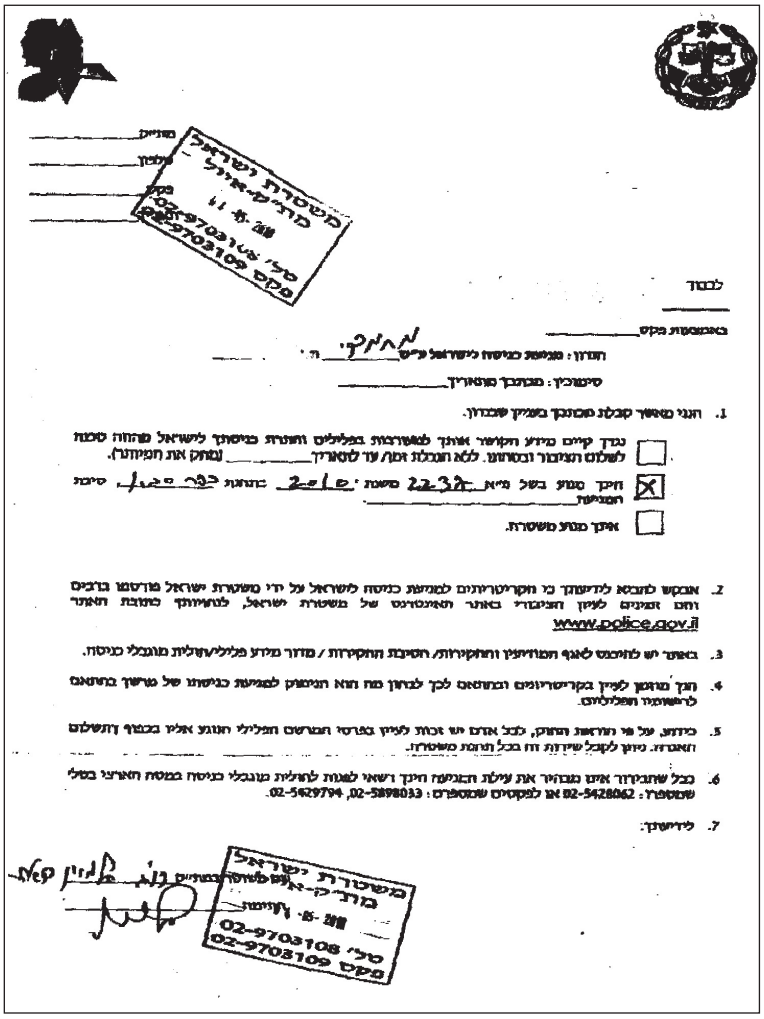

משטרת ישראל
מרחב אילת
טל' 02-9703108
פקס 02-9703109

לכבוד

באמצעות פקס _____

הנדון: מניעת כניסה לישראל ע"ש _____ ת.ז. _____

סימוכין: מכתבך מתאריך _____

1. הנני מאשר קבלת מכתבך בנדון.

☐ נכון קיים מידע הקושר אותך למשרדות בפלילים ותוטרת כניסתך לישראל שתהה טכנת לשלום הציבור ובטחונו. ללא הנכלה זמן/ עד לתאריך _____ (מחק את המיותר).

☒ חיכך סמוך בשל גיא 2236 משנת 2016 בהחלטת בית משפט שלום סיבת המניעה _____

☐ אינך מסוג משטרת.

2. אנבקש להעבא לתשומת לבך כי הקריטריונים לסמכות כניסה לישראל על ידי משטרת ישראל פורסמו ברבים וחם זמינים לעיון הציבורי באתר האינטרנט של משטרת ישראל, לנוחיותך בכתובת האתר www.police.gov.il

3. באפשר יש לזומנכם לאגף המודיעין והחקירות/ חטיבת החקירות / מדור מידע פלילי/משלית מוגבלי כניסה.

4. חנך מוזמן לעיין בקריטריונים ובמשאבו לכך לבחון מה הוא הניתוק למניעת כניסתו של מרשך בהתאם לרשומות המשלימים.

5. כידוע, על פי הוראות החוק, לכל אדם יש זכות לעיין בפרטי המרשם הפלילי הנוגע אליו בכפוף לתשלום האגרה. מידע לקבל שירות זה בכל תחנת משטרה.

6. ככל שתבקרוך אינו מבהיר את עילת הניתוק הינך רשאי לפנות לרשלית מוגבלי כניסה במשטרת ישראל שמספרו: 02-5428062 או למקסים שמספרם: 02-5898033, 02-5629794.

7. לידיעתך:

משטרת ישראל
מרחב אילת
טל' 02-9703108
פקס 02-9703109

בטופס זה מופיע מס' התיק שהוא עילת המניעה. אין תאריך סיום המניעה.

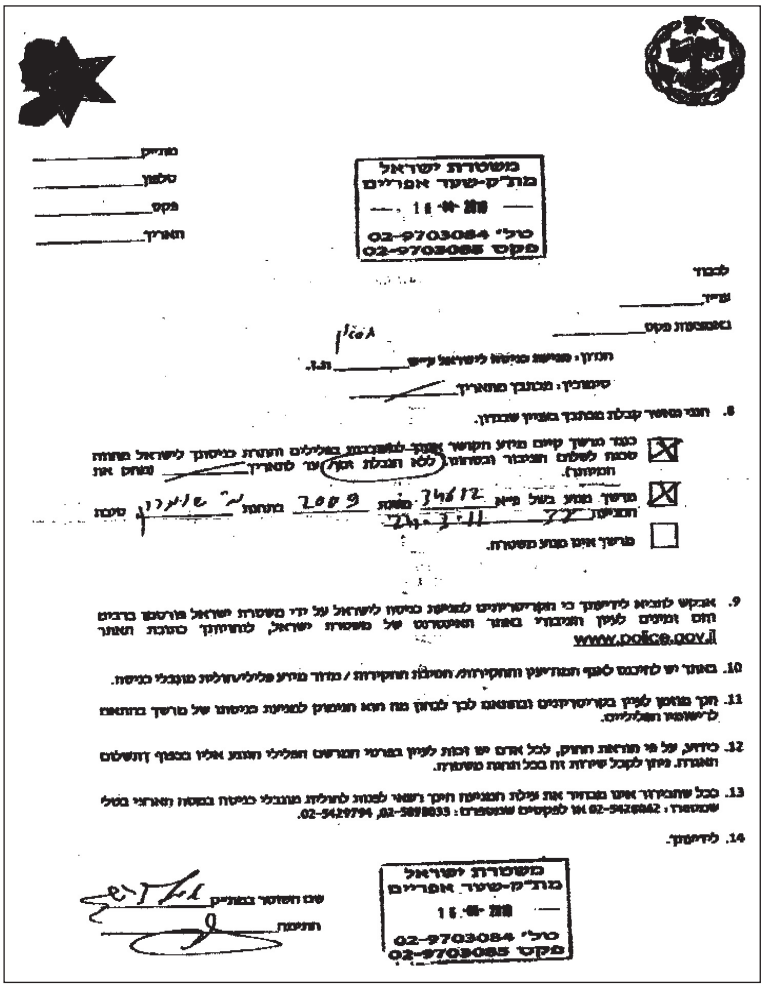

משטרת ישראל
מח"ט-שקד אפריים
טל' 02-9703084
פקס 02-9703085

מספיק _____
טלפון _____
פקס _____
תאריך _____

לכבוד
מספיק _____
באמצעות פקס _____

הנדון: מניעת כניסתו לישראל עייש _____ ת.ז.

סימוכין: מכתבך מתאריך _____

8. חברי המשטר קבלת מכתבך בנושא שבנדון.

☒ כמר מרשך קיים מידע חשוב לגורמי הביטחון בשלילים והערות כניסתך לישראל מחודש שכנות לשלום והביקור המסחרי ללא הגבלת זמן עד לתאריך _____ שמחק את הסימון).

☒ מרשך מנע בעל פיו 24812 מספר 2009 בתחנת ש' שדרות טיבעו _____ התביעה _____

☐ מרשך אינו מנוע משטרת.

9. אבקש לחביא לידיעתך כי הנהלים והנוהלים למניעת כניסה לישראל על ידי משטרת ישראל פורסמו בדברים חוק המצים לעיון הציבור באתר האינטרנט של משטרת ישראל, לכתובת כתובת האתר www.police.gov.il

10. באתר יש לחיכנס לשני המדיניות והחקיקות: הסכמת החקיקות / מדיר מידע פלילי/משלוח מונבלי כניסה.

11. חוק מוסמן לעיון בקריטריונים המנחים לכך למרות מה תוא תנאים למניעת כניסתו של מרשך בהתאם לישראל השלילים.

12. כידוע, על פי תוראת החוק, לכל אדם יש זכות לעיון בנתוני המרשם השלילי המנע אלינו בכפוף לחשלום תאגרת. ניתן לקבל שירות זה בכל תחנת משטרה.

13. ככל שתחרור אינו מבחיר את עילת המניעת חוק נשאר לפנות לוועדת המבקלי כניסה במשרד האוצרי בטלי שמשרד: 02-9428842 או למקסים שמספרם: 02-5819839, 02-5429794.

14. לידיעתך.

משטרת ישראל
מרח"ק-שער אפריים
טל' 02-9703084
פקס 02-9703085

שם השוטר במלים _____
תתימת _____

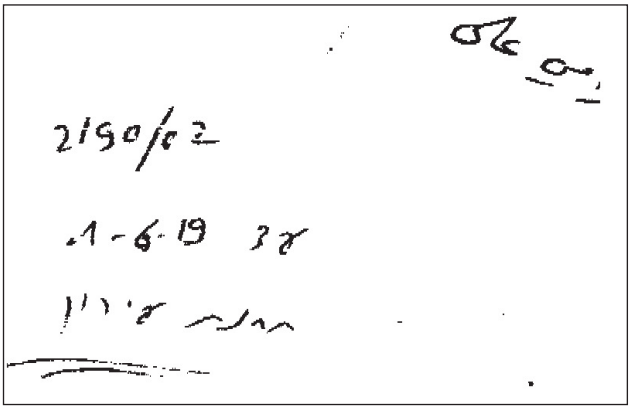

פתק זה ניתן בחודש מאי 2010 על ידי שוטר במת"ק אייל (שם המקבל ופרטיו בידינו). הפתק ניתן כך, ללא ציון שם האיש או תאריך הנתינה.

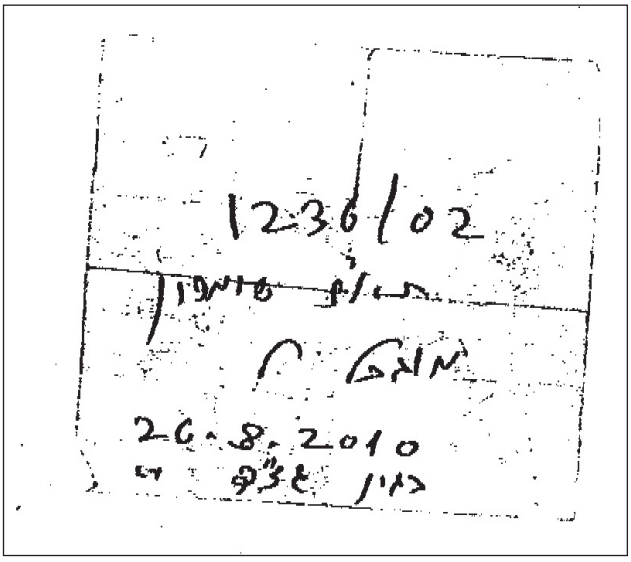

פתק זה ניתן בחודש מאי 2010 על ידי השוטר במת"ק טול כארם (שם המקבל ופרטיו בידינו). הפתק ניתן כך, ללא ציון שם האיש או תאריך הנתינה.

כדי להבהיר את התנהלות העניינים נביא שתי דוגמאות של חילופי שיחות טלפוניות. (בידינו דוגמאות רבות נוספות):

דוגמה ראשונה היא מ־10.11.09.

11:45 — אחמד ע. מטלפן אלינו ומספר שהיה הבוקר אצל השוטר במת"ק סאלם, והשוטר אמר: "תשלח עורך דין". דיברנו בטלפון עם ראש שוטרי המת"קים (הרשמת"ק). הוא חזר אלינו והודיע שעל פי דברי השוטר לא היה היום איש בשם זה. אחמד אמר לנו: "הייתי לפני שעה. אלך כעת שוב."

13:15 — אחמד (אחרי שחיכה לגמר הפסקת צהריים במת"ק) בשיחה טלפונית אלינו: "השוטר לא רצה לתת נייר. אמר: 'לך לחייל. הבעיה שלך אצל החייל'."

13:20 — הרשמת"ק: "אברר אצל השוטר"; ולאחר כמה דקות: "השוטר אומר שלא היה אצלו אדם כזה גם כעת."

אנחנו: "האיש עומד שם."

הרשמת"ק: "אשלח אליו את השוטר."

אחמד: "השוטר בא כעת ואמר שהוא לא יכול לתת נייר."
אנחנו מנסות להתקשר לטלפון של השוטר שקיבלנו מהרשמת"ק. השוטר לא עונה בטלפון.

הרשמת"ק: "אבדוק." ולאחר כמה דקות: "אני לא יודע עם מי הוא דיבר. אולי עם מישהו ממג"ב. ובכלל, הוא בא לבקש שהשוטר ייתן לו אישור על כך שלקחו ממנו במחסום את היתר העבודה בישראל שהיה בידיו." (אז השוטר כן פגש את אחמד?)

אנחנו: "הוא צריך לקבל טופס."

הרשמת"ק: "אני לא יודע איפה הוא עמד. אתן רוצות תמיד להגיד את המלה האחרונה."

אחמד: "לקחו לי את האישור במחסום. רציתי לדעת מה הבעיה. כך אמרתי לשוטר. במחסום אמרו לי: אתה מנוע משטרה."

14:00 — בשעה טובה, השוטר נתן לאחמד את הטופס ובו פרטי המניעה המשטרתית שהוטלה עליו.

דוגמה שניה היא מ־3.11.10

08:00 — דיברנו עם השוטר במת"ק עציון. הוא אמר ש"הכל כרגיל", כלומר קבלת קהל עד 12:00. מיד טילפנו לעאדל שעליו לצאת לדרך מביתו בדאהרייה.

09:30 — עאדל הגיע למת"ק עציון וחיכה בחדר ההמתנה שממנו נכנסים אל תוך חדר קבלת הקהל, שבו "החלון של הכרטיס המגנטי" ו"החלון של השוטר".

10:15 — עאדל טילפן שהחייל אמר: "אין שוטר." טילפנו מיד לשוטר והוא אמר שאינו אחראי לחיילים. אמרנו שכך או כך — יש אדם שמחכה כדי לפגוש אותו.

11:00 — דיברנו שוב עם השוטר. שוב אמר שאינו אחראי לחיילים ושנפנה למפקד המת"ק או לכל מפקד אחר. ענינו שאין לנו חלק במנגנון הביורוקרטי של הכיבוש, ושיש שני אנשים שמחכים באולם ההמתנה כדי לפגוש אותו (כי בינתיים הצטרף לעאדל עוד אדם). והרי אלו שעות קבלת הקהל.

11:30 — שוב השוטר ענה לנו שהוא לא אחראי על החיילים. פנינו למוקד ההומניטרי בבית אל. הבירור שלהם העלה שלחיילים לא איכפת מי צריך מה. בשבילם התור לכרטיס מגנטי (עשרות אנשים בתור

זה) והתור לשוטר (רק שני אנשים, כאמור לעיל) הם אותו תור. ובכל זאת בעקבות ההתערבות מבית אל — הכניסו את עאדל ואת חברו.

13:15 — אחרי שיחת טלפון נוספת עם השוטר קיבלו השניים את הטפסים המיוחלים.

קבלת שוברים חדשים לדו"חות תעבורה שניתנו לנהגים פלסטינים בישראל לפני שנת 2000, ואיחרו בתשלומם

שוברים חדשים לדו"חות בשטחים שאיחרו בתשלומם אפשר לקבל אם מוצאים את השוטר במת"ק ואם התוכנה להוצאת שוברים פועלת. לעומת זאת, קבלת שוברים חדשים לדו"חות שנרשמו בישראל לפני שנת 2000 וטרם שולמו היא מסובכת מאד.

כשבא אדם לבקש שוברים אלו, על חוב שתפח גם לאלפי ולעשרות אלפי שקלים, פעמים רבות השוטר אומר לו: "לך לירושלים להוציא את הדו"חות" (!). או כמו שענה לנו מפקד שוטרי המת"קים: "מה הבעיה? שירים טלפון למרכז לגביית קנסות בירושלים, הם עונים לכל אחד!"

והם באמת עונים, ואפילו באדיבות, אבל אפשר להמתין בטלפון רבע שעה ויותר (כשהפלסטיני מודאג מכל דקה נוספת שהוא מדבר בטלפון הנייד), ואח"כ המכונה מונה הרבה אפשרויות, שגם לנו, דוברות העברית, היה קשה בפעם הראשונה להחליט איזה מספר קו לבחור.

ואחרי שהאנשים ישמעו כמה הם חייבים — איך יקבלו את השוברים מירושלים? והרי השירות אמור להינתן במת"ק! כשהשוטר כבר מברר מה חייב האיש בישראל, מסתבר שהוא אינו פורש את הסכום לתשלומים אלא נותן את כל הסכום בשובר אחד.

אין ברירה לבעלי החוב: או שעליהם לוותר על כל העניין — ואז לא יוכלו לקבל אישור עבודה לישראל, או לפנות לעורך דין שיבקש עבורם לצמצם את הסכום ולפרוש את התשלום לאורך זמן. במקרה כזה,

התשובה, כאמור, מגיעה אחרי כמה חודשים, ובדרך כלל מורידים עד כשליש מהסכום וגם פורשים אותו לתשלומים. שירות זה של עורך דין עולה, כרגיל, כסף רב.

גם אנחנו מטפלות בבעיות אלו מול המרכז לגביית קנסות עבור קומץ הנהגים הפלסטינים שבמקרה פוגשים אותנו. עזרה זו היא טיפה בים. אנחנו עושות זאת בלב כבד כי לא מובטח לאנשים שימצאו עבודה בישראל ויוכלו לקבל אישור גם אחרי שישלמו את החוב העצום. אנחנו יודעות שאת הכספים לתשלום הקנסות אוספים האנשים מבני משפחתם, מחבריהם, ומהלוואות שונות שהם לוקחים, בתקווה שייצאו לעבוד בישראל ויחזירו חובות אלה. אין כל בטחון שתקווה זו תתגשם.

סיכום הפרק

מהדברים שסיפרנו עולה שאנשים נאלצים לשכור עו"ד כי לא מתייחסים אליהם כבני שיח, ומפני שכל בירור נעשה כמעט תמיד רק בעברית אם בכתב ואם בעל פה. למשל, בספטמבר 2006 היינו נוכחות באגף התנועה בראס אל עמוד כשהתובע המשטרתי, שמדבר ערבית שוטפת, התעקש לדבר רק עברית עם אדם שבא לברר את ענייניו. אלו העניינים שלשם סידורם על הפלסטינים לשכור עורכי דין. עניינים שאינם דורשים שום ידע משפטי:

1. בירור סוג המניעה שהוטלה עליהם.

2. קבלת שוברים לתשלום דו"חות שאיחרו בתשלומם בשטחים ובישראל.

3. השגת טופס שמפרט מה עומד לחובתם במשטרה.

4. סגירת תיקים שאין בהם העמדה לדין, שאם אפשר היה לטפל בהם

בשפה הערבית, יכלו רבים לסגור תיקים אלו בעצמם. בתיקים אלו הסגירה נעשית באמצעות טלפונים ושליחת מכתבים בפקס.

5. הבאת גזרי דין ושוברים לנשפטים שלא בפניהם.

6. חילוץ תיקי בית משפט שנתקעו בהליך ביורוקרטי לפני או אחרי משפט, ונעצר הטיפול בעניינם.

פגשנו אנשים רבים שפנו לעורכי דין. ככלל, אין בידיהם קבלה על תשלום ונייר המעיד על העניין בו התחייב עורך הדין לטפל. במקרים רבים האנשים יודעים רק את שמו הפרטי של עורך הדין ומספר טלפון נייד. הם משלמים לעורכי דין ויידרשו לשלם עוד, והטיפול לפעמים מתארך מאד או שהבעיה לא נפתרת כלל. לעיתים קיבלו מעו"ד מסמך שהכל נסגר, ובכל זאת נוכחו לדעת שהמניעה לא הוסרה. לעיתים "סוגרים" להם תיקים שכבר היו סגורים קודם ועוד ועוד. אנחנו מכירות כמה עורכי דין הגונים ויש בוודאי עוד כאלה, אך המקרים שציינו לעיל רבים מאד.

לסיום חלק זה נוסיף שאנחנו מכירות אנשים אחדים שנתבקשו להיות מודיעים של המשטרה. למשל, מ.ש. הגיע בספטמבר 2009 לחלון השוטר במת"ק עציון כדי לבקש את הטופס המבהיר את ענייניו במשטרה. שוטר המת"ק שלח אותו אל שוטר בתחנת משטרת עציון הסמוכה ומסר איתו פתק בכתב יד. השוטר בתחנת משטרת עציון כיבד אותו בקפה ובסיגריה והציע לו שישמש מודיע של המשטרה, ויפליל את אנשי כפרו. כמובן שאם יסכים, מניעת המשטרה תוסר ממנו לאלתר. יש לשער שאנשים רבים זוכים להצעות כאלה.

השוטרים מנצלים את הכורח של מנועי המשטרה לקבל מידע על ענייניהם לשם גיוס משת"פים. מעשה זה לא רק שאינו מוסרי אלא אף סותר את כללי המשפט ההומניטרי הבינלאומי. סעיף 31 לאמנת ג'נבה הרביעית קובע, כי: "אין להשתמש כלפי מוגנים בשום כפיה גופנית או מוסרית, ובפרט לשם השגת ידיעות מהם או מצד שלישי." גיוס מודיעים הוא גם אחד האמצעים לריסוק החברה הפלסטינית. אחד מני רבים.

תובנות

לצורך סיכום הדו"ח נציץ רגע לאחור לשיחת טלפון שרשמנו ב־8.3.04. זו שיחה אופיינית למרות שבמקרה זה איננה קשורה דווקא למשטרה.

טיטי, נהג אוטובוס מחברון שנוסע על הקו חברון־גשר אלנבי, ביקש שנברר עבורו אם מחסום נוקדים פתוח. אם לא — לא יצא לדרך עם אוטובוס מלא משפחות והומה ילדים, כי ביומיים האחרונים חיכה שעות רבות במחסום זה.

מכיוון שלא הצלחנו לברר זאת במעלה שרשרת הפיקוד (מפקד "המוקד ההומניטרי" בבית אל אמר לנו למשל: "אנחנו לא נותנים סטטוס של מחסומים לפני שמגיעים למחסום"), פנינו לדוברת המינהל האזרחי ט'. כך נאמר בשיחה:

הדוברת: "הם (הפלסטינים), משתמשים בערוץ שלכן כי זה יותר נוח להם. הם יודעים למי לפנות כמו שהם יודעים לקבל אישור. שטיטי (הנהג הנ"ל) יברר במת"ק."

אנחנו: "הם לא יודעים למי לפנות, את טועה."

הדוברת: "אני לא מוכנה שתגידו שאנחנו טועים!"

משיחה זו אנחנו לומדים שהמחסומים עוברים בתהליך בלתי נמנע מהכבוש אל הכובש. האפשרות להרהור נוסף וחדש על "צדקת הדרך", בכל הרמות של ביטוי זה, חסומה. הרי לא ייתכן שאנחנו טועים!

בקשר להגשת ערעורים על מניעת משטרה — התרשמותנו היא שהסחבת והבלבול שמלווים תהליך זה הם מכוונים. להבנתנו זה נעשה

כדי לשבש ולמנוע ככל האפשר את הסרת המניעה ו/או פגישה בין המשטרה ובעל הדבר ועורך דינו בפני בית המשפט. שם, בבית המשפט, תיאלץ המשטרה לענות לשאלות נוקבות של עורך דין, ולחשוף את השרירות שבה מוטלת המניעה.

בקשר למסמכים של פלסטינים שנלקחו על ידי שוטרים (וחיילים) והלכו לאיבוד — הסירוב לתת על כך אישור הוא סירוב גורף. המשטרה והצבא לעולם לא לוקחים אחריות ומודים באבדן מסמכים שהם עצמם החרימו מהפלסטינים. הבעיה והנזק מושלכים על בעלי הדבר.

מניעת מידע, מסירת מידע משובש, מניעת אפשרות לקבל גזר דין מבית המשפט של נשפטים שלא בפניהם, מניעת אפשרות לברר טעויות שנגרמות על ידי בית המשפט עצמו, שירות גרוע של שוטרי המת"קים ובמטה המשטרה שאינו פותר בעיות שהוא אמור לפתור — כל אלו למרות דיבורי סרק על רצון טוב, לא תוקנו בשבע השנים שאנחנו מעורבות בעניינים אלה. גם כאן איננו יכולות אלא להניח שכל זה נעשה במכוון, ונועד למרר את חיי הפלסטינים.

על כל הדברים שסיפרנו בדו"ח זה התלוננו במשך שבע שנים. התלוננו בפני כל הדרגים של המשטרה בשטחים ועד למפכ"ל המשטרה הגענו. התלוננו בפני כל הדרגים במינהל האזרחי, ועד לראש המינהל האזרחי עצמו. התלוננו גם בפני מבקר המדינה. התלוננו פעמים אין ספור. התשובות שקיבלנו, כולן כולל כולן, הן וריאציות על אותו דבר, ובעצם זהות. כולן מתעלמות או מכחישות את העובדות שעליהן נשענות התלונות. מסקנתנו היא שקציני תלונות הציבור לא הושמו כדי להגן על הציבור שנפגע מניצני השלטון ומכוחות הביטחון, אלא להיפך: תפקידם הוא להגן על נציגי השלטון ועל כוחות הביטחון מפני תלונות הציבור.

כל התשובות שקיבלנו הפליגו בשבח השוטרים (אפילו "הם עושים עבודת קודש" התפייטו התשובות פעמים אחדות), אמרו שהפלסטינים לא הבינו מה אמרו להם או שיקרו, או שרצו לנצל אותנו שנטרח

במקומם ונסדר את ענייניהם. על התלונה שאי אפשר לדעת מתי יש שוטר, למי לפנות, מה לעשות וכיוצא באלו, ניתנה לנו התשובה המפורסמת: "הם יודעים!". עלינו אמרו השוטרים שאנחנו נשים טובות לב ותמימות, שלא מבינות את מה שאנחנו רואות בשטח ואת טיבו של האדם הפלסטיני (שכמובן שונה מאיתנו לחלוטין, כך לדעתם של שוטרים וגם של חיילים רבים שפגשנו): הוא ערמומי, נצלן, עצלן וחורש רע.

בקשר לטפסים בהם אמורים שוטרי המת"קים לכתוב את פרטי המניעה המשטרתית של הפונה אליהם — הרי אין כל קושי להעביר הוראה חד משמעית: יש לתת לכל פונה טופס ובו מצויין בדיוק מה כתוב לגביו במחשב המשטרה. הרי לכך נועדו הטפסים. אין סיבה שלשוטר המת"ק תהיה הסמכות להחליט אם לתת מידע זה, או רק חלק ממנו, או לא לתת את המידע כלל, ולפעמים אפילו לשבש את המידע. הדוגמאות שהבאנו בעמ' 67 עד 69 משקפות את המצב היומיומי המוכר לנו מזה שבע שנים, ובידינו עוד עשרות רבות של דוגמאות כאלו. מכאן אנחנו מסיקות שלא ניתנה הוראה חד משמעית לתת לכל דורש טופס המיידע אותו על פרטי ענייניו הקשורים למניעה משטרתית.

מכיוון שהדרגים הגבוהים תמיד הגנו על השוטרים בשטח ובמטה המשטרה, שעליהם התלוננו, ומכיוון שמעולם לא ננזף שוטר ולא נדרש ממנו להתנהג אחרת, ומכיוון שלא תוקנה שום תקלה בביורוקרטיה או בשירות, והמצב אף הורע — שוב אין לנו ברירה אלא להסיק שכל זה נעשה בכוונת מכוון מגבוה. יש לשער שאין שום הוראה מפורשת לגרום לקלקלות אלו, אך עצימת עין וקריצת עין הן שמתירות את הרסן. מסקנתנו היא שהשוטרים בשטח (וכך גם החיילים) מבינים שהתעמרות, זלזול והפחדה נדרשים כדי שהפלסטינים ירגישו את מורא הכיבוש ללא הפוגה, ולא יעזו להרים ראש.

ארבעה סיפורים מחיי היום יום של נהגים פלסטינים

סיפור ראשון: איך ולמה לא התקיימה פסילת רשיון הנהיגה של אברהים ע., נהג מונית מדאהריה

נהג המונית אברהים ע. עבר עבירת תנועה. שוטר הדרך לקח ממנו את רשיון הנהיגה, רשיון הרכב, ביטוח הרכב ורשיון הפעלת מונית. נתן לו דו"ח שמזמין אותו לבית המשפט במחנה עופר ושובר ערבות הגעה למשפט על סך 1000 ש"ח. בפינת הדו"ח כתב את המלה "פסילה", שאומרת שעל אברהים להגיע לאגף התנועה במטה המשטרה בשטחים בראס אל עמוד אשר בירושלים, לשימוע בפני קצין לשם פסילת רשיון הנהיגה ל־30 יום, כפי שנהוג לעשות בעבירת תנועה זו.

אברהים היה צריך להגיע לראס אל עמוד ביום ב' 18.8.06. לשם כך הוא התגנב לירושלים כי לא היה בידיו אישור רשמי מהמת"ק — אישור שקשה להשיג, ובמיוחד כעת כאשר הוא נהיה מנוע משטרה. שרבוטי שוטרי הדרך כמו שכבר סיפרנו קודם, אינם מועילים לכניסה חוקית במחסום. הוא הגיע לראס אל עמוד במועד. איש חברת האבטחה השומר בשער מטה המשטרה בשטחים אמר לו שילך קודם לשלם את שובר הערבות בסניף הדואר.

כשחזר אברהים בשעה 12:00 עם קבלה מהדואר על 1000 ש"ח אמר לו השומר שעכשיו סגור עד 13:00. ארוחת צהריים.

ב־13:00 אמר השומר: אין קצין (על פסילה מחתים רק קצין משטרה), תחזור מחר.

אברהים חזר למחרת. השומר לקח מידיו מבעד לסורגי שער חצר המשטרה את כל הניירות, נכנס לבנין המשטרה ואז יצא ואמר: אין קצין. תבוא בשבוע הבא ביום שני, והחזיר לאברהים את הניירות.

ביום שני חזר אברהים אך הפעם לא הצליח להיכנס לירושלים. לא מעזריה, לא מאבו דיס ולא מא־זעים. בשעה 11:00 הוא שילם 100 ש"ח לנהג מונית פלסטיני ירושלמי, שכר טרחה, נתן לו את הדו"ח המקורי ואת הקבלה המקורית על 1000 ש"ח וביקש שיביא לו את מסמכיו ממטה המשטרה בראס אל עמוד.

אברהים לא היה מודע לכך שהוא מיועד לפסילת רשיון הנהיגה שלו ל־30 יום, כי עצם זה ששוטר הדרך רושם על הדו"ח את המלה "פסילה" בעברית, לא אומר שהנהג יודע על מה מדובר. (כמובן שכאן יגידו כל השוטרים במקהלה: "הם יודעים!").

הנהג הירושלמי הגיע לשער מטה המשטרה בראס אל עמוד ב־12:00. השומר אמר לו שעכשיו סגור. ארוחת צהריים. שיחכה עד 13:00. אחרי ציפייה ארוכה, בערך בשעה 16:00 קיבל הנהג הירושלמי עבור אברהים את רשיון הרכב, ביטוח הרכב ורשיון הפעלת המונית. הוא לא קיבל אישור על כך שנלקח מידיו הדו"ח המקורי והקבלה המקורית על 1000 ש"ח. כמו כן נשאר באגף התנועה בראס אל עמוד גם רשיון הנהיגה של אברהים, ונאמר לנהג הירושלמי שעל אברהים להגיע בעצמו או לשלוח עורך דין לשם שימוע בעניין פסילת רשיונו.

הפעם כבר שלח אברהים עורך דין. כשבא עורך הדין אמר לו התובע המשטרתי: איפה קבלה על ערבות של 1000 ש"ח? בלי הקבלה אין לך מה לחפש פה! הקבלה כזכור, נלקחה מהנהג הירושלמי והרי היא בידי התובע המשטרתי עצמו, שאל תיקיו מתנקזים כל ענייני הנתבעים למשפטי תעבורה וכל מסמכיהם. הוא הוא התובע המשטרתי שזה עתה גירש את עורך הדין ממשרדו.

אברהים היה אובד עצות, וכשמישהו נתן לו את מספר הטלפון שלנו הוא טילפן אלינו בדאגה עצומה כי לא נשאר בידיו זכר לכך ששילם 1000 ש"ח וחשש שייאלץ לשלם סכום עצום זה שנית. והרי גם לעורך הדין שילם כעת כסף רב וכל זה לשווא.

ב־4.9.06 בא אחד מאנשי מחסוםWATCH אל התובע המשטרתי בראס אל עמוד ופרש בפניו את הסיפור על כל פרטיו. התובע פשפש בניירותיו, נתן לאיש שלנו את צילום הדף הראשון של הדו"ח שעליו כתובה בכתב ידו של שוטר הדרך המלה "פסילה", ואמר שהוא, התובע המשטרתי, יודע שהאיש שילם את הערבות ועתה עליו לבוא לשימוע ולחתימה על פסילת רשיונו ל־30 יום. האיש שלנו אמר: תן לי עבורו נייר שמאשר שהוא מוזמן לתחנת המשטרה בראס אל עמוד כדי שיוכל לעבור במחסומים. כאן נזעק התובע המשטרתי: "בשום פנים לא אתן נייר כזה! ואם הוא מחבל, זה יהיה על אחריותי?"

ביום ג' 17.9.06 יצא אברהים בשעה 7:00 בבוקר מדאהריה כשהוא מצויד במכתב מאתנו ובו כל הסיפור ובקשה לאפשר לו לעבור במחסומים כדי לחתום על פסילת הרשיון. אברהים לא סמך על המכתב ובצדק. הוא ניסה לעבור מאבו דיס — אך היה שם מג"ב. באל עזריה היה מג"ב. ובא־זעים תפסו אותו המג"ב. אז הוא הראה להם את המכתב שלנו. הם צחקו צחוק גדול ואמרו לו: "עוף מפה!"

אברהים חזר על עקבותיו, הסתובב שעה ארוכה ולבסוף, תוך חרוף נפש ותלאות רבות שלא נפרט כאן הצליח להגיע לתחנת המשטרה בראס אל עמוד ב־11:30. השוטר הכניס אותו אל התובע המשטרתי. התובע הסתכל על צילום הדף הראשון של דו"ח התעבורה, הוא הדף שהתובע נתן לאיש שלנו עבור אברהים שבועיים קודם, ואמר: "מה אתה בא לכאן? לקחו לך את הרשיון לפני ששה חודשים — לך תחפש אותו במת"ק חברון." אברהים אמר: "לקחו לי את הרשיון לפני חודש ואמרו לי לבוא לראס אל עמוד." התובע התרגז ואמר: "לך מפה! לך לחברון!"

אברהים יצא מבניין המשטרה וטילפן אלינו. אנחנו טילפנו לראש אגף התנועה שלמרבה המזל היה במקום, ואף נסענו מיד לראס אל עמוד. כעבור שעה (ארוחת צהריים), ראש אגף התנועה, הכניס את אברהים שוב פנימה לחדרו של התובע המשטרתי (להלן "התובע") וכך התנהלה השיחה ביניהם:

התובע: "הוא כבר היה אצלי. לפני ששה חודשים לקחו את הרשיון שלו. שילך למת"ק חברון."
ראש אגף התנועה (מסתכל בצילום הדף הראשון של הדו"ח שבידי אברהים): "הרשיון נלקח לפני חודש!"
התובע: "כנראה שאולי טעיתי."
ראש אגף התנועה: "חפש את הרשיון שלו."
התובע: "אין לי מפתח"
ראש אגף התנועה: "לך חפש את המפתח."

אז נמצא המפתח והתובע חזר עם הרשיון. אברהים פנה לראש אגף התנועה וביקש את הקבלה על 1,000 ש"ח ששילם.

ראש אגף התנועה לתובע: "תביא את הקבלה."

התובע המשטרתי הלך שוב, הביא את הקבלה ונתן אותה לראש אגף התנועה. זה צילם אותה ונתן לאברהים את הצילום (לא את המקור כמו שאמור להיות!). היינו שם, אבל לא התווכחנו כי כבר גם כך הסיטואציה הייתה מספיק מסובכת.

והפסילה? אם כן, הרי במשך 30 יום, עד אותו יום, לא היה רשיון נהיגה בידי אברהים וזהו זמן הפסילה. אמנם המנהג הוא שעד שלא יבוא הנהג הפלסטיני לשימוע — לא ייחשב זמן שהיית רשיון הנהיגה בידי התובע המשטרתי לזמן פסילה, ופרנסת הנהג תיעצר לחודשים אחדים. נראה שמכיוון שהפעם היו עדים לעלילה הנפתלת הזאת, איש לא הזכיר עוד את הפסילה. אברהים קיבל את רשיונו וחזר לביתו בדאהריה.

סיפור שני: במטה המשטרה החדש אין כל חדש — חתחתים בדרך לקבלת רשיון הנהיגה של פייסל, גם הוא נהג מונית מדאהרייה

ב־19.7.10 התקיים משפט התעבורה של פייסל בבית המשפט במחנה עופר. על פייסל, שפדה את רשיון הנהיגה שלו לפני המשפט על ידי ערבות, נגזרה פסילת רשיונו למשך שלושה חודשים. לשם הפקדת הרשיון היה עליו להגיע מדאהרייה שבדרום הר חברון למטה המשטרה שליד מעלה אדומים. יש לדעת שאין שירות מוניות או כל שירות אחר למקום נישא ומבודד זה. צריך לשכור מונית במיוחד כדי להגיע לשם.

ביום ה׳ 22.7.10 וביום א׳ 25.7.10 ביקר פייסל במטה המשטרה, אך לא נמצא שוטר שיקבל את הרשיון מידיו. ב־28.7.10 חזר לשם בפעם השלישית, והפקיד סוף סוף את רשיונו בידי שוטר ושמו ג׳. לדבריו השיחה התנהלה כך:

פייסל: תרשום לי פתק. כשיגמור הזמן אקח את הרשיון.
ג׳: בשביל מה אתה צריך פתק? תבוא עוד שלושה חודשים.
פייסל: איך יידעו שנתתי רשיון?
ג׳: תבוא ותקבל.

באותו יום, 28.7.10, פגש אותנו והיה מודאג. קיבלנו ממנו צילום של ניירות המשפט וניירות נוספים, ואמרנו לו לטלפן אלינו יום לפני מועד סיום הפסילה.

ב־27.10.10 טילפן פייסל. רצינו לוודא שלמחרת, כשיבוא, ימצא את התובע המשטרתי או שוטר אחר שיתן לו את רשיונו, ולא ייסע לשווא. כל אותו יום לא הצלחנו למצוא בטלפון אף אחד מאגף התנועה ולבסוף דיברנו עם השוטרת ר׳ מהיחידה לתאונות דרכים. היא אמרה שעוד מעט התובע ועוזרו צריכים להגיע, אך עד סוף אותו יום לא היתה כל תשובה מהטלפונים שבמשרדיהם.

למחרת, יום ה׳ 28.10.10, טילפנו מהבוקר. שוב ענתה לנו לבסוף רק השוטרת ר׳. הסברנו שהאיש צריך לקבל היום את רשיונו לאחר פסילה. היא אמרה: ״שיבוא. מה הבעיה? יש קבלת קהל עד 12:00!״ היא לא נטתה למשא ומתן.

לכן, ב־08:45, אמרנו לפייסל שייסע למטה המשטרה. הוא יצא מיד מדאהרייה. ב־10:30 טילפן שהגיע למטה המשטרה. שוטר אמר לו שהתובע (שבתיקיו אמורים להיות כל המסמכים) איננו. שיבוא ביום א׳. טילפנו לשוטרת ר׳ שדיברה עם עוזרו של התובע. הוא סירב לדבר איתנו. אז מצאה שוטר ששמו ר׳. סיפרנו לר׳ את הסיפור.

ר׳: אז איפה הטופס של הפסילה? (הפתק בלשונו של פייסל).
אנחנו: לא נתנו לו.
ר׳: אני 15 שנה במשטרה ולא שמעתי דבר כזה! (ואנחנו, למשל, רק 7 שנים ״במשטרה״, ושמענו על כך פעמים אין ספור).

בכל זאת ניסה ר׳ לחפש את הרישיון, אך לא מצא. אמר לפייסל לחזור ביום א׳.

חשבנו שפייסל כבר ביקר מספיק במטה המשטרה, ושנוכל לנסוע ביום א׳ כדי לקחת עבורו את רשיונו (ניירותיו ויפוי כח מטעמו בידינו).

ביום א׳ 31.10.10 ענה התובע בטלפון. הוא אמר: ״שוב התחלת לייצג אנשים? גבירתי, אני לא בודק בטלפון. שיבוא לכאן.״ וטרק את הטלפון. טילפנו לפייסל והוא יצא מיד לדרך. כעבור שלוש שעות סיפר לנו כך:

התובע אמר: ״איפה הפתק? בלי פתק אני לא נותן שום דבר. לך הביתה.״ ואז, כשיצא החוצה ורצה לטלפן אלינו, באה שוטרת ונתנה לו את רשיונו.

אם כן — אין חדש באגף התנועה שבמטה המשטרה, בביתו החדש שעל ההר הכי גבוה מול מעלה אדומים, בשטח E1, שבו כבישים רחבי

ידיים וכיכרות, וגבעות שהושטחו ותשתיות מוכנות, ושבעוד רגע תהיה שם שכונה ענקית. השלט כבר מתנוסס: **מבשרת אדומים**.

סיפור שלישי: קורות רשיון הנהיגה של נהג המונית האני ח. מבית ג'אלא

ב־28.8.06 נלקח מהאני ח. רשיון הנהיגה כי איחר בתשלום דו"ח תעבורה. ניתן לו אישור לקיחת מסמכים על ידי משה אטיאס רס"מ. האני פנה אלינו וביקש שנביא לו שובר חדש לתשלום. השגנו עבורו שובר חדש לתשלום על סך 138 ש"ח.

ב־18.9.06 השובר שולם ואנחנו באנו לתחנת המשטרה בראס אל עמוד עם הקבלה ועם אישור לקיחת רשיון הנהיגה שקיבל האני ממשה אטיאס רס"מ, על מנת לקבל את רשיון הנהיגה עבור האני. בראס אל עמוד לא מצאו את הרשיון ואמרו: שילך למת"ק חברון. גם שם לא מצאו את הרשיון ושלחו את האני ח. למת"ק עציון, אך גם שם לא נמצא הרשיון הנכסף.

ב־23.10.06 אחרי טלפונים רבים, כשהתברר שבשום מקום לא מוצאים את הרשיון, בקשנו מראש שוטרי המת"קים, שיינתן להאני ח. אישור שרשיון הנהיגה שנלקח על ידי משטרת ישראל — אבד. הרשמת"ק סירב לתת אישור כזה ואמר שהאני ח. ילך לתחנת משטרת עציון להגיש תלונה על אבדן רשיון נהיגה.

ב־25.10.06 הלך אחד מאנשינו עם האני ח. להגיש תלונה בתחנת המשטרה בעציון. השוטר ע' אמר: אנחנו לא מטפלים בזה. לכו לשוטר במת"ק. האיש שלנו אמר: הרשמת"ק (ראש שוטרי המת"קים) הפנה את האני ח. למ' (מפקד תחנת עציון?). ע' אמר: "אתה תקשיב לי! אנחנו אף פעם לא מטפלים בזה!" חזרנו בטלפון לרשמת"ק והוא אמר שזה

באמת לא בסדר שלא נתנו להאני ח. להגיש תלונה, ושהוא, הרשמת"ק, ינסה לסדר בשבילו אישור כלשהו מהמשטרה על כך שאינם מוצאים את הרשיון (ונזכור: האיש נהג מונית, ובינתיים מושעה מפרנסתו).

ב־31.10.06 ניסינו שוב להשיג את האישור הנ"ל אך לא תפסנו את הרשמת"ק.

ב־6.11.06 דיברנו עם הרשמת"ק בטלפון והוא אמר: "מצאו את הרשיון האבוד בראס אל עמוד וכבר שלחו אותו למת"ק עציון".

ב־8.11.06 אמר השוטר במת"ק עציון להאני ח. שבא לקחת את רשיונו, שהרשיון עדיין לא הגיע.

ב־12.11.06 השוטרת האחראית על הדו"חות בראס אל עמוד אמרה שהרשיון נשלח למת"ק עציון רק ב־9.11.06.

ב־13.11.06 הרשיון טרם הגיע לשוטר במת"ק.

ב־14.11.06 בשעה טובה הגיע הרשיון למת"ק עציון. טילפנו להאני ח. והוא הלך לשם וקיבל את רשיונו.

אבדות של מסמכים שנלקחים מפלסטינים על ידי שוטרים וחיילים הם עניין של יומיום ואנחנו שומעות על כך כל השנים מתושבי השטחים. יש לשער שבלי הליווי העקשני המתואר כאן, גם האני ח. לא היה מקבל בחזרה את רשיונו. **לכן, זהו רק יוצא מן הכלל שמעיד על הכלל.**

סיפור רביעי — נהג המונית יוסף ע' ומשטרת ישראל

על פי הערכות שונות עלות פעילותה של משטרת מחוז ש"י מגיעה ל־400 מיליון שקל בשנה. *"לדברי... בכיר באוצר, לאחר בחינת כל*

פעולות המשטרה באזור נמצא כי רק חמישה אחוזים מהן (20 מיליון ש"ח) מיועדים לטיפול בבעיות הנוגעות לרווחת הציבור הפלסטיני באופן ישיר, כטיפול בתאונות דרכים, פשעים פליליים ועוד."[20]

סיפור זה מדגים בצורה מפורטת איך טיפלה המשטרה "לרווחת הציבור הפלסטיני באופן ישיר" בבעיית "שוד!"

ב־31.1.07 ב־10:30 בבוקר קיבלנו טלפון מבוהל מאשתו של ידידנו נהג המונית יוסף, שהוא נכה מילדותו ממחלת הפוליו, בריאותו רופפת, רגלו נתונה במכשיר, הוא נשען על מקל ואפשרות התנועה שלו מוגבלת. יוסף גר עם אשתו וארבעת ילדיהם בבית אוֹמַר, בבית דל על כביש 60.

אשתו של יוסף סיפרה בבכי ששוטר וחייל נכנסו לביתם, אזקו את יוסף ולקחו אותו ואת המונית שלו כשהחייל נוהג בה, לתחנת משטרת עציון.

נסענו למשטרת עציון. במגרש החנייה ראינו את המונית, ג'יפ משטרה, שוטר, ואת יוסף האזוק עומד בגבו אלינו וקנה הרובה של החייל נעוץ בגבו. יוסף הוא נכה בעל 85% נכות. המסמכים המעידים על כך נמצאים בידנו אך כשרואים אותו לא צריכים מסמכים.

השוטר אמר לנו שבמנוע המונית של יוסף מורכבים חלקים גנובים ועל כן לוקחים אותו לחקירה אבל "נשתה איתו קפה, נתייחס יפה, אל תדאגו" אמר השוטר, ואף הוריד מידיו של יוסף את האזיקים. כעבור שעתיים דיברנו עם יוסף בטלפון. הוא אמר בלקוניות שהוא נמצא במשטרת קריית ארבע (היא משטרת חברון). אחרי זמן קצר, כשניסינו להתקשר איתו שוב הטלפון לא ענה.

20 ראו "תקופת האבן, תושבי ההתנחלות בית חגי מתפרנסים ממחצבה, בלי לעבוד בה", מאת שי פוגלמן, מוסף "הארץ", 3.9.2010: http://www.haaretz.co.il/hasite/spages/1187689.html

פנינו לעו"ד י. דגן שישחרר את יוסף בערבות ואמרנו שאנחנו נערוב ליוסף בכל סכום שיידרש. עורך הדין דגן ניסה במשך שעות אחדות לדבר עם החוקרים במשטרת חברון — אך ללא הצלחה. אף טלפון לא ענה. גם אנחנו טילפנו רבות. אחרי כמה שעות אמרה לנו שוטרת לא מזוהה לפנות לתחנת משטרת עציון. במשטרת עציון לא ידעו דבר על יוסף וכך טולטלנו בטלפונים הלוך ושוב.

לפנות ערב, הצליח עורך הדין דגן לדבר עם משטרת חברון ושם אמרו לו שיוסף נעצר ל־92 שעות לחקירה, וכעת הם כבר לא חושבים שיש לו במנוע חלקים גנובים. כעת הוא חשוד בשוד! ולא, הוא לא ישוחרר בערבות בשום פנים. עורך הדין דגן שלח פקסים בהולים גם לבית המשפט הצבאי בעופר וגם למחלקת החקירות בחברון כדי להסיר את רוע הגזירה ולשחרר את יוסף בערבות של חברות מחסוםWATCH המכירות אותו שנים. דבר לא עזר.

למחרת בבוקר טילפנו לקצין החקירות במשטרת חברון. התמרמרנו על שלא שחררו את יוסף בערבות ושאלנו מה קורה. השוטר ממחלקת החקירות הרגיע אותנו ואמר שעורך הדין נמצא כעת עם יוסף בחקירה — דבר שהתגלה כשקר. עורך הדין דגן היה באותה עת במשרדו.

ב־12:00 טילפן יוסף. הוא שוחרר זה עתה מבלי שהואשם בדבר, וחזר לביתו עם המונית, כשהיא הרוסה. התברר שיומיים קודם לכן פלסטיני הגר בירושלים המזרחית נסע מירושלים לחברון במונית שירות קטנה וצהובה מסוג סקודה (כל המוניות הפלסטיניות צהובות, אך רובן גדולות ומיועדות לשבעה נוסעים). אחרי שירד מהמונית בחברון נוכח האיש הירושלמי כי סכום כסף גדול שנשא איתו — נעלם. מיד הגיש תלונה במשטרת חברון על גניבת הכסף (הוא בהחלט לא התלונן על שוד כי איש לא תקף אותו ולא שדד אותו).

כשחזר האיש מחברון לירושלים הסתכל בעיון בכל מונית צהובה שפגש בדרך, ובבית אוֹמַר על כביש 60 בין המוניות החונות שם, ראה גם את

המונית של יוסף, והרי היא — כך רצה הגורל — מונית סקודה קטנה וצהובה. האיש רשם את מספרה ומיהר לטלפן ולמסור את המספר למשטרת חברון. ובינתיים, אחרי שכלאו את יוסף במשטרת חברון הזמינו חבלן! לא פחות ולא יותר. החבלן הרס ותלש את כל החלקים הפנימיים של המונית — דלתות, מושבים, תקרת המכונית ואת תוכו של הבגאז'. שבר כמה חלקים חיצוניים וחלק אחד במנוע.

אחרי שיוסף לן לילה במעצר ואחרי שמכוניתו הושחתה, ואחרי שבבוקר שוב טרטרו אותו בחקירה, סוף סוף הגיע הרגע לעמת את הנגזל עם השודד. כשהנוסע הירושלמי שאיבד את כספו ראה את יוסף, הוא אמר בתדהמה: "זה בכלל לא הנהג שנסעתי איתו!".

לאחר שיחות טלפון רבות עם קצינת תלונות הציבור של משטרת ש"י שלחנו אליה מכתב ב־6.8.07 ובו סיכמנו את כל תלונותינו. התלוננו על כך שלא הסכימו לשחרר את יוסף בערבות, על כך שאמרו לנו שהוא מואשם בהחזקת חלקים גנובים במנוע של מכוניתו, ואחר כך טענו שהוא חשוד בעניין אחר — בשוד! התלוננו על כך שהוזמן חבלן (בשביל מה נחוץ היה חבלן במקרה זה? הרי לא היה שום חשד בטחוני). התלוננו על כך שהחבלן לא פירק את הריפוד והכיסויים וכל השאר כמו שמפרקים אוטו במוסך כך שאפשר להחזיר את כל הדברים למקומם, אלא תלש וקרע את כל פנים האוטו ואף שבר חלקים בחוץ ובמנוע. בסוף המכתב נרשם: "על פי סיכום בינינו, יתקן מר ע' במוסך את הנזק ונעביר אליך חשבון מפורט על התיקון."

צרפנו למכתב התלונה שלנו את כל מכתביו של עורך הדין דגן ביומיים אלו ואת רישום שיחותיו עם החוקר אבי בן לולו ממשטרת חברון. צרפנו את הצילומים הרבים והמפורטים של נזקי המכונית שצילמנו אנחנו ביום שיוסף חזר לביתו, ואת רישום שיחותינו הטלפוניות עם השוטרים בחברון והתלוננו על ונדליזם שנעשה במכונית זו.

ב־18.10.07 קיבלנו את תשובתה של קצינת התלונות שהציעה לנו לפנות לקצינת תלונות הציבור של מג"ב ו/או ליחידה לתלונות הציבור

במטה הארצי. לאור ניסיוננו הרב בתשובות למכתבי תלונה רבים, ויתרנו על תלונות נוספות. הבנו שעל האיש הזה, שהוא מעניי כפרו, נגזר לתקן בעצמו את הנזק שגרמה משטרת ישראל שמשתמשת בחבלניה החרוצים גם כשהחשד הוא סתם גניבה. אחרי הכל, הרי מדובר במכונית פלסטינית, אז כך צריך, ליתר בטחון.

והרי לפניכם תשובתה של קצינת תלונות הציבור של מחוז ש"י, ובה גרסתה הפסטורלית לאירוע. אם תקראו את תשובתה בעיון, הרי זה כאילו קראתם את כל התשובות לכל מכתבי התלונה ששלחנו כל השנים לכל עבר. ועצתנו: אל תפספסו את סעיף 5 במכתבה.

ג.נ., 18.10.07

הנדון: תלונתך בנושא ונדליזם במונית מס.

1. תלונתך שבנדון נבדקה במשרדנו.
2. **מתוך הבדיקה שערכתי הוברר כי:**

א. במסגרת טיפול בתיק חקירה בנושא שוד שנחקר במרחב חברון מסר המתלונן בעצמו את מספר הרכב של מר ע' כמי שהיה מעורב בהעברת הכסף. כמו כן תיאורו תאם את תיאור הנהג.
ב. מרחב חברון הכריז על מר ע' ומוניתו כדרושים לחקירה.
ג. בעקבות כך נעצרה המונית ומר ע' הובא לחקירה.
ד. מכיוון שמה שיוחס למר ע' היתה נהיגה ברכב, נכותו לא "ניקתה" אותו מחשד.
ה. כשהוברר במהלך החקירה כי המתלונן שולל את מר ע' כנוכח באירוע — שוחרר.
ו. המונית לא פורקה אלא נבדקה בנוהל רגיל על ידי חבלן (לציין כי במחוז ש"י אין חבלנים והם שייכים למג"ב — והדו"ח ברשותם).
ז. קצין החקירות והחוקר טוענים כי לא עמם דיברת וכי לא נאמר שהחקירה מתבצעת בנוכחות עורך דינו של מר ע'.

3. לאור האמור לעיל לא מצאתי ליקוי בטיפול חקירות חברון בתיק זה ובמר ע'.
4. בפניכם עומדת האופציה לפנות לקצינת הציבור של מג"ב לבדיקת האחריות בבדיקת חבלן.
5. אני מודה לך על פנייתך שסייעה בידינו לבחון שוב את אנשינו ומקצועיותנו.
6. על החלטה זו הנך רשאית לערער, את הערר מנומק ומפורט, יש לשלוח למשרד הח"מ, הערר ייבדק על י די היחידה לתלונות הציבור במטה הארצי.

בברכה,

ר.ג., רפ"ק
ק. ביקורת ותלונות ציבור, מחוז ש"י

תם ולא נשלם

תם הדו"ח שלנו על התנהלות המשטרה בשטחי הגדה הכבושים, אבל כל הדברים הקשים שתיארנו ורבים שלא תיארנו — לא תמו. הדיכוי וגם הצדקנות והטיוח המלווים אותו התחילו מזמן, וכבר אז כתב חנוך לוין "נאום אל שכנינו הערבים". כוחו יפה עד עצם היום הזה.

"ישיבת הממשלה
ראש הממשלה: אני פותחת את ישיבת הממשלה השבועית. הנני להזכירכם שאני ראש הממשלה. ותחילה אשא נאום אל שכנינו הערבים. (נואמת): רבותי, ניסיתי וניסיתי ואני לא יכולה למצוא בעצמי שום פגם. שבעים ואחת שנה אני בודקת את עצמי ואני מגלה בי צדק כזה שאלוהים ישמור. וכל יום זה מפתיע אותי מחדש. צודקת, צודקת, צודקת, ושוב צודקת. אני אומרת לעצמי: "אל תצדקי יום אחד, הרי בן אדם זה רק בן אדם, מותר לו לטעות פעם, זה טבעי, זה נורמלי". אבל לא! אני קמה בבוקר ו־הופס! — אני שוב צודקת. ולמחרת אני קמה בבוקר ו־הופס! — אני שוב צודקת. הופס! — וצודקת, הופס! — וצודקת. פעם נמנמתי קצת בצהריים, אמרתי לעצמי: אולי אעשה שטות מתוך נמנום? אז עשיתי שטות מתוך נמנום? מצאתם לכם מי שיעשה שטות מתוך נמנום! לא נולדתי לעשות שטות, פשוט לא נולדתי לעשות שטות. אגב, אני ראש הממשלה ואתם לא, ואני במקומכם הייתי סובלת מזה. תודה. (יושבת)."

מתוך מלכת האמבטיה, הצגת בכורה בתיאטרון הקאמרי
בתל־אביב, אפריל 1970

* * *

להלן פנייתנו לדובר מחוז ש"י של המשטרה ותגובתו:

אל רב פקד גילי אלחדד, דובר מחוז ש"י במשטרה,
שלום רב!

רצ"ב דו"ח מחסוםווטש — "מורה נבוכים להתנהלות משטרת ישראל בשטחים הכבושים". נודה על הערותיכם עד ליום א' 26.12.2010.

* * *

להלן התגובה הראשונית:

ממצאי הדו"ח אינם עולים בקנה אחד עם העובדות המתקיימות בשטח. יחד עם זאת הדו"ח הועבר לעיון הגורמים הרלוונטים ולאחר בדיקתו המקיפה ניתן יהיה להגיב באופן פרטני.

גילי אלחדד, רפ"ק
ע' ממ"ז ודובר ש"י

נספחים

נספח א':
קטעי עיתונות בעניין העונש המוטל על השב"חים

http://www.haaretz.co.il/hasite/pages/ShArt.jhtml?itemNo=1080849&contrassID=1&subContrassID=9&sbSubContrassID=0
http://www.machsomwatch.org/he/news/31/05/2009_0

פורסם ב־26/04/09, 14:02

שופטת תקפה את מערכת המשפט: "אין לראות את השב"חים הפלסטינים באופן שונה ממהגרי עבודה"

מאת תומר זרחין

שופטת **השלום נחמה נצר סירבה לגזור על פלסטיני את העונש המקובל: "עונש חמור לא ימנע ממנו לראות בישראל מקור פרנסה"**

"צוק העתים ושינוי הנסיבות מחייב חשיבה מחודשת לחלוטין בכל הקשור לתושבי הרשות הפלסטינית" — כתבה בשבוע שעבר שופטת השלום בקרית גת, נחמה נצר, בגזר דין שהוא מעין מניפסט חברתי נוקב. "כל חטאם", המשיכה וכתבה, "מסתכם בכך כי נכנסו לארץ כדי

לעבוד, ובעיני, אין לראותם באופן אחר ושונה ממהגרי עבודה לא חוקיים אחרים, שגם הם פוקדים את ישראל". דברי השופטת מופנים נגד מערכת אכיפת החוק ובתי המשפט.

הדברים נכתבו בגזר הדין בעניינו של אלקאד בן חסן, פלסטיני בן 48, אב לשישה ילדים וסב לשני נכדים, שהסתנן לישראל למצוא עבודה ונעצר לפני כעשרה ימים. הוא מואשם במקרה יחיד וראשון של שהייה בלתי חוקית ללא חשד לעבירות נלוות. הפרקליטות דרשה מהשופטת להצמיד לבן חסן את "תג הענישה" המקובל, שהתווה בפסיקותיו בית המשפט המחוזי בבאר שבע לשוהים בלתי חוקיים: שלושה חודשי מאסר בפועל. פרקליטו התנגד, שכן מדובר במעצר ראשון ויחיד, ובשל נסיבותיו האישיות של הנאשם. נצר החליטה לגזור על הנאשם 15 ימי מעצר בפועל בלבד, ומאסר על תנאי של חודשיים.

"ראוי לזכור, שבמשך כארבעה עשורים ישראל היתה מקור פרנסתם של תושבי הרשות הפלסטינית", כתבה נצר. "ובעקבות הסכמי השלום נסגרו גבולות המדינה ביחס לאותם תושבי הרשות, ורבים הם אלו שבן לילה איבדו את יכולתם לעבוד ולהביא פרנסה למשפחתם הענפה". היא הוסיפה כי "הגיע הזמן שישראל תיתן דעתה שאין בענישה, מחמירה ככל שתהיה, כדי לגרום לתושבי הרשות הפלסטינית להפסיק ולראות בישראל כמקור ראשוני, אם לא עיקרי, לעבודה ולפרנסה".

"נדמה", כותבת נצר, "כי אם בחר הנאשם לשים נפשו בכפו ולהיכנס לתחומי ישראל, למרות היותו ער לסיכון שהוא לוקח על עצמו בכך, יש בכך כדי להעיד עד כמה המצוקה בתחומי הרשות הפלסטינית היא קשה ועד כמה חש הנאשם כי הגיעו מים עד נפש, וכי אין לו אלא לנסות ולהיכנס לתחומי ישראל גם במחיר שלילת חירותו, כפי שאכן אירע בפועל".

בינתיים, בבית המשפט העליון התקיים אתמול דיון בערעור שהגישה הסנגוריה הציבורית נגד החמרת בענישה על שהייה בלתי חוקית,

הננקטת בעיקר בבית המשפט המחוזי בבאר שבע. בעתירה נטען שהמחוזי בבאר שבע הנהיג "ענישה תעריפית" לשוהים בלתי חוקיים — שלושה חודשי מאסר בפועל — וש"תג מחיר" זה נוגד את ההלכה המחייבת ענישה אינדיווידואלית. ד"ר יואב ספיר, סגן הסנגורית הציבורית הארצית, אמר בדיון שאם לא ייצא מסר מבית המשפט העליון, שהעונש שקבע המחוזי בבאר שבע אינו ראוי, התעריף יאומץ בכל מקום אחר.

מנגד, הציגה הפרקליטות נתונים על ההיקף העצום של התופעה. לפי נתוניה, ב־2008 נפתחו 11,300 תיקים נגד שוהים בלתי חוקיים, ומתחילת 2009 2,700. לטענת הפרקליטות עונש מאסר הוא היחיד האפקטיווי.

http://www.haaretz.co.il/hasite/pages/ShArt.jhtml?itemNo=1083444
www.haaretz.co.il

עודכן ב־06/05/2009, 03:06

העליון מבקר את בתי המשפט על ענישת שב"חים לפי רף קבוע מראש

"אין להפעיל אמת מידה עונשית זהה לגבי כל נאשם", כתב הרכב השופטים

מאת תומר זרחין

בית המשפט העליון מתנגד ל"תג העונש" שקבע בית המשפט המחוזי בבאר שבע, לפיו יש להטיל על פלסטינים שנתפסו שוהים באופן בלתי חוקי בשטח ישראל (שב"חים) לפחות שלושה חודשי מאסר בפועל. בפסק דין ביקורתי כתבו אתמול השופטים אליקים רובינשטיין, סלים ג'ובראן ויורם דנציגר, שיש להתייחס באופן מידתי לעבירת השהייה הבלתי חוקית על פי נסיבות האדם העומד לדין.

השופט דנציגר קבע אתמול שמדיניות הענישה שהתווה בית המשפט המחוזי בבאר־שבע אינה עולה בקנה אחד עם עיקרון הענישה האינדיווידואלית, שהוא עיקרון יסוד בשיטת המשפט העונשית הנהוגה בישראל.

במארס האחרון הוגש לבית משפט השלום בקרית גת כתב אישום נגד מוחמד פראגין על כניסה לישראל שלא כחוק. שופטת השלום נחמה נצר גזרה על פראגין מאסר בפועל של 15 יום ומאסר על תנאי, בניגוד

לתג העונש. שופטי בית המשפט המחוזי בבאר שבע רות אבידע, ניל הנדל וחני סלוטקי, קיבלו בחודש שעבר את ערעור הפרקליטות על פסק הדין של נצר והחליטו להצמיד לפראגין את תג הענישה של שלושה חודשים.

הסנגוריה הציבורית עירערה על פסק הדין לבית המשפט העליון. ד"ר יואב ספיר, סגן הסנגורית הציבורית הארצית ביקר בערעור את ה"ענישה התעריפית" של המחוזי בבאר שבע, מבלי להתייחס לעברו של הנאשם ולנסיבות כניסתו לישראל. לטענת ד"ר ספיר, "ענישה תעריפית" מצרה את שיקול דעתו של בית המשפט, ומעניקה כוח רב מדי לתביעה בקביעת העונש.

אתמול קיבלו שופטי בית המשפט העליון את העמדה שהציג ד"ר ספיר, החליטו לבטל את העונש שגזר המחוזי בבאר שבע על פראגין והעמידו אותו על מאסר של שבעה שבועות מיום מעצרו. השופט ג'ובראן כתב שלאור העובדה שביצע את העבירה מסיבות של מצוקה כלכלית, כשאין לחובתו הרשעות קודמות בעבירות דומות ומעשיו לא שיקפו סיכון לביטחון המדינה, לא היה מקום להחמיר בעונשו בשם אותה מדיניות ענישה כללית. "אין להפעיל אמת מידה עונשית זהה לגבי כל נאשם ונאשם שכן נבדלים הם ביניהם בנסיבותיהם האישיות, בעברם הפלילי ובנסיבות ביצוע העבירה וחומרתה", כתב.

השופט דנציגר כתב בנוסף, שלדעתו הדרך להירתם למאמץ שירוש תופעת השב"חים, היא להתמקד בתושבי מדינת ישראל שמסיעים, מלינים ומעסיקים אותם.

http://www.haaretz.co.il/hasite/spages/1084124.html

פורסם ב־08/05/09, 08:51

השופטת נחמה נצר נגד רשויות אכיפת החוק

מאת תומר זרחין

היא הקלה עם שב"חים פלסטינים ("אינם שונים ממהגרי עבודה") ושיחררה מפגיני ימין ("מעצרם — סתימת פיות"). מי היא שופטת השלום מקרית מלאכי שלא מפחדת לתקוף את המשטרה והמחוזי?

שופטת בית משפט השלום בקרית גת, נחמה נצר, זכתה השבוע לקורת רוח. בית המשפט העליון קיבל ערעור שהגישה הסנגוריה הציבורית, וביקר בחריפות תג ענישה שהנהיג בית המשפט המחוזי בבאר שבע ביחס לשוהים בלתי חוקיים (שב"חים). נצר, שלא כרוב עמיתיה שקיבלו את תג העונש של בית המשפט המחוזי, נוהגת לגזור על שב"חים, שזו להם עבירה ראשונה ויחידה, עונש מאסר בפועל של 15 ימים בניגוד לערכאת הערעור. בעבורה, פסיקת העליון נתפשת כחיזוק מגבוה לעמדתה החריגה.

נצר, בת 47, היא אחת השופטות היוצאות דופן הפועלות כיום במערכת המשפט. בתקופה האחרונה הוציאה תחת ידה פסקי דין והחלטות, להן שירבבה את ה"אני מאמין" החברתי שלה, באופן שעמיתיה בדרך כלל נמנעים ממנו. באותן פסיקות נצר אינה מהססת למתוח ביקורת גלויה ברשויות אכיפת החוק, בהן ביהמ"ש שמעליה.

בחודש שעבר התייחסה נצר לאחד מפסקי הדין של בית המשפט המחוזי שביקר את העונש שגזרה על שב"ח, התעלמה ממנו באלגנטיות ונהגה לפיה שיקול דעתה. "צוק העתים ושינוי הנסיבות מחייב חשיבה

מחודשת לחלוטין בכל הקשור לתושבי הרשות הפלסטינית" כתבה, והוסיפה ש"הגיע הזמן שישראל תיתן דעתה שאין בענישה, מחמירה ככל שתהיה, כדי לגרום לתושבי הרשות הפלסטינית להפסיק ולראות בישראל כמקור ראשוני, אם לא עיקרי, לעבודה ולפרנסה".

באותו חודש התייצבו באולמה בבית המשפט בקרית גת 7 פעילי ימין שנעצרו לאחר שביקשו להשתתף בעצרת תמיכה במפוני גוש קטיף, בחשד שהם מתכוונים להפר את הסדר הציבורי. נצר החליטה לשחרר את השבעה לא לפני שהטיחה במשטרה ביקורת על השימוש בסמכות העיכוב והמעצר. "אבוי לנו", היא כתבה, "אם נגיע לימים שבהם אנשים יחששו מלהביע באופן חוקי את דעותיהם, גם בדרך של הפגנה או השתתפות בהגנה חוקית. השימוש בכוח השררה ובסמכות המעצר כדי למנוע זכות ביטוי זו, מעבר להיות בגדר סתימת פיות, מלמד על הגעתם של ימים חשוכים ביותר לרחבי מדינת ישראל".

נצר, המתגוררת במושב דתי באזור אשקלון, מכהנת כשופטת השלום זה תשע שנים. היא למדה משפטים באוני' בר אילן, התמחתה בבית משפט השלום ובפרקליטות מחוז תל אביב ובמשך כשבע שנים שימשה כעורכת דין, עד שמונתה לכהן כרשמת בית משפט השלום באשקלון. בשנת 2000 מונתה לשופטת, תחילה בבית משפט שלום בבאר שבע ואחר כך בקרית גת ודנה בתיקים פליליים ואזרחיים.

עורכת דין בולטת בדרום, שמכירה היטב את עבודתה, אמרה שנצר היא אנדרדוג, שלמערכת קשה לעכלה. לדבריה, הקידום שלה מתפקיד רשמת לתפקיד שופטת היה אטי, והיא לא לוטשת עיניים לתפקיד בבית המשפט המחוזי כמו עמיתיה שסוללים את דרכם למעלה במרפקים. "היא עושה את העבודה שלה, ומאמינה בשינוי בדרכה, בתיקים הקטנים".

דווקא בפרקליטות מתקשים לקבל את החלטותיה ולא מהססים להגיש עליהם ערעורים. מקור בפרקליטות מחוז דרום מבקר את הגישה המקלה של נצר, שלטענתו, לא פעם מתעלמת מהלכות שהתוו

בבית המשפט העליון, ואף מחומר הראיות. "לא ייתכן", הוא אומר, "שרמת הענישה תהיה שונה בקיצוניות משופט לשופט ועוד באותו בית משפט, ואצל נצר הענישה מקלה בצורה בולטת, והרבה פעמים היא מייצגת עמדה ?אנטי פרקליטות' מובהקת".

אבל קרה גם שנצר מצאה את האשם דווקא במתלונן ולא בנאשם. בספטמבר 2008 דנה נצר בשלושה נאשמים, שתקפו ואיימו על צוות צילום של התוכנית "בולדוזר" כחלק מתחקיר שעשה מיקי רוזנטל על גניבת ברזל. את חצי הביקורת הפנתה באופן מפתיע דווקא למתלונן רוזנטל ולאופי התנהלותו.

"לצערי הרב נמצאים אנו בתקופה שבה תוכניות הריאליטי מככבות וכאשר כולנו הפכנו להיות עבדים לרייטינג, הרי שלעתים אנו עצמנו חשופים לתופעה שהיא קשה ובלתי נסבלת, לפיה במחיר של השגת אחוזי צפייה גבוהים לא נמנעים תחקירנים, צלמים ושאר חברי הפקה לנהוג באופן שאיננו אחר מאשר רמיסת זכותו של הפרט לשמו הטוב, לכבודו ולקניינו".

דוגמה נוספת לידה המקלה היא בהחלטה שנויה במחלוקת לשחרר צעיר שהוגש נגדו כתב אישום באשמת סחר בסמים ממעצר, ואיפשרה לו להמשיך בעבודה סדירה, בפיקוח מוגבל של בני משפחה. נצר התרשמה מגילו ומעברו הנקי וכתבה שהתנהגותו "מלמדת על רצון ברור להתנהג כאחד האדם ולא כמי שראשו וקרביו בעולם העברייני".

18.5.2009

המשטרה מטילה עונשים על השב"חים ללא כל בקרה שיפוטית

בתגובה על מכתב למערכת "מה שגם השופטת מבינה"
("הארץ", 14.5)

נושא העונשים המוטלים על שב"חים (שוהים בלתי חוקיים) הנכנסים לישראל ללא אישור הוא נושא המבליט את התנגשות הסמכויות והשתלטות המשטרה על תחומים שיפוטיים שאינם בסמכותה. אנחנו, בארגון מחסום־ווטש, טוענות כי המשטרה, מאחורי גבה של מערכת המשפט, פרשה רשת של עונשים על אנשים שנכנסו לעבודה בישראל ללא אישור. המשטרה מטילה על אנשים אלה עונשים שאינם מתחשבים בנסיבות אישיות ושמשמעותם היא מניעה מוחלטת של אפשרות עבודה בישראל או בהתנחלויות לתקופות זמן ארוכות. מניעת אפשרות כניסה לישראל לצורכי עבודה אינה כלולה כלל בין העונשים שמטיל בית המשפט.

בפועל המשטרה קובעת מראש שמי שנתפס כשב"ח לא יוכל לקבל אישור לעבודה בישראל או בהתנחלויות במשך שנה וחצי, ומי שנשפט על כך למאסר ואפילו של שבוע — לא יוכל לקבל אישור במשך שלוש שנים. את רשימת העונשים המוטלים על שב"חים אפשר למצוא בסעיף 7 ב־http://www.police.gov.il/mehozot/agafAHM/hativatHakirot/Pages/meidap_huliot.aspx#3

בית המשפט העליון מתח ביקורת על עונשים סטנדרטיים כשדן בנושא זה. "אין להפעיל אמת מידה עונשית זהה לגבי כל נאשם", כתבו השופטים. אף על פי כן המשטרה, על פי החלטת המפכ"ל, מטילה

עונשים זהים של מניעת אפשרות עבודה לתקופות ארוכות על אלפי אנשים. יתר על כן, מטריד מאד שהמשטרה, שהיא גוף ביצועי, לוקחת לעצמה סמכויות שיפוטיות.

השב"חים העובדים בישראל הם על פי רוב אנשים הגונים ונורמטיביים שמחרפים את נפשם כדי להביא פת לחם לילדיהם. כפי שכתבה השופטת נצר: "ראוי לזכור שבמשך כארבעה עשורים ישראל היתה מקור פרנסתם של תושבי הרשות הפלסטינית; בעקבות הסכמי השלום נסגרו גבולות המדינה ביחס לאותם תושבי הרשות ורבים אלו שבין לילה איבדו את יכולתם לעבוד ולהביא פרנסה למשפחתם הענפה."

כל זמן שהגדה המערבית נמצאת תחת כיבוש ישראלי, אחראית מדינת ישראל על פי החוק הבינלאומי לדאוג לפיתוח האזור לרווחת תושביו לרבות מקורות לפרנסתם.

עדה גורני — חברת מחסוםWATCH

נספח ב':
קריטריונים של מפכ"ל המשטרה, 17.9.10

http://www.police.gov.il/mehozot/agafAHM/hativatHakirot/Pages/meidap_huliot.aspx#3

חוליית מוגבלי כניסה

קריטריונים להגבלת כניסתם של תושבי הרש"פ לתחומי מדינת ישראל, על רקע מניעה פלילית

א. מבוא

1. מטרתו של נוהל זה לקבוע קריטריונים להגבלת הכניסה של תושבי הרש"פ (איו"ש ועזה), כדי לצמצם את הסכנה הצפויה לשלום הציבור במדינת ישראל מכניסת אנשים בעלי רקע פלילי או ביטחוני.

2. הגבלת הכניסה תתבסס על הנתונים המצויים בידי המשטרה, הן במרשם הפלילי הן במאגרי מידע אחרים או מקורות אחרים (מודיעיניים) שברשות המשטרה.

3. בנוהל זה:
"תיק מב"ד" — תיק פלילי שנפתח ונרשם.
"אדם" — תושב הרש"פ.
"גורמי צה"ל" — ראש מינהל תיאום וקישור (להלן: רמת"ק) באזור בו מתגורר האדם.

ב. יישום הקריטריונים
נוהל זה, על הקריטריונים שנקבעו בו, יכנס לתוקפו וייושם על ידי המשטרה החל מיום 10.06.07.

ג. הכלל כניסתו של אדם לתחומי מדינת ישראל תוגבל בהתקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:
1. האדם הורשע בביצוע עבירה.
2. כנגד האדם תלוי ועומד תיק מב"ד.
3. האדם הוכרז על ידי משטרת ישראל כעבריין נמלט או כדרוש לחקירה.
4. האדם עצור, לרבות בתנאי מעצר בית.
5. קיים מידע על מעורבותו של האדם בפלילים.

ד. מועד תחילת ההגבלה:

1. נשפט אדם בהליך פלילי כניסתו לתחומי מדינת ישראל תוגבל החל מהמועדים הבאים, לפי המאוחר מביניהם:
   א. יום גזר הדין.
   ב. מועד תום ריצוי עונש המאסר.

2. אדם שנפתח נגדו תיק מב"ד, כניסתו לתחומי מדינת ישראל תוגבל החל מיום פתיחת התיק.

3. אדם שהוכרז כעבריין נמלט, כדרוש לחקירה או שהוא נתון במעצר (לרבות מעצר בית) — כניסתו לתחומי מדינת ישראל תוגבל החל מיום ההכרזה או המעצר.

ה. מנין תקופות ההגבלה בגין תיק מב"ד
אדם שנפתח נגדו תיק מב"ד, כניסתו לתחומי מדינת ישראל תוגבל למשך התקופות כפי שיפורט להלן:

1. תיק מב"ד, בעבירה מסוג עוון או פשע, שהעונש המירבי בגינה,

אינו עולה על 7 שנים, ההגבלה תהיה לתקופה של שנה וחצי מיום פתיחת התיק.

2. על אף האמור בסעיף 1 — תיק מב"ד בעבירה לפי פרק י' לחוק העונשין התשל"ז 1977 (להלן: חוק העונשין), אשר העונש המירבי בגינה הוא עד 3 שנים — ההגבלה תהיה לתקופה של שנתיים מיום פתיחת התיק.

3. תיק מב"ד בעבירה לפי פרק י' לחוק העונשין אשר העונש המירבי בגינה הוא מעל 3 שנים — ההגבלה תהיה לתקופה של שלוש שנים מיום פתיחת התיק.

4. תיק מב"ד שנפתח בגין ביצוע עבירה אשר העונש המירבי בגינה עולה על 7 שנים, ההגבלה תהיה לתקופה של 4 שנים מיום פתיחת התיק.

ו. תקופת ההגבלה בגין הכרזת עבריין נמלט, דרוש לחקירה או בגין מעצר, תימנה כדלקמן:

1. עבריין נמלט (ע.נ.) או דרוש לחקירה (ד.ח.) — כניסתו לתחומי מדינת ישראל תוגבל כל עוד ההכרזה בתוקפה.

2. חשוד שנעצר עד תום ההליכים לרבות מי ששוחרר למעצר בית- כניסתו לתחומי מדינת ישראל תוגבל עד לסיום תקופת המעצר.

ז. מניין תקופת הגבלה בגין הרשעה אדם שהורשע, תוגבל כניסתו לתחומי מדינת ישראל בהתאם לתקופות הבאות:

1. הרשעה בעבירה לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב (1952) או בעבירה של הפרת הכרזת שטח סגור — איסור יציאה לפי סעיף 90(א) לצו בדבר הוראות בטחון (יהודה

ושומרון) (מס' 378) תש"ל (1970), תגביל לתקופה של שנה וחצי מיום שניתן גזר הדין או ממועד תום ריצוי העונש — לפי המאוחר מביניהם.

2. הוטל עונש שאינו מאסר בפועל, או הסתימו ההליכים ללא הרשעה או בצו מבחן וכיו"ב — ההגבלה תהיה לתקופה של שנתיים מיום שניתן גזר הדין.

3. הרשעה אשר בגינה הוטל עונש מאסר עד שנה — ההגבלה תהיה לתקופה של 3 שנים מיום שניתן גזר הדין או ממועד תום ריצוי עונש המאסר — לפי המאוחר מביניהם.

4. הרשעה אשר בגינה הוטל עונש מאסר של למעלה משנה ולא יותר מ־5 שנים — ההגבלה תהיה לתקופה של 5 שנים מיום שניתן גזר הדין או ממועד תום ריצוי עונש המאסר — לפי המאוחר מביניהם.

5. הרשעה אשר בגינה הוטל עונש מאסר העולה על 5 שנים — ההגבלה תהיה בהתאם לסעיף 14(א)(3) לחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים התשמ"א 1981 (להלן: חוק המרשם), קרי תקופת המאסר שהוטלה ועוד כפל התקופה, ובלבד שהתקופה הנוספת לא תעלה על 15 שנים.

6. על אף האמור לעיל, הרשעה באחת מהעבירות המפורטות להלן, אשר בגינה הוטלה תקופת מאסר העולה על שנה — ההגבלה תהיה כמפורט בסעיף 14(א)(2),14(א)(3) לחוק המרשם, קרי:

א) אם הוטל מאסר עד חמש שנים — תקופת המאסר שהוטלה ועוד עשר שנים.
ב) אם הוטל מאסר למעלה מחמש שנים — תקופת המאסר שהוטלה ועוד כפל התקופה, ובלבד שהתקופה הנוספת לא תעלה על 15 שנים.

ג) ההוראות לעיל יחולו גם לגבי עבירה שעבר קטין בהתאם לקבוע בסעיף 14(ב) לחוק המרשם. סוגי העבירות: עבירות בטחון, עבירות של פגיעה בגוף, עבירות לפי פרק י' לחוק העונשין, עבירות בגין פקודת הסמים המסוכנים — למעט עבירה של שימוש עצמי.

7. הרשעה בעבירה מן העבירות המפורטות בסעיף 17 לחוק המרשם — ההגבלה תחל מיום ההרשעה ועד בכלל, בהתאם לתקופת ההתישנות ע"פ סעיף 17 הנ"ל.

8. למען הסר ספק, יובהר כי:
א) תקופת ריצוי עונש מאסר בפועל תתווסף לתקופת ההגבלה במובן זה שלאורך כל תקופת ריצוי המאסר המורשע יהיה מנוע כניסה, יחד עם זאת, מניין ההגבלה כאמור לעיל, יחל עם סיום ריצוי עונש המאסר בפועל.
ב) תקופת הגדרתו של אדם כ"אסיר ברשיון" על פי סעיף 14 לחוק שחרור על תנאי ממאסר תשס"א-2001, תיחשב כחלק בלתי נפרד מתקופת מאסרו לעניין תקופת ההגבלה.

ח. הגבלה בשל מידע מודיעיני או אחר

1. ניתן להגביל כניסתו של אדם לתחומי מדינת ישראל בשל מידע מודיעיני המצביע על מעורבותו בפעילות פלילית.

2. המידע יבחן, בין היתר, בשים לב לתוכנו, אמינותו, היקפו, לסוג הפעילות הפלילית המיוחסת לאדם המבקש את ההיתר ולתקופה לגביה התייחס המידע, הכל בהתאם לקביעת הגורמים המקצועיים של משטרת ישראל כפי שיקבעו מעת לעת.

ט. הגבלה בגין יותר מעילה אחת

יובהר כי, אם יש לאדם יותר מתקופת הגבלה אחת (בשל התקיימות יותר מתנאי אחד) תחול תקופת ההגבלה הארוכה מביניהן.

י. ביצוע עבירות נוספות בתקופת ההגבלה
הורשע אדם בעבירה, שבוצעה תוך כדי תקופת הגבלה בשל הרשעה קודמת אחרת, תוכפל תקופת ההגבלה בגין העבירה הראשונה ותתווסף במצטבר להגבלה שתחול בגין העבירה הנוספת.

יא. ביצוע עבירות נוספות שלא בתקופת ההגבלה
הורשע אדם בעבירה נוספת מאותו סוג, לאחר שהסתיימה תקופת הגבלה בשל הרשעה קודמת אחרת שטרם התיישנה ונמחקה בהתאם לחוק המרשם, תוכפל תקופת ההגבלה שתחול בגין העבירה הנוספת.

יב. סמכות הגבלה כללית
המשטרה רשאית להגביל כניסתו של אדם לתחומי מדינת ישראל גם שלא על פי התבחינים המנויים לעיל, אם היה קצין משטרה סבור כי בהתרת כניסתו לתחומי מדינת ישראל יש חשש לשלום הציבור או לביטחונו.

יג. בקשת ערר
אדם המבקש לערער על המלצת המשטרה, יוכל להפנות בקשה בכתב לגורמי צה"ל. משטרת ישראל תעביר המלצתה לגורמי צה"ל, תוך התיחסות לנימוקי הבקשה ונסיבות הענין.

יד. קביעת "דור ביניים"

1. כניסת הקריטריונים החדשים לתוקף, הביאה להוספת מספר רב של מנועי כניסה אשר לא היו מנועים ע"פ הקריטריונים הקודמים, והפכו למנועים רק כתוצאה מכניסתם לתוקף של הקריטריונים החדשים (מבלי שיש לגביהם תיק פלילי חדש או מידע חדש). קבוצה זו תקרא: "קבוצת דור הביניים".

2. אדם הנכלל בקבוצת דור הביניים, אשר כניסתו לתחומי מדינת

ישראל הותרה על פי הקריטריונים הישנים, לא יהיה מנוע כניסה עקב כניסת הקריטריונים החדשים לתוקף.

טו. בחינת הקריטריונים

משטרת ישראל תבחן, מעת לעת, את הקריטריונים להגבלת כניסה לתחומי מדינת ישראל, לרבות בחינת מחודשת של טווח הגילאים, מגמות הפשיעה הקיימות, התפתחויות בתחום המדיני ביטחוני והארכת תקופות ההגבלה אשר יוטלו על מנועי הכניסה לתחומי מדינת ישראל.

נספח ג'

תיאום פעולות הממשלה ב ש ט ח י ם ע נ ף א ג ״מ	למ״ס -1-	אוגוסט 2009 פקודה מס׳ 209 עמוד מס׳ מתוך עמודים

נוהל הגשת ערר- מניעות משטרתיות

1. כללי:

במסגרת עמ״ט בחובלת מ״י **גובשו קריטריונים להזנת מניעה משטרתית.** במסגרת הקריטריונים נקבע כי מנוע **המבקש לערער** על חמלצת המשטרה יוכל לפנות **בבקשה מנומקת** בכתב לגורמי צה״ל.

2. המטרה:

1. **קביעת הליך לבקשת ערר למניעה משטרתית ע״י התושב המנוע.**

3. שיטה – כללי:

הנוהל נועד לטפל במקרים בהם מוזנת מניעה ומתקיימים **התנאים המצטברים הבאים:**

1) התושב הגיש **בקשה להיתר מסחר** שסורבה בשל המניעה המשטרתית **או** מעסיקו של התושב הגיש בעבורו **בקשה לקבלת היתר תעסוקה** שסורבה בשל המניעה המשטרתית.
2) **המניעה הוזנה כראוי** בהתאם לקריטריונים שנקבעו.
3) התושב סבור כי קיימים **טעמים חריגים** המצדיקים את הסרת המניעה המשטרתית או קיצורה.

במקרים חריגים, בהם ניתנים היתרים ארוכי טווח מתחדשים שלא למטרת מסחר או תעסוקה (לדוגי מחלות כרוניות), רשאי התושב להגיש בקשה להסרת המניעה, באישור רמת״ק.

הנוהל לא נועד לטפל בבקשות לכניסה לישראל לתקופה קצובה (לדוגי לצרכים משפטיים, לצרכים רפואיים, מטעמים חומניטאריים). בקשות אלו יטופלו במסגרת ההליך המקובל לבחינת בקשות כניסה לישראל לתקופות קצובות (היינו, אבחון פרטני למועד הכניסה המבוקש).

בקשות ערר לא נועדו לטיפול בפניות בדבר הזנת מניעה בניגוד לקריטריונים המשטרתיים. במקרה של טענות בדבר טעות בהזנה, חישוב לקוי של הקריטריונים ועוד יש לחפנות את התושב להגיש בקשה לשוטר המת״ק. המענה יימסר ישירות ע״י מ״י ללא מעורבות המת״ק.

סמכות ההחלטה על הערר נתונה בידי צה״ל.

4. שיטה – פירוט:

תושב הרש״פ, אשר מוזנת לו מניעת משטרה וברצונו לדעת מדוע הוזנה ועד מתי תהא תקפה, יפנה **לשוטר במת״ק הגזרתי** הרלוונטי.

השוטר ימסור לתושב מענה על גבי טופס יעודי הכולל את סיבת המניעה (כולל מספר וניק) ומשך המניעה (להלן – ״טופס תשובת השוטר״).

סבור התושב כי נפלה **טעות בהזנת המניעה** (שכן הזניק המשטרתי נסגר, או שחלה טעות בחישוב תקופת המניעה או מסיבה אחרת) – יפנה בבקשה מתאימה לשוטר במת״ק או לחוליית מוגבלי כניסה במטא״ר. מענה יימסר ישירות לתושב ע״י מ״י.

הוזנה המניעה כדין, והתושב סבור כי קיימות נסיבות חריגות המצדיקות הסרת המניעה, יהא רשאי להגיש בקשת ערר למת״ק על גבי הטופס הייעודי המצורף.

התושב יפרט על גבי הטופס **את** הנימוקים החריגים בגינם הוא סבור כי מוצדקת הסרת המניעה. התושב יהא רשאי לצרף דף נפרד לפירוט נימוקים אלה.

לטופס יצורפו המסמכים הבאים:

4) טופס תשובת שוטר.

5) כל מסמך רלוונטי אחר.

בקשת הערר תישלח למדור מידע פלילי במטא״ר לקבלת עמדה ע״י השוטר במת״ק.

מדור מידי״פ יאמת את הנתונים ויגבש **המלצה מנומקת** באשר לבקשה. ההמלצה תישלח למת״ק דרך השוטר הגזרתי תוך שבוע ימים.

קבלת ההחלטה:

6) **המליצה המשטרה לסרב את הבקשה והרמת״ק אימץ המלצה זו** – תסורב הבקשה.

7) **המליצה המשטרה לקבל את הבקשה (לחלוטין או חלקית) והרמת״ק אימץ את ההמלצה** – תוסר המניעה, תקוצר תקופת המניעה או שיינתן אישור חד פעמי, והכל בהתאם לנסיבות.

8) **אם המלצת המשטרה איננה מקובלת על הרמת״ק** - תועבר בקשת הערר, המלצת המשטרה והמלצת הרמת״ק **לבחינה נוספת** ברמה אזורית (מפקדת המנהא״ז). המלצת האיזור תועבר **לאג״מ מתפ״ש** לקבלת החלטה, לאחר היוועצות ברמ״ד מידע פלילי במ״י. **ה**חלטה **תתקבל תוך** שבועיים ימים.

ההחלטה **המנומקת** בערר תירשם על גבי טופס הבקשה במקום המיועד לכך.

התקבלה החלטה להסיר את המניעה (או לקצר את תקופתה), תימסר הודעה למדור מידי״פ, אשר **יוודא כי המניעה תוסר** (או תקוצר, לפי העניין).

ההחלטה תימסר לתושב **בכתב** ע״י השוטר במת״ק.

נציגות תרקומיא
בקשה להסרת מניעה ביטחונית/פלילית

1. **תאריך הגשת הבקשה:** __/__/____
2. **פרטי התושב המבקש: (שם מרובע)**

- שם פרטי- - שם אב - - שם סב - - שם משפחה –

3. מס' ת.ז :
4. ש. לידה : כתובת מגורים:
5. מספרי טלפון/ פלי : :
6. הנימוקים לבקשה:

7. **מסמכים/ אישורים המצורפים לבקשה:**

8. **פרטי המעסיק (במידה ומדובר בבקשה להסרת מניעה על רקע תעסוקה):**
9. שם המעסיק וכתובת :
   א. מספר מעסיק:
   ב. מספרי טלפונים/ פלי : : :

10. **פרטי היתר קודם (אם היה):**
    א. שם המעסיק :
    ב. תאריך ההיתר : :
    ג. הערות נוספות: _____

החלטה :

_____
_____
_____

חתימה :_____ תאריך :_____